

Oslo

Bymiljøetaten

Kartlegging og vurdering av potensielle arealer for lek og aktivitet

Bymiljøetaten

2021

Innhold

	Introduksjon.....	3
1.	Metodisk tilnærming	4
	Lek og aktivitet i bybildet.....	5
	Område og avgrensing.....	8
	Eksisterende tilbud.....	10
	Demografi	12
	Målgrupper	14
	Kartlegging og prioritering.....	16
2.	Kartlegging	18
	Planlegging for lek og aktivitet.....	19
	Tøyen og Grønland	20
	Oslo Sentrum	46
3.	Prioriterte areal.....	96
	Om hovedkandidatene	97
	Prioriterte tiltak	124
	Prioriterte temporære tiltak.	127
4.	Strategi og utførelse	128
	Variasjon.....	130
	Vinterbruk og sambruk.....	131
	Årshjul.....	132
	Utførelse.....	133
5.	Referanser.....	134
5.1	Kategorier.....	135
5.2	Leketyper.....	138
6.	Kilder	162

Kolofon

Kartlegging og vurdering av potensielle arealer for lek og aktivitet.
Oslo, 2021

Utgitt av:
Bymiljøetaten, mai 2021

Konsulenter:
Utarbeidet av Asplan Viak
Oppsett av Fragment

Styringsgruppe:
Bydel Gamle Oslo, Bymiljøetaten

Salut playground av AFA, Gorky park, Russland. Foto: Anton Donikov

Introduksjon

Bakgrunnen for prosjektet er strategien som er valgt i Handlingsprogram for økt byliv i Oslo sentrum 2018-2027. Hensikten med tiltaket er å tilrettelegge for at byens brukere i alle aldre oppfordres til lek og fysisk aktivitet.

Formålet med rapporten er å identifisere, belyse og prioritere særlig aktuelle arealer for lek og aktivitet, samt å foreslå tiltak eller strategier på de utvalgte prioriterte arealene. Arbeidet skal være et bidrag for å fremme Oslo som en barnevennlig by, attraktiv for familier, både som besøkende og som beboere.

Arbeidet har bestått av:

- Registrering av potensielle arealer for lek, aktivitet, offentlige toaletter og drikkevannsfonter. Til sammen er 420 potensielle arealer innenfor prosjektområdet identifisert. Arealer for offentlige toaletter og drikkevannsfonter er behandlet i en egen rapport.
- Vurdering av arealenes egnethet til lek og aktivitet
- Siling av arealene som ledet fram til 100 aktuelle arealer, hvorav 30 ble vurdert som særlig aktuelle
- Prioritering av til sammen 13 arealer og 3 strategier
- Forslag til tiltak eller strategier på hver av de prioriterte arealene, gjennom å definere målgruppe, overordnet forslag til programmering, et grovt prisanslag for tiltak og vurdering av gjennomføringsmuligheter.

Handlingsplanen er utarbeidet med bistand fra et tverrfaglig team fra Asplan Viak. Teamet har bestått av samfunnsgeografer, planleggere og landskapsarkitekter. Prosessen er basert på en integrert arbeidsmetodikk med kvantitative kartleggingsmetoder og kvalitative vurderinger. Til grunn for vurderingene ligger relevante stedsanalyser, tidligere rapporter og analyser. Arkitektfirmaet Fragment har etterfølgende stått for oppsett og innspill.

I tillegg har innspill, befarings og diskusjoner med en større arbeidsgruppe bestående av representanter fra Bymiljøetaten og Bydel Gamle Oslo vært viktige premissgivere for vurderingene som er gjort.

Lek og aktivitet i bybildet

Målet med arbeidet for denne kartleggingen er at lek og aktivitet skal bli en større del av bybildet i Oslo enn det er i dag.

En voksende befolkning og fortetting av byarealene gjør at bruken av byrommene øker. Det bør derfor stilles høye krav både til variasjon og programmering samt til de fysiske omgivelsene når det kommer til nyetablering av tilbud for lek og aktivitet.

En ambisjon med Bilfritt Byliv er at så mange som mulig skal bruke sentrum så ofte som mulig. I en by med en svært mangfoldig befolkning betyr det at sentrum bør romme et vidt spekter av aktiviteter. Det er likevel noen behov som er særlig uttalte, og som i liten grad er ivaretatt innenfor dagens sentrumsområde. Et av disse er behovet for lek og aktivitetstilbud, både når det kommer til variasjon og til størrelse for å kunne fange opp mange varierte målgrupper. De fire foregående årene i Bilfritt Byliv-satsningen har bidratt i riktig retning.

Lekeplass designet av kunstneren Jacob Dahlgren i Wanås Art, Östra Göinge.

1

Metodisk tilnærming

Da Handlingsprogrammet for økt byliv i Oslo sentrum ble utarbeidet i 2017 var det kun to lekeplasser innenfor dette prosjektområdet. Sommeren 2019 kom det fem nye lekeplasser som forbedret situasjonen, men hvis Oslo skal gi et godt og variert tilbud av lek og aktivitet for boende og besøkende så er det fortsatt et stykke igjen hvis man sammenligner med andre byer i sirka samme størrelse rundt om i Skandinavi

Dagens tilbud av lek og aktivitet i Oslo består i store deler av katalogvarer som sjeldent er tilpasset til stedet. Det finnes unntak men de aller fleste lekeplasser er utført etter samme «frimerkeprinsipp»: et ensomt lekestativ og eventuelt en huske med fallunderlag i gummi. Ibland

Det savnes en bredde og variasjon i dagens tilbud, både når det kommer til størrelse av anleggene, men ikke minst med tanke på programmeringen/innholdet. Den strategien man som oftest bruker i dag gjør at man mister mange muligheter til å skape et godt byliv og merverdi for byen. Mange andre byer har tydelige strategier når det kommer til å legge tilrette for lek og aktivitet, og denne type startegi er noe man med fordel kan bruke når det planlegges for lek og aktivitet i Oslo.

Eksisterende lekeplass i Schublers gate.

Det handler om alt fra å gi stedene identitet gjennom å bygge noe som er unikt², til enklere grep som å bemanne en lekeplass³. Uansett grep så ser man et ønske om å gå bort fra å diskutere kvadratmeter lek og antall lekeplasser, til å diskutere hva plassene kan tilby de som bor der eller besøker stedet. En større variasjon av tilbud skaper flere muligheter for mange målgrupper/aldre til å aktiv ta del av byen som en aktivitets- og lekearena. Dette bidrar i sin tur til et bedre og mer mangfoldig byliv, noe som er et av målene med dette arbeidet.

1. Handlingsplaner
PROJEKT PLADS TIL LEG 2008-2011 - Københavns Kommunes Istandsættelse af alle byens offentlige legepladser.
Lekpladsprogram 2006, Malmö stad
2. Tårnlekeplassen i København er et godt eksempel på en unik lekeplass, med en tydelig identitet.
3. Rålis lekeplass i Stockholm er bemannet. Lekeplassen tilbyr ulike arrangementer og utlån av utstyr til ulike idretter og aktiviteter.

Bordtennis i parken.
Foto: HENGE inc.

Lek og aktivitet har ikke bare en direkte positiv psykisk og fysisk effekt hos de som er aktive, men påvirker også bylivet positivt. Lek og aktivitet samler og aktiverer mennesker og bidrar til at folk oppholder seg lengre i byrommene. Noe som på sin side generer til andre sosiale aktiviteter og nye bekjenskaper ikke minst på tvers av alder og generasjoner. Å tilrettelegge for lek og aktivitet er derfor et godt utgangspunkt hvis man ønsker å skape et godt byliv.

Med utvidelsen av bylivsområdet til Tøyen og Grønland skal satsningen i tillegg til å gi et leke- og aktivitetsilbud som er attraktivt for hele byens befolkning, også tilby nærmiljøfunksjoner for eksisterende nabolag. Områdene Tøyen og Grønland har i dag levekårsutfordringer med trangboddhet og sosiale utfordringer, og økt bylivssatsingen sammenfaller med det pågående områdeløftet på Tøyen og Grønland. Arbeidet må gjøres på en omsorgsfull måte som tar behovene til befolkningen og deres hverdag på alvor.

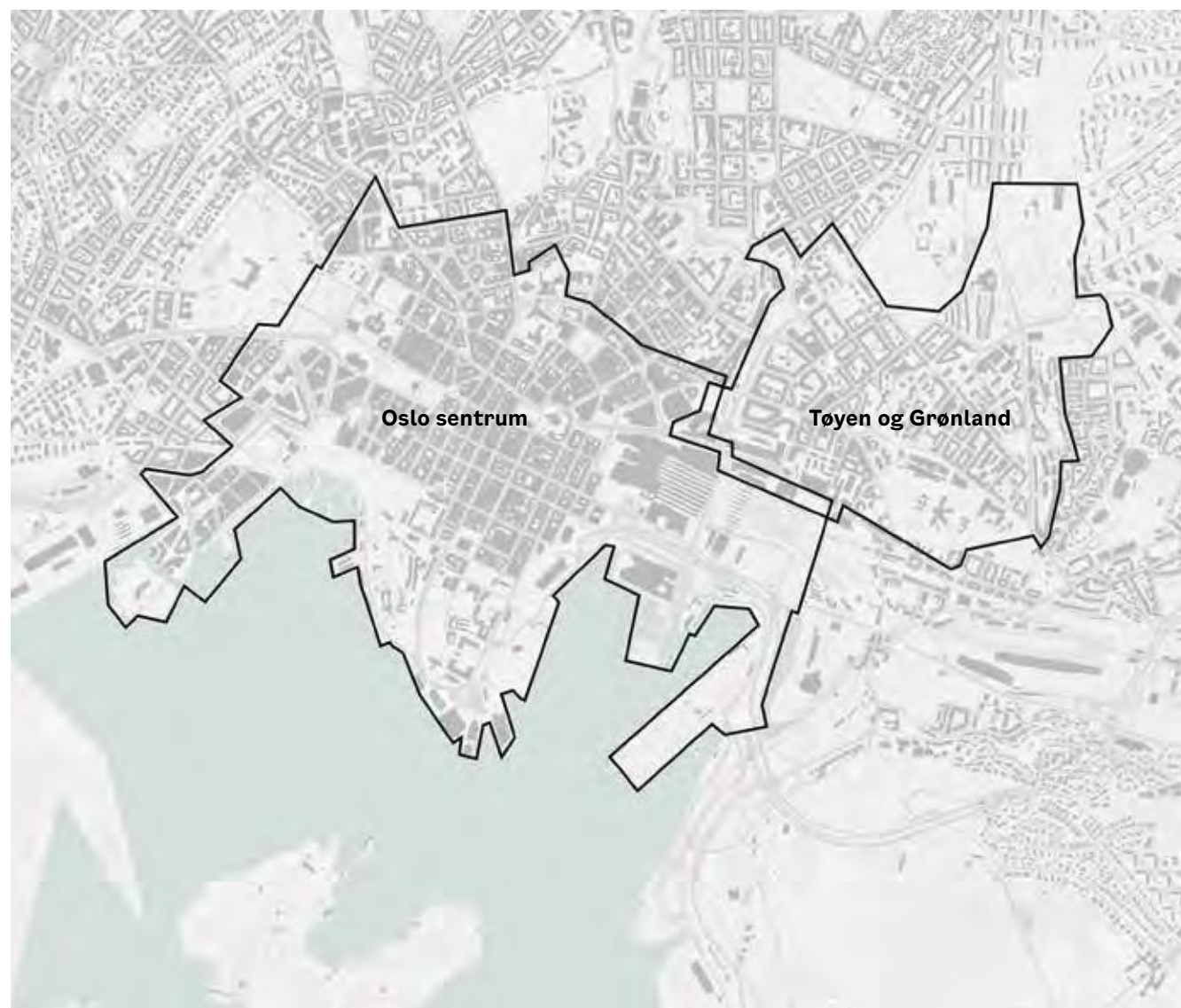
Et godt eksempel er lekfulle benker på Tøyen Torg.

Område og avgrensning

Prosjektområdet

Prosjektområdet er delt inn i to hovedområder, Tøyen og Grønland og Oslo sentrum.

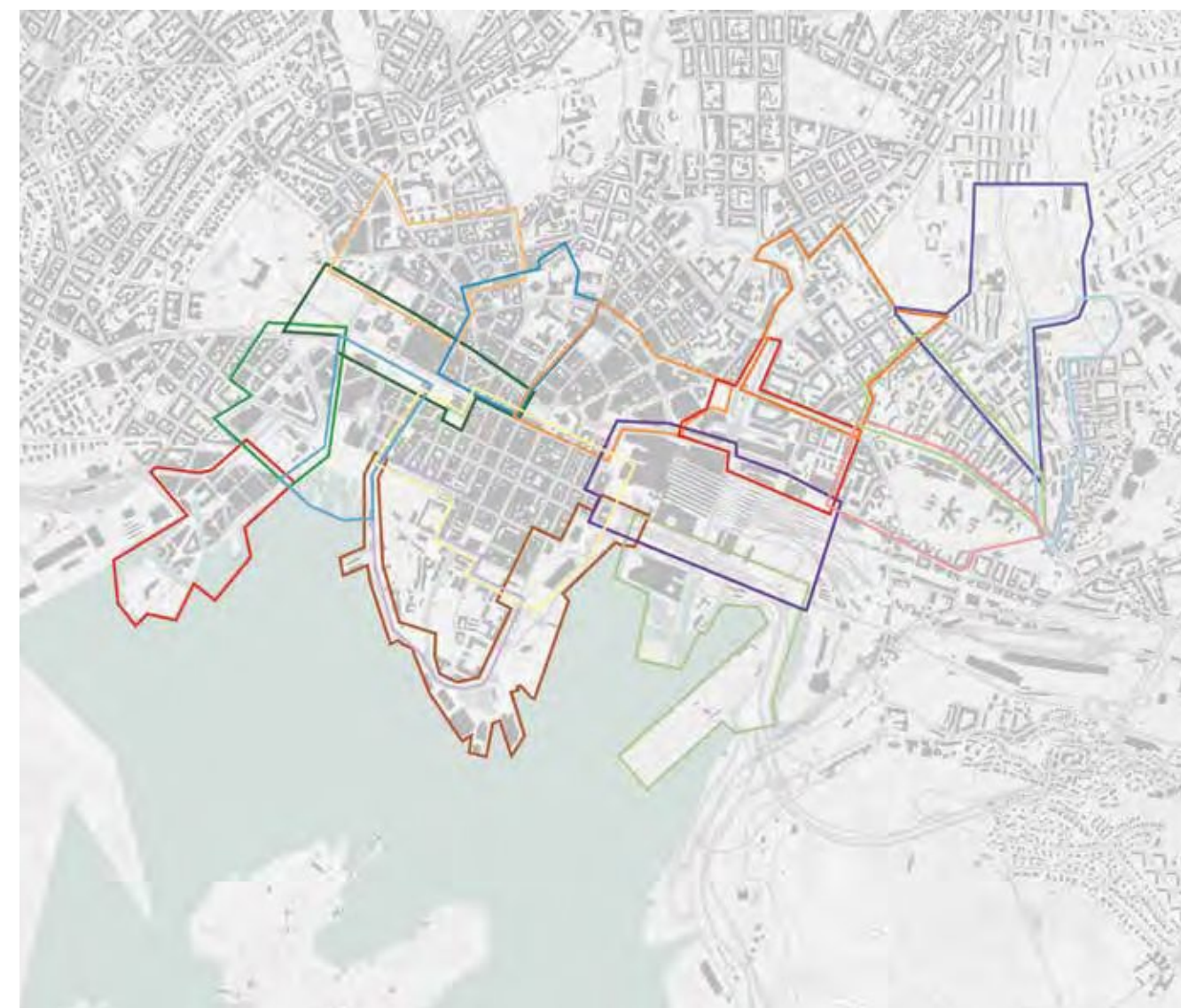
Avgrensningen for Oslo sentrum er hentet fra Handlingsprogram for økt byliv (2017). I tillegg inkluderer analysen det utvidede området for Bilfritt Byliv på Grønland og Tøyen, men omfatter utover denne avgrensningen også deler av Tøyenparken og Kampen park.

Analyseområdet

Analyseområdet delt inn i delområder. Hvert delområde har interne fellestrekk knyttet til eksempelvis funksjon, demografi, typologi eller terreng, og de skiller seg fra tilgrensende områder.

Avgrensningen av delområdene for sentrum er hentet fra Handlingsprogram for økt byliv. For Tøyen og Grønland er området delt inn i seks delområder. For hvert delområde gis det en redegjørelse for eksisterende tilbud for lek og aktivitet, og hvordan dette svarer til det avdekkede behovet i området knyttet til demografi og innmeldte behov.

Eksisterende tilbud

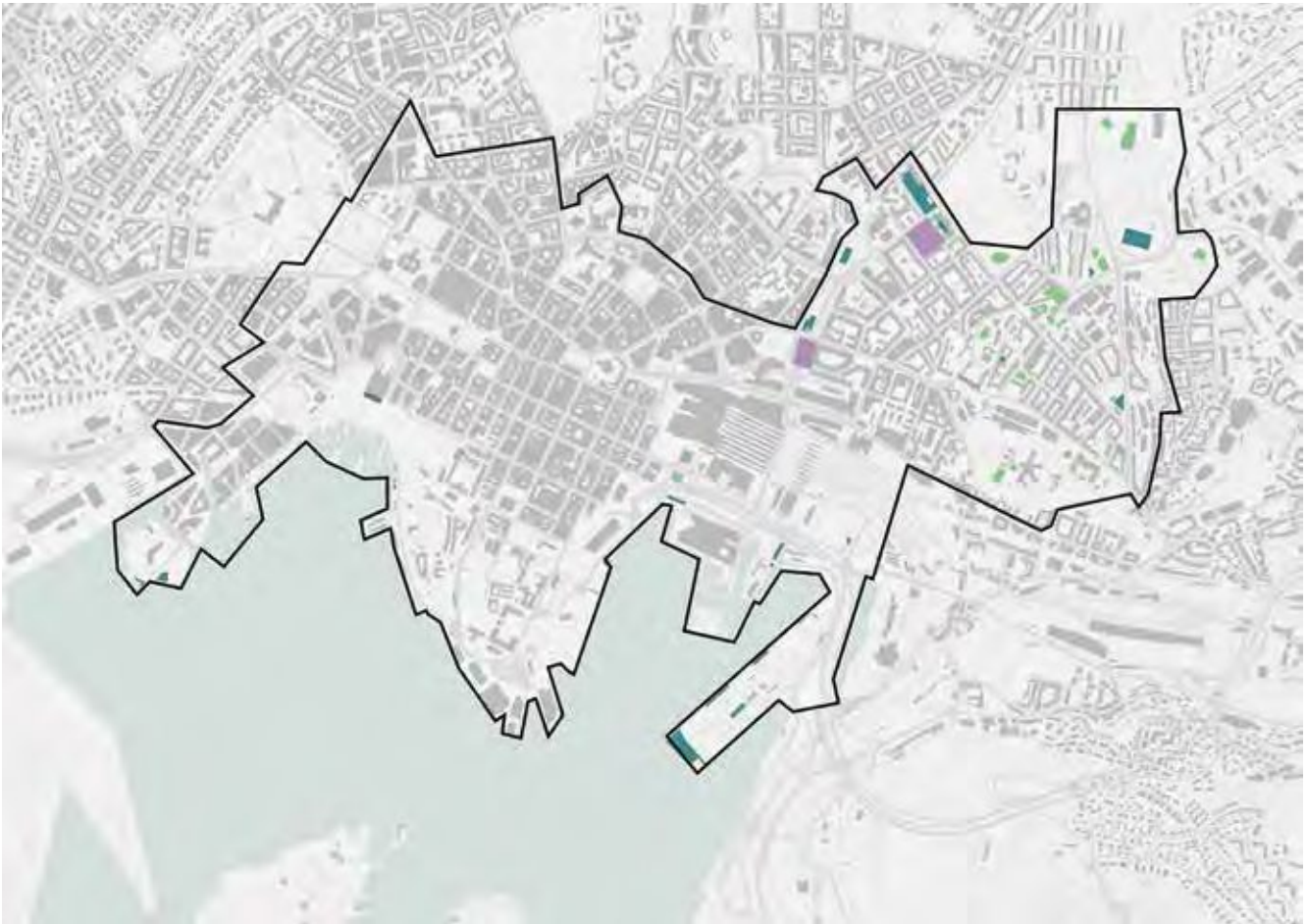
En av oppgavene i dette prosjektet har vært å få et klart bilde av eksisterende tilbud for lek og aktivitet innenfor prosjektområdet og se dette i sammenheng med behovene innenfor delområdene. Dette er grunnlaget for å kunne anbefale hvor det bør arbeides med tiltak for den kommende handlingsplanperioden. Lek og aktivitet er selvsagt ikke avhengig av tilrettelagte arealer. Småbarn bruker benker som lekeapparat og Rådhusplassen er en populær skatepark. Ofte er nok plass og riktige omgivelser vel så viktig som apparater og falldekke for å bygge opp under kreativitet, lek og samvær.

Når vi har gjennomført kartleggingen har vi allikevel benyttet oss av en tradisjonell forståelse av områder for lek og aktivitet, og har i første omgang tatt utgangspunkt i arealer som er opparbeidet som lekeplass eller aktivitetsareal. Dette er hovedsakelig begrunnet i at målet er å prioritere oppgradering og nyetablering av nettopp slike områder. Det vil ikke dermed si at parker, torg og møteplass ikke har en verdi som lekeareal, og nærhet til disse er derfor tatt med i vurderingen av egnethet og prioritering.

For deler av Tøyen-Grønland viser dekningskartet delvis god dekning. Det er imidlertid viktig at dette ses i sammenheng med hvor tett bebodd området er. På Tøyen og Grønland er befolkningstettheten svært høy, noe som betyr at dekningsen av leke- og aktivitetsarealer bør være tilsvarende. Som beskrevet i Parkløft Tøyen, og som vi ser fra egen og andres kartlegginger er det imidlertid et problem at mange av lekeplassene er nedslitt og dermed ikke innfrir det leketilbudet de har potensiale for. Dette har vi hensyntatt i prioriteringen av de kartlagte arealene. På Tøyen og Grønland er derfor oppgradering og tilrettelegging for tilbud til nærmiljøet særlig vektlagt.

For sentrum er situasjonen en annen. Sett i sammenheng med utstrekning er det svært få eksisterende leke- og aktivitetsområder. Spesielt gjelder dette nordre del av sentrum. Samtidig er det svært få som bor i sentrum, og behovet er derfor et helt annet. I sentrum bør behovet i første rekke tilrettelegges for de som reiser til området. Leke- og aktivitetsområdene bør utformes som en destinasjon i seg selv, eller som tilbud som kan benyttes på vei mellom andre målpunkter. Dette vil ha en positiv synergi med arbeidet for økt byliv og mer bruk av byen generelt.

For ungdom kan et bedre aktivitetstilbud i sentrum bli samlingspunkt for ungdom fra ulike områder i byen. Det eksisterende tilbudet er gjennomgått med tanke på hvilken målgruppe tilbudet treffer. Denne oversikten viser at mens det er relativt jevn dekning i sentrum, mangler det tilbud for ungdom på Tøyen og Grønland. I beskrivelsen av hvert delområde er tallene brutt ned, og det er oppgitt dekningsgrad per målgruppe innenfor det enkelte delområdet.

Overordnet sett så savnes det et bredere tilbud som fanger opp flere aldersgrupper og mestringsnivåer. Videre er de fleste tilbudene oftest katalogvarer som gjør at det ikke skapes noen stedsspesifikke og unike leke- og aktivitetsområder. En lekeplass i byen inneholder som oftest det samme som den neste, noe som gjør tilbudet i byen lite spennende for mange målgrupper.

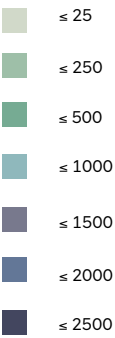
Analyseområdet for denne rapporten omfatter Oslo sentrum, Tøyen og Grønland. Avgrensingen for Oslo sentrum er hentet fra Handlingsprogram for økt byliv (2017). I tillegg inkluderer analysen det utvidede området for Bilfritt Byliv på Grønland og Tøyen. Utover denne avgrensningen omfatter analyseområdet også deler av Tøyenparken og Kampen park.

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser
- Pågående prosjekter

Demografi

Befolkning

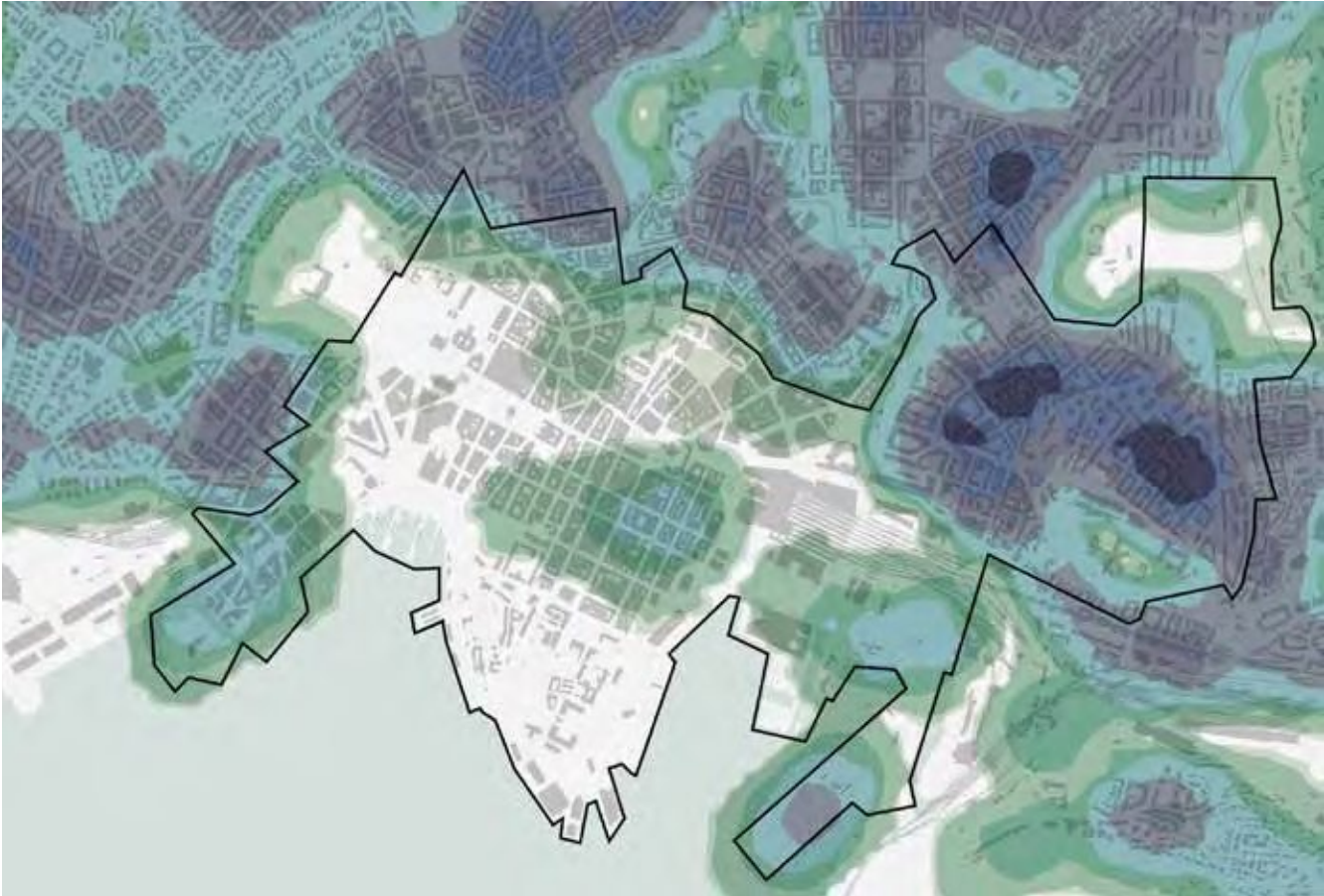
Prosjektområdet er delt inn i to hovedområder, Tøyen og Grønland og sentrum. Disse er veldig ulike når det kommer til befolkning. Oslo sentrum har svært lav befolkning, men er omkranset av områder med høy befolkning. Helt sentrale deler av sentrum er nesten uten boliger, med unntak av et lite antall i Kvadraturen, mens det finnes boligområder i utkantene i øst og vest - på Aker brygge og Tjuvholmen og i Bjørvika og på Sørenga.

På Tøyen og Grønland er bildet motsatt. Her finner vi Norges tettest befolkede område. De etterfølgende kartene viser befolkningsmønsteret i sentrale Oslo på et detaljert nivå. Kilden for kartleggingen er befolkningsdata på adressepunkt for 2020¹.

Dette er et svært detaljert grunnlag, og gir mulighet for å stemme av andre analyser og innspill mot et demografisk underlag. Kartene viser et nær befolkningstomt sentrum, omkranset av byens tettest befolkede områder der Tøyen og Grønland er tettest.

1. Befolkningsdata fra Plan- og bygningsetaten.

Befolkning

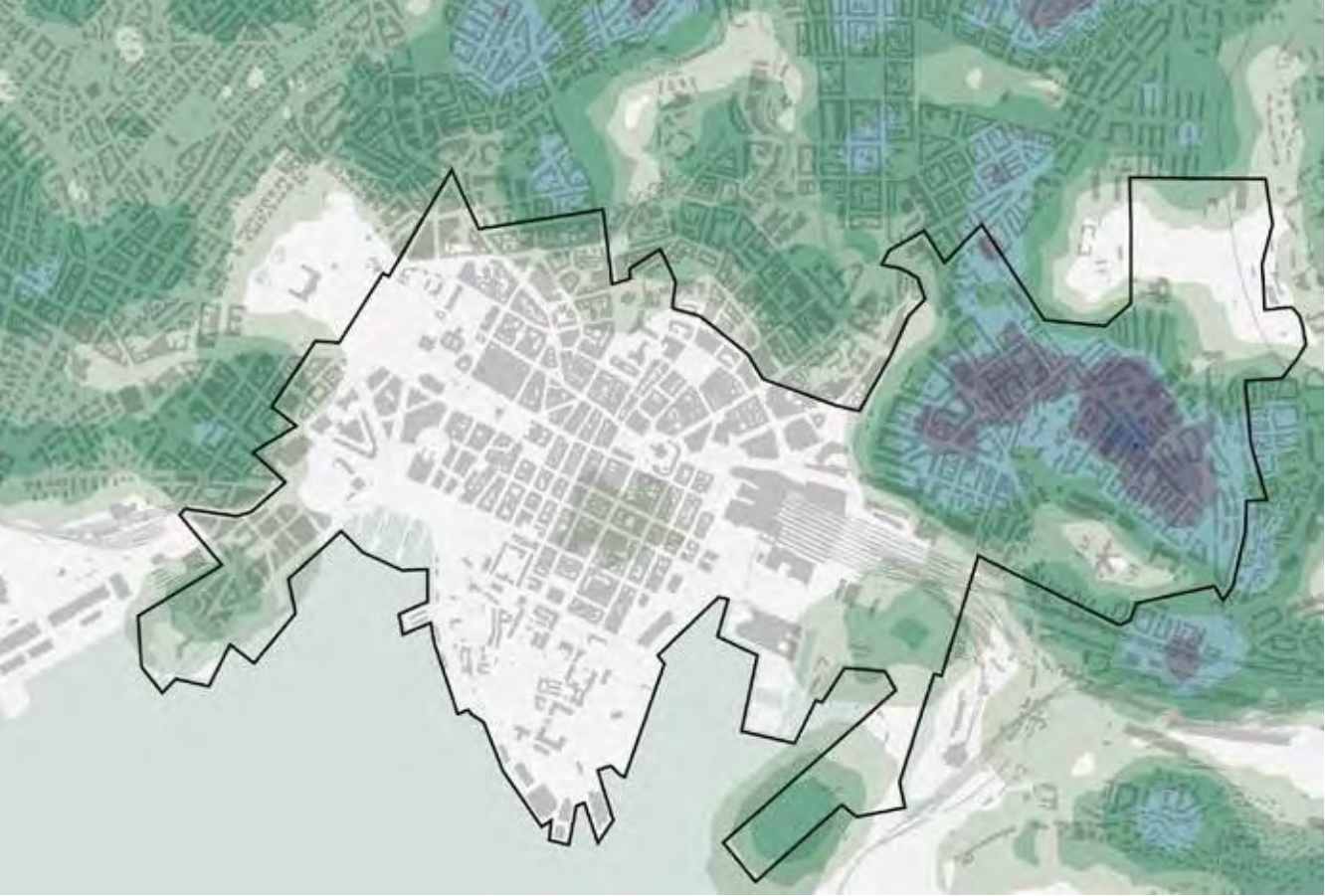

Forskjellen i befolkningen i sentrum og på Tøyen/Grønland har stor påvirkning på hvilke målgrupper det skal tilrettelegges for og hvordan. Antall tilbud for lek og aktivitet (både i omfang og størrelse) bør stå i samsvar med dette underlaget, ulikt situasjonen idag på for eksempel Tøyen og Grønland, med relativt få tilbud.

I sentrum er det en annen målgruppe med flere tilreisende og målgrupper med annet bevegelsesmønster og behov, noe som også bør bli synlig i de tiltakene og strategiene man velger å legge til rette for.

Når vi ser på de ulike aldersgruppene i analyseområdet skiller Tøyen/Grønland seg ut ved å ha høyest befolkningstall. Særlig gjelder dette i den yngste aldersgruppen, 0-6 år, men tendensen er tydelig også for større barn og ungdom.

Befolkning 0-6 år

Målgrupper

Ulike målgrupper og aldre har forskjellige behov. Ved å legge til rette spesifikt for disse skapes en merverdi som kan fungere som en generator for byliv.

I arbeidet med denne rapporten er det jobbet med tre aldersinndelinger av barn og unge: Små barn (0-6 år), store barn (7-12 år) ungdom (13-18 år). Denne inndelingen brukes i de demografiske studiene, analyse av delområder med tilhørende dekningsgrad og ved vurdering av aktuelle tiltak for de valgte tomtene.

Inndelingen som er valgt baserer seg i stor grad på overgangen fra barnehage til barneskole, og fra barn til ungdom. Denne inndelingen er noe grovmasket, men gir samtidig arbeidet som er gjort en kategorisering som gjør det enklere å håndtere. Ved en videreutvikling av aktuelle tiltak vil det være naturlig å underdele disse aldersgruppene.

De demografiske sammensetningene er av betydning når man ser på ulike deler av analyseområdet. For Oslo sentrum er alle målgruppene i hovedsak ansett som besøkende, mens på Grønland og Tøyen er det et behov for å skape et godt tilbud i målgruppenes nærmiljø.

Forskning viser at det er noe forskjell i preferansene mellom gutter og jenter, og at disse forskjellene øker når de blir eldre. Det er en sterkt tendens til at tilbud som appellerer til jenter blir nedprioritert. Et særskilt fokus på jenters ønsker og behov er derfor viktig når en jobber med aktivitetsområder for ungdom ¹.

1. Rishaug, Vigdis S. Et aktivt utemiljø for unge jenter. Arkitektur N nr. 3 – 2015
2. Fjertoft, Ingunn et al. Barn - unge og fysisk aktivitet, Universitetet i Sørøst-Norge, Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap, Institutt for friluftsliv, idrett og kroppssøving, Notodden, 2018.
3. Maslulianis, Katherine & Cummins, Elizabeth. How to Grow a Playspace. Development and Design. Routledge 2017.

Små barn 0-6

I denne delen av livet skjer den aller største grovmotoriske utviklingen, fra første steg mot grunnleggende bevegelser til å beherske disse bevegelsene i ulike miljøer. Behovet for å se store barn gjøre saker som de kan ta etter er viktig for denne utviklingen².

Mobilitet

Denne aldersgruppen har en liten aksjonsradius og følges av voksne. Selv om store lekeplasser med variert tilbud brukes mye er den lille nærlekeplassen, som besøkes i en halvtimes tid på vei hjem fra butikken, et vel så viktig tilskudd i hverdagen til småbarnsfamilien.

Egnede lekemiljø og kvaliteter

Variert og kupert terreng med små bakker, trinn, plataer og lignende er viktig. Dette utfordrer grovmotorikken og gir mulighet for utforskning. Taktilitet og sansbarhet er relevante stikkord.

Ungdom 13-18

I denne aldersgruppen gjennomgår barna stor kroppslig/fysisk utvikling. De gir gjerne uttrykk for at de ikke leker, eller bruker lekeplasser i tradisjonell forstand, og viser heller til at de «henger sammen». Det er verdt å merke seg at dette allikevel gjerne ofte skjer på lekeplasser. Det kan ha sammenheng med at det ikke finnes mange steder i byer som er spesielt tilpasset denne aldersgruppen.

Mobilitet

Ungdom tar hele byen i bruk i større og større grad. Det er et stort behov for steder å være som ikke har en aldersgrense og som er gratis.

Egnede (leke)miljøer og kvaliteter

Elementer som både utfordrer fysikken og samtidig tilrettelegger for sosiale soner av forskjellig størrelse. I tråd med den motoriske og fysiske utviklingen er funksjoner som rulleområder, parkourelementer og større klatrelementer ofte nevnt som aktuelle.

Store barn 7-12

I denne aldersgruppen utvikler barna større fleksibilitet, finmotorikk og balanse. De har god kroppsbeherskelse og utforsker de grunnleggende motoriske ferdighetene i nye miljø, og i samspill med andre³.

Mobilitet

Barn i denne alderen blir mer og mer selvstendige, og de utforsker nærmiljøet på egen hånd i større grad. Venner blir etter hvert like viktige som voksenpersoner i barnas liv. Utforskning er viktig i denne aldersgruppen og foregår på mikro-nivå (innad i lekemiljøet) og på makro-nivå (til spesifikke steder i nærmiljøet).

Egnede lekemiljø og kvaliteter

Lekeapparater men også annen utrustning for fysisk aktivitet. Klatrelementer gir for eksempel både den fysiske utfordringen samtidig som at det (med riktig utforming) gir sosiale soner, mulighet for utforskning og en oversikt over miljøet rundt. I tråd med den fysiske og kognitive utvikling blir gruppelek som regel-leker og ballelek viktigere. Variasjon og bredde er relevante stikkord.

Familier/foreldre

Dette er en viktig målgruppe siden barna ofte er avhengige av de voksne for å gå til et sted. Hvis plassen er godt tilrettelagt for hele familien og foreldrene så gjør dette at barna får brukt plassen i større grad.

Å skape gode møteplasser i tilknytning til lek- og aktivitetsområdene har derfor en stor verdi og krever spesiell tilrettelegging.

Egnede miljøer og kvaliteter

Benker og andre sittemuligheter som er godt plassert (gjernede solfylt). Taktoverdekning, muligheter for matlagning (f.eks utekjøkken eller grill), romslige steder å spise sammen, gjerne møblering med både benker og bord. Grønland og Tøyen har stor grad av trangboddhet, noe som gir ekstra behov for gode felles møteplasser ute.

I tillegg bør disse stedene helst ha leke og eller aktivitetstilbud som dekker alle aldersgrupper.

Kartlegging og prioritering

Fra 420 til 15 områder og overordnede strategier.

1. Identifisering av alle potensielle arealer for lek og aktivitet

Analyseområdet omfatter et stort areal i sentrum og på Tøyen og Grønland. Kartleggingen har omfattet arealer som kan være aktuelle for utvikling til lek- og aktivitetsområder, og områder som har tilbud for lek- og aktivitet i dag. På denne måten bidrar kartleggingen til å identifisere potensielle områder, og til å identifisere dekningsgraden på dagens tilbud. I kartleggingen ble analyseområdet inndelt i ruter på 100 * 100 meter som ble gjennomgått systematisk.

For å identifisere arealer som kan være aktuelle for lek og aktivitet, men som i dag ikke benyttes til dette har vi benyttet en hovedregel om lav terskel for inkludering. Vi har allikevel benyttet følgende kriterier:

- Arealet er ikke bebygd eller arealet har lite eller uhensiktsmessig bruk
- Arealet antas å være offentlig tilgjengelig

Utover dette er det lagt til grunn at det kan være aktuelt med endret arealbruk, for eksempel fra parkering til andre formål. Dagens kjøremønster er lagt til grunn når parkeringsplasser og blindgater er vurdert for annen bruk.

Trinn 1 resulterte i over 420 registrerte arealer. Disse har fått en skjematisk beskrivelse av størrelse, dagens bruk og arealets beskaffenhet.

2. Innledende beskrivelse og vurdering

I trinn 2 har de registrerte arealene fra steg 1 blitt gjenstand for en skjønnsmessig vurdering av egnethet for utvikling til lek- eller aktivitetsområde. Vurderingen ble gjort på grunnlag av størrelse, samlet tilbud i nærområde, eierforhold og dagens bruk. Ingen arealer ble silt bort i steg 2, men gjennomgangen fungerte som en forberedelse til steg 3.

3. Gjennomgang og innledende prioritering per delområde

Trinn 3 ble gjennomført som to heldags arbeidsverksteder med deltagere fra Asplan Viak og oppdragsgiver (Bymiljøetaten). Målet med arbeidsverkstedene var å nominere arealer som var særlig aktuelle for videre prioritering, men også å identifisere arealer som var aktuelle for enklere tiltak. Analyseområdet ble delt opp i 18 delområder, og kartlagte arealer ble diskutert og vurdert pr. delområde.

Verkstedene resulterte i en liste på ca. 100 aktuelle arealer, hvorav rundt 30 ble vurdert som særlig aktuelle, herunder også arealer ansett som særlig aktuelle for temporære eller mindre tiltak.

4. Detaljert prioritering

For de rundt 30 arealene som ble vurdert som særlig aktuelle, er det gjort en prioritering basert på behovene i nærområdet, eksisterende tilbud og de enkelte arealenes egnethet for utvikling. I prioriteringen har vi benyttet følgende prioriteringsgrunnlag:

- Gjennomgang av foreliggende stedsanalyser og grunnlagsdokumenter. Liste over gjennomgått materiell finnes i innledningen til bydelene Tøyen og Grønland og Sentrum.
- Vurderingen av arealenes egnethet er basert på reguleringsstatus, eierskap, arealets beskaffenhet og dagens bruk. (forvaltningsgrenser mellom BYM og Bydelen har ikke blitt vurderet i detalje uten blitt sett på som lik gjennomføringsgrad og som kommunens areal)
- Vurdering av tilbud med tanke på målgrupper, og om enkelte arealer egner seg særlig med tanke på behovene til en bestemt målgruppe. Disse behovene er nærmere beskrevet i eget kapittel Målgrupper
- Detaljert kartlegging av målgruppenes bostedsmønster, nærmere beskrevet i kapittelet Demografi.
- Eksisterende tilbud og resultat av kartleggingsoppgaven er nærmere beskrevet under hvert enkelt delområde.

I tillegg har vi utarbeidet en referansebank for prosjektet.

Trinn 4 resulterte i en prioritering av 13 arealer for konseptutvikling og kostvurdering.

5. Konseptutvikling

I trinn 5 er de 14 arealene inndelt i kategorier og utviklingsmulighetene er nærmere beskrevet. Beskrivelsen finnes i kapitelet Prioriterte arealer. Det er gjort faglige vurderinger for hvert enkelt areal, som en pekepinn for mulig programmering. De faglige vurderingene er beskrevet på overordnet nivå. Vurdering av mulig innhold er gjort på bakgrunn av behov i det enkelte delområdet, samt dagens dekningsgrad. Variasjonen i tiltakene sørger for forskjellige lek- og aktivitetssteder på tvers av byen som et helhetlig grep. For å kunne velge ut tiltak som anses å ha særlig høy nytte, har vi tatt utgangspunkt i faktorer som på ulike måter belyser nytten av et tiltak:

- Tiltaket tiltrekker seg mange brukere
- Tiltaket bidrar til at også andre tilbud vil bli mer synlige og aktuelle, eller åpner nye forbindelser i byen
- Tiltaket bidrar til en positiv aktivisering av et større område
- Tiltaket fungerer som et forbilde for andre tiltak, gjennom å sette en positiv standard og bidra til nyvinning
- Tiltaket gir økt dekning av tilbud, eller bidrar til økt variasjon i tilbudet

Forskjellige typer tiltak vil svare på disse nyttebegrepene på ulike måter. De foreslåtte tiltakene er derfor delt i tre kategorier; målpunkt, nærområder og enkle tiltak. Hver kategori representerer tiltak av høy nytte samtidig som de gjør det mulig å prioritere både omfattende og mindre omfattende tiltak.

2

Kartlegging

Planlegging for lek og aktivitet

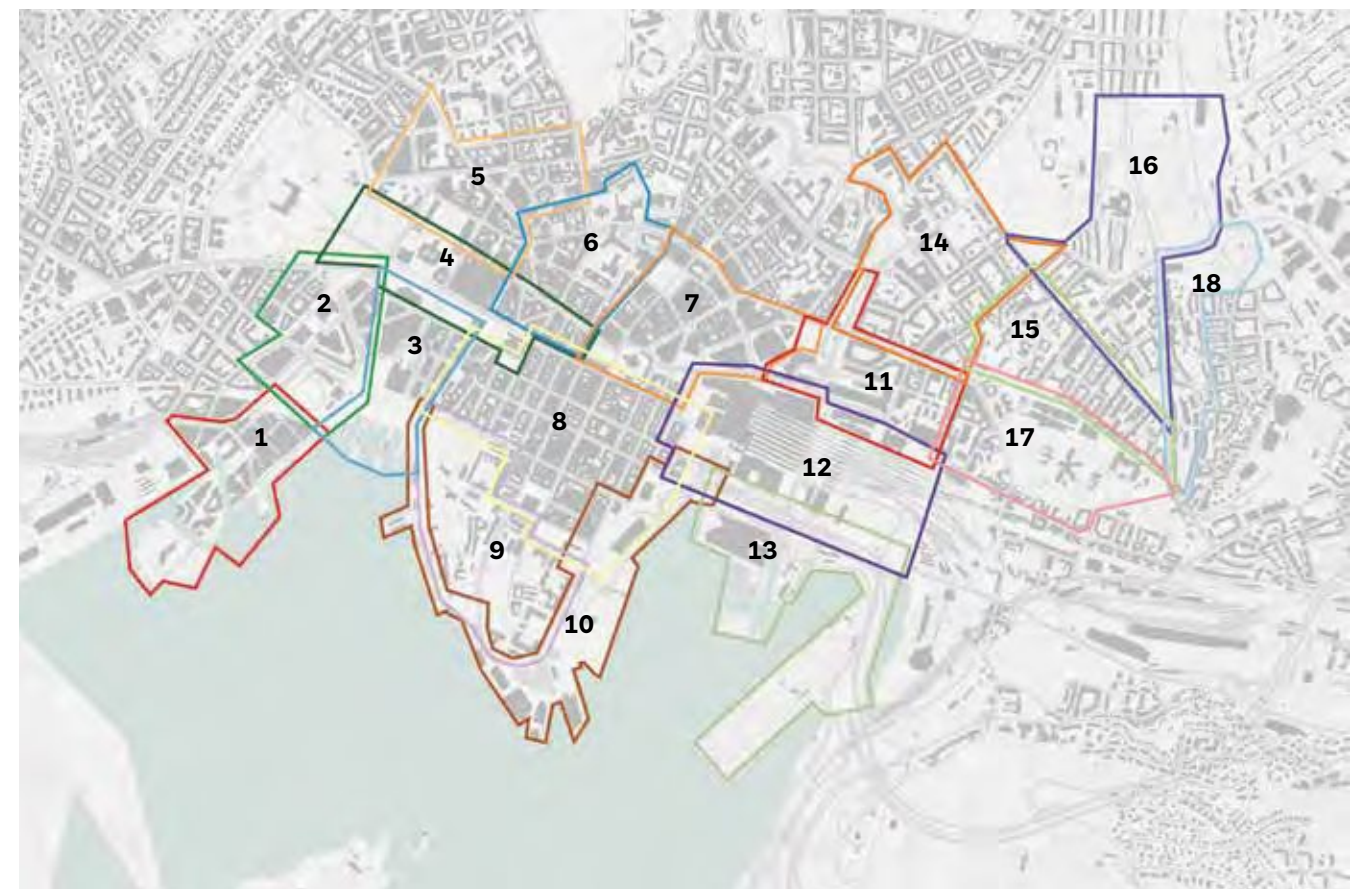
Analyseområdet for denne rapporten omfatter Oslo sentrum, Tøyen og Grønland.

Avgrensningen for Oslo sentrum er hentet fra Handlingsprogram for økt byliv (2017). I tillegg inkluderer analysen det utvidede området for Bilfritt Byliv på Grønland og Tøyen. Utover denne avgrensningen omfatter analyseområdet også deler av Tøyenparken og Kampen park.

For å enklere håndtere kartleggingsarbeidet er analyseområdet delt inn i delområder. Hvert delområde har interne fellestrekk knyttet eksempelvis til funksjon, demografi, typologi eller terreng, og de skiller seg fra tilgrensende områder.

Avgrensningen av delområdene for sentrum er hentet fra Handlingsprogram for økt byliv. For Tøyen og Grønland er området delt inn i seks delområder.

For hvert delområde gis det en redegjørelse for eksisterende tilbud for lek og aktivitet, og hvordan dette svarer til det avdekkede behovet i området knyttet til demografi og innmeldte behov. Det gjøres en helhetlig vurdering av potensialet for lek og aktivitet i området sett i sammenheng med de kartlagte arealene. Dette presenteres i tekst, og i en enkel matrise der de mest aktuelle arealene kommenteres og gis en prioritering for videre arbeid.

Tøyen og Grønland

Fra 2020 er Bilfritt Byliv-området utvidet til også å inkludere Tøyen og Grønland med målsetning om å skape et bedre bymiljø. Det geografiske området er variert med tett bebyggelse og sentrumsfunksjoner ned mot Grønlandsleiret, Grünerløkka og Akerselva, og mer urbane boområder med store park- og rekreasjonsområder lenger øst mot Tøyen og Kampen.

Tøyen og Grønland har i dag utfordringer knyttet til trangboddhet og andre sosioøkonomiske forhold. Satsningen på økt byliv sammenfaller med pågående områdeløftsatsning med oppstart i 2014 for Tøyen og utvidelse i 2017 til å inkludere Grønland. Områdeløft er et løfte om en helhetlig innsats inn mot levekårsutsatte områder, og har til hensikt å gjøre området til et godt sted å bo og vokse opp gjennom helhetlig, varig og lokalt forankret utviklingsarbeid. Som et innledende steg i arbeidet med Områdeløft ble det gjennomført en sosiokulturell stedsanalyse av henholdsvis Tøyen og Grønland; *Hva nå, Tøyen?* og *På sporet av det nye Grønland*, begge utarbeidet av Arbeidsforskningsinstituttet (AFI). Analysene peker på sentrale utfordringer og gir retning for innsatsen i områdeløftet.

Begge analysene beskriver en tendens der områdene får en stadig mer todelt befolkning ved at marginaliserte grupper lever side om side med høyt utdannede beboere med god inntekt. På Grønland er det færre husholdninger med barn enn i resten av Oslo, men til gjengjeld består husholdningene med barn av mange barn, og andelen barn som vokser opp i lavinntektsfamilier er høy.

Det er også mye utskiftning på Tøyen og Grønland, med flyttetall på henholdsvis 30 % og 33 %. Andelen for Oslo som helhet er 20 %. Særlig flytter barnefamilier, både majoritet og minoritet ut av området for å få tryggere og mer barnevennlige omgivelser.

I arbeidet med analyseområdet har vi tatt utgangspunkt i følgende grunnlagsmateriale:

Hva nå, Tøyen? 2015:
Sosiokulturell stedsanalyse av Tøyen, utarbeidet av Arbeidsforskningsinstituttet på oppdrag fra Områdeløft.

På sporet av det nye Grønland 2017:
Sosiokulturell stedsanalyse av Grønland, utarbeidet av Arbeidsforskningsinstituttet på oppdrag fra Områdeløft.

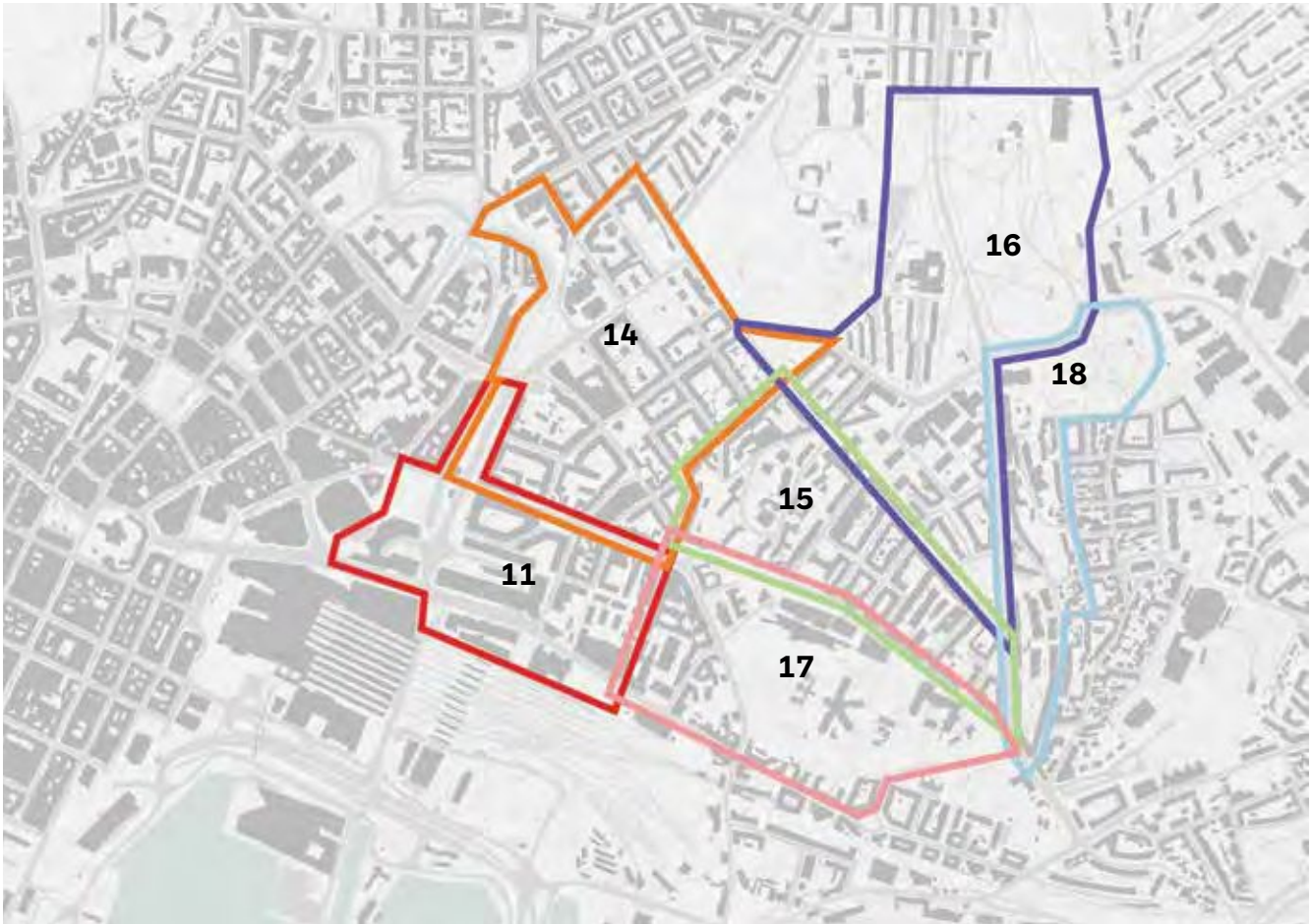
Parkløft Tøyen 2015:
Byutviklingsprosjekt for Bydel Gamle Oslo i tilknytning til Tøyenløftet i Oslo Studio Oslo Landskapsarkitekter DA (SOLA), har i samarbeid med Rodeo arkitekter AS og Zenisk AS

Programplan for områdeløft Bydel Gamle Oslo 2019:
Utarbeidet av Områdeløft og vedtatt av bydelsutvalget.

Befaring med Bymiljøetaten, drift i Bydel Gamle Oslo og Områdeløft:
Gjennomført september 2020.

Verksted med Bymiljøetaten, drift i Bydel Gamle Oslo og Områdeløft:
Gjennomført september 2020.

Intervju med Anja Bergersen, prosjektleder Plakathuset og i Tøyen Unlimited:
Gjennomført september 2020. Gjennomgang av erfaringer fra sommerprosjekt knyttet til ungdoms bruk av uteområder på Tøyen, Grønland og Bjørvika.

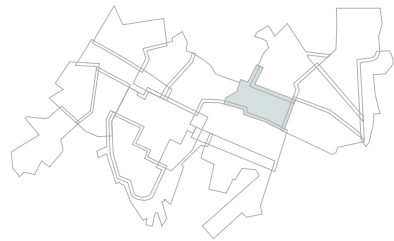
Som beskrevet er boområdene på Tøyen og Grønland det tettest befolkede området i byen, og trangboddhet løftes frem som en sentral utfordring i områdene. Når folk bor trangt, slik mange gjør i disse områdene, kan det være utfordrende å invitere venner hjem og flere kilder sier at det er behov for andre tilbud som gir dem mulighet til å være sosiale. I bydelen er det imidlertid mangel på arealer og det oppstår brukerkonflikter mellom eksempelvis rusmisbrukere, barn, ungdom og jenter, som er en særlig sårbar gruppe. Dette fordrer særlig fokus på å skape attraktive uteområder tilpasset hver enkelt målgruppe. Samtidig fremheves savnet av møteplasser der innbyggerne kan møtes og ha felles opplevelser og aktiviteter på tvers av generasjoner og kulturer.

Gjennomgående i grunnlagsmaterialet finner vi beskrivelser av vedlikeholdsetterslep på eksisterende parker og leketilbud i området. Brukerne oppfatter flere av arealene som utrygge, utrivelig og lite funksjonelle. Dårlig belysning, “vill” beplantning, søppel og utstyr som er ødelagt beskrives som årsaker som bidrar til dette. Til sammenligning med andre områdeløftssatsninger scorer Tøyen 6,5 mot gjennomsnittet på 8 på hvor fornøyd de er med friluftsliv og rekreasjonsområdene der du bor. Fra grunnlagsmaterialet er det hentet ut innspill knyttet særlig til målgruppenes behov for leke- og aktivitetsområder.

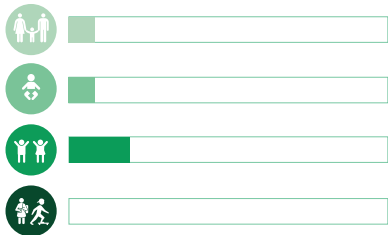
- 11. Grønland / Vaterland
- 14. Grønland nord
- 15. Enerhaugen / Tøyen sør
- 16. Tøyen sentrum
- 17. Grønlands park
- 18. Nedre kampen

Delområde 11

Grønland / Vaterland

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Grønland / Vaterland har svært få eksisterende offentlig tilgjengelige leke- og aktivitetsarealer. Tilbudet begrenser seg til en liten lekeplass på Teaterplassen, tilpasset mindre barn, og Olafia Skatepark langs Akerselva, tilpasset ungdom. I tillegg til en stor lokalbefolkning, har Grønland mange tilreisende. Gatene Grønland og Grønlandsleiret utgjør en viktig innfartsåre mot Grønland torg og resten av sentrum, men er også en hovedgate for bydelen og et viktig målpunkt i seg selv. Gaten har et aktivt preg gjennom hele døgnet, og næring, handel og servering i første etasje.

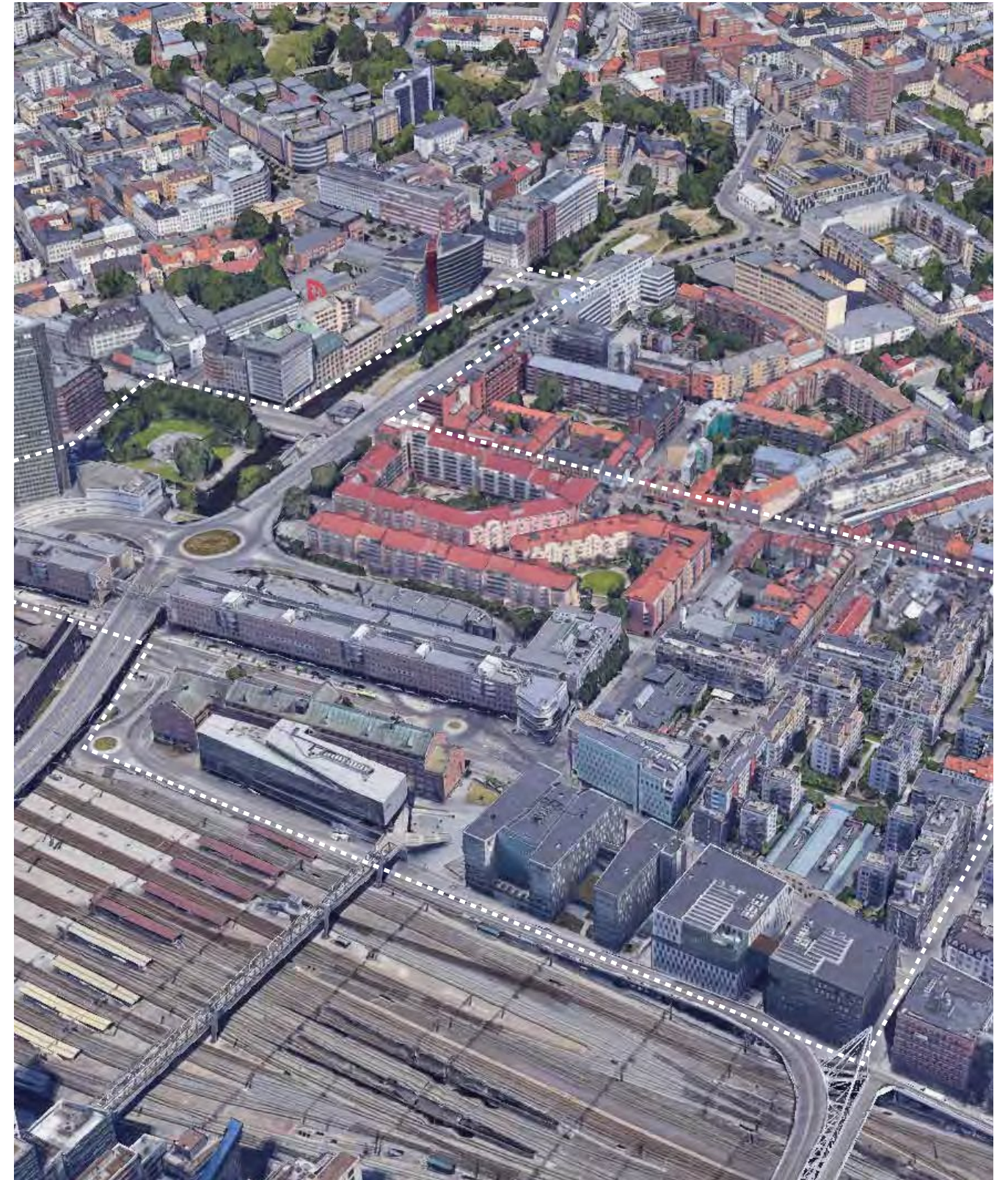
Gitt stor lokal befolkning og mange tilreisende, er tilbudet svært lite.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Oslo kommune ved Bymiljøetaten og Bydel Gamle Oslo arbeider med et prosjekt som skal ta helhetlig grep om Olafiagangen og Vaterlandsparken, med fokus på lek og aktivitet. Prosjektet er en del av områdeløftene Tøyen og Grønland. Vinter 2020/21 ble det midlertidige prosjektet Supergrønland lansert i dette området, med blant annet skøytebane og fargerik møblering.

Prosjektet Landbrukskvartalet, øst på Grønland, er et større utbyggingsprosjekt som vil inneholde boliger, næringsarealer, mindre produksjonslokaler, kontor, hotell og serveringssteder. Prosjektet vil tilføre flere mennesker til området, både beboere og arbeidstakere.

Delområde 11

Delområde 11

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

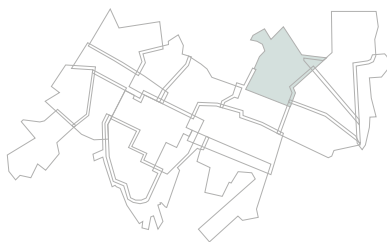
Det er behov for økt tilbud til alle målgrupper på Grønland / Vaterland. På tross av dette er det ikke identifisert arealer av en slik art at de er gitt første-prioritet. Olafiagangen og Vaterlandsparken ville vært egnet for høy prioritet, men på grunn av pågående prosesser for disse arealene, er de holdt utenfor. Grønland Torg er et målpunkt for mange i dag, og burde ideelt sett ha et tilbud for lek. Torget er imidlertid svært mye brukt, gir ikke rom for større tiltak. Torget kan allikevel være egnet for mindre arealkrevende tiltak som lekemodul, omtalt under Enkle tiltak. Det er i tillegg identifisert noen mindre arealer langs Grønland og Grønlandsleiret som kan vurderes for utvikling, men på grunn av usikkerhet rundt muligheter for opparbeidelse, er heller ikke disse gitt førsteprioritert.

Delområde 11

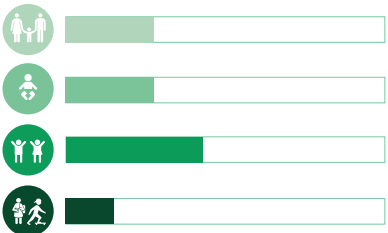
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
59	Olafiagangen. Område med stort potensial for utvikling. Prosess pågår for utvikling av området.	5550	Pri. 2
68	Parkeringsplass i bakgård. Regulert til felles gårdsplass. Arealet har potensial for videre utvikling og er i kommunalt eie.	680	Pri. 2
226	Bortgjemt restareal med potensial for utvikling, for eksempel midlertidig areal for aktivitet for ungdom. Eiet av Bane Nor.	380	Pri. 2
58	Grønland torg. Potensial for oppgradering, men arealet er i utstrakt bruk for opphold i dag, og dette gir lite rom for å avsette større deler til lekeplass/aktivitet.	1770	Pri. 3
69	Gatestump/snuplass, Mandalls gate. Arealet har potensial for utvikling til mindre leketiltak, kan også være aktuelt for toalett, ettersom det ligger rett ved hovedfartsåren i Grønlandsleiret. Andre arealer i området kan imidlertid være mer aktuelle.	100	Pri. 3
73	Areal mellom to gavlvegger. Fungerer i dag som parkeringsplass. Et visst potensial for utvikling, primært for tiltak av midlertidig art.	470	Pri. 3
24	Anette Thommesens plass. Trafikert torg, men med et mulig potensial for enkelte, stedstilpassede tiltak.	2480	Pri. 4
25	Teaterplassen. Vurderes som velfungerende, og uten åpenbart behov for videre utvikling, selv om mindre tiltak kan være aktuelt.	2380	Pri. 4

Delområde 14

Grønland nord

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Vahl barneskole og Hersleb videregående skole ligger nordvest i delområdet. Sammen med Vahl flerbrukshall (nye Hangar'n) og Rudolf Nilsens plass utgjør det en klynge med tilbud og funksjoner for barn- og unge. Klyngen er imidlertid skilt av Vahls gate, som kan oppleves som en barriere.

Skolegårdene i området har et tydelig potensial som leke- og aktivitetsområde også utenfor skolens stengetid. Skolegårdene er imidlertid stengt om kvelden, og dermed ikke tilgjengelig for befolkningen i området. Snippenparken i utkanten av område, tilgrensende botanisk hage, har et godt tilbud til de yngste aldersgruppene. Urtehaven er særlig viktig møtepunkt i delområdet. Med sin sentrale beliggenhet er den et naturlig oppholdssted for mange. Plassen oppleves imidlertid som nedslitt og med et potensial for oppgradering. Utover dette har området noen opparbeidede plasser, men som ikke fungerer etter hensikten.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Rudolf Nilsens plass er under oppgradering og vil gi et forbedret tilbud innenfor lek og aktivitet. I planprogram for områdeløft bydel Gamle Oslo påpekes et savn av møteplasser på tvers av aldersgrupper hvor innbyggerne kan møtes for å utøve aktiviteter og ha felles opplevelser. Det savnes også møteplasser for enkelgrupper som eldre, jenter, kvinner, unge voksne og småbarnsforeldre.

Delområde 14

Muligheter

Området er et av Oslos tettest befolkede, og har høy andel barn og unge. Det er behov for flere tilbud for lek og aktivitet tilpasset alle målgrupper innenfor området, men det er særlig mangel på lekeplasser for små barn.

I området er det flere arealer avsatt til lek og aktivitet, men disse fungerer ikke optimalt. Oppgradering og utvidelse av eksisterende tilbud peker seg derfor ut som en særlig viktig strategi for å utbedre tilbudet av leke- og aktivitetsarealer i Grønland nord. Ettersom det pågår arbeid med oppgradering av Rudolf Nilsens plass, er Urtehaven og Snippenparken særlig tydlige muligheter for forbedret tilbud, og disse er derfor gitt prioritet 1. Andre arealer, som ytterligere kan utbedre leke- og aktivitetsmulighetene i området, bør ses på som komplementære tilbud til Rudolf Nilsens plass, Urtehaven og Snippenparken, og er derfor gitt en lavere prioritet.

I tillegg til opprustning og etablering av arealene vurdert i tabellen, bør mulighetene for åpning av skolegårdene også utenfor skolens åpningstid følges opp for å øke tilbudet i området.

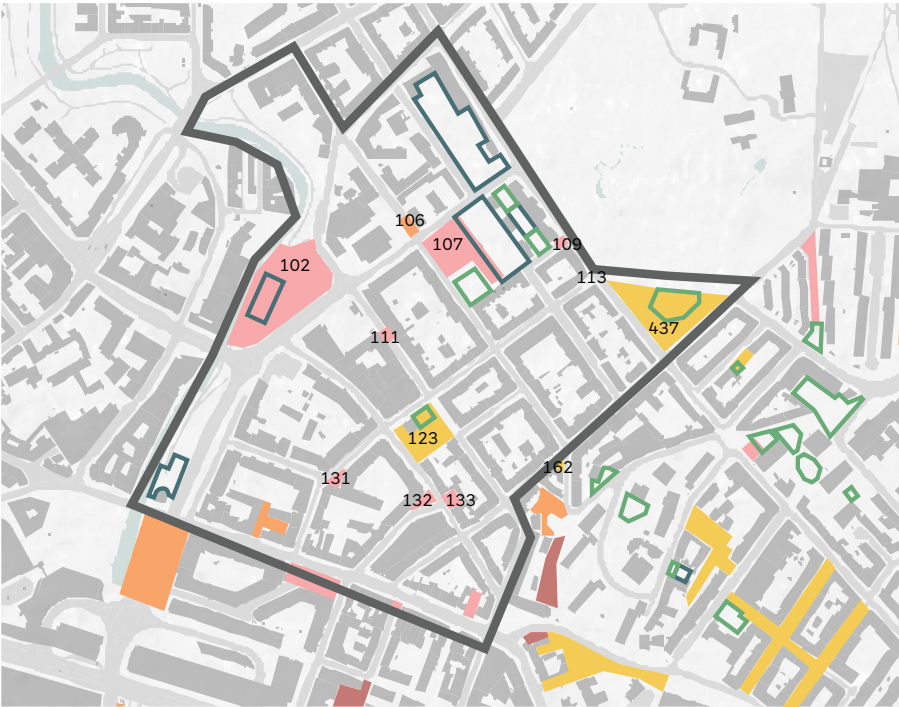
Delområde 14

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

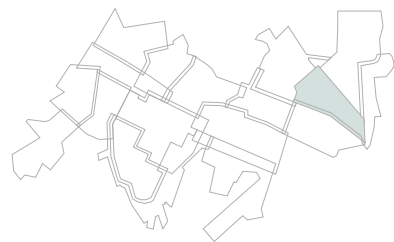
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
123	Urtehaven er i dag et torg/oppholdsareal med sentral plassering i bydelen, og har potensiale for å videreutvikles med tanke på lek og aktiviteter. Det ligger en midlertidig barnehage der i dag, det er etablert plantekasser og bordtennisbord på plassen. Tilgrensende plassen ligger moskéen Central Jamaat-E Ahl-E sunnat, og plassen tas i bruk i forbindelse med aktivitet i moskéen. Frelsesarméens kafé Fyrlyset ligger i Urtegata nær plassen, og flere av deres brukere benytter seg av plassen. Urtehaven er behandlet i rapporten Parkløft Tøyen, og videre arbeid med plassen bør sees i sammenheng med anbefalingene som fremgår der.	2230	Pri. 1
437	Snippenparken er nylig opparbeidet med lekeapparater, plantekasser og møblering for opphold. Det er imidlertid mer areal i parken og eksisterende tilbud kan utvides med tanke på flere målgrupper.	6760	Pri. 1
106	Gatestump rett utenfor flerbrukshall, og i nærheten av Rudolf Nilsens plass. Det er mye aktivitet i området og dette kan komplementeres med ytterligere aktiviteter for ungdom og større barn. Verdien av drikkevannsfontene vil kunne være stor her.	280	Pri. 2

Delområde 14

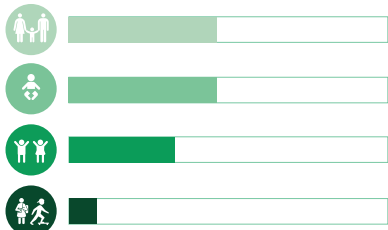
113	Restareal i enden av blindgate. Arealet ligger i umiddelbar nærhet til Snippenparken og i nærheten av Urtehaven og Rudolf Nilsens plass. Kan være aktuell plassering for et toalett.	50	Pri. 2
102	Elgsletta ligger i utkanten av delområdet, og er en del av Akerselva miljøpark. Området er i dag opparbeidet med tuftepark og strandvolleyballbane, og det er potensial for å supplere tilbudet i området med flere aktiviteter og å se det i sammenheng med tilgrensensende parkarealer langs elva. Det er imidlertid brukergruppekonflikter på arealet knyttet til det åpne rusmiljøet i området, og arealet diskuteres som mulig værested for rusbrukere.	8040	Pri. 3
107	Rudolf Nilsens plass. Arbeid med oppgradering pågår.	3980	Pri. 3
109	Gatestump i tilknytning til Vahl skole, kan sees i sammenheng med øvrige aktiviteter i området og opparbeides med aktivitetstilbud permanent eller midlertidig.	110	Pri. 3
111	Gateareal tilknyttet sperring av Urtegata. Kan sees i sammenheng med eiendomsutvikling på tilgrensende tomter, og det bør vurderes å melde inn behov for lekeplass og/eller aktivitet som rekkefølgekrav.	180	Pri. 3
131	Areal opparbeidet med brostein og beplantning utenfor lokal restaurant og frisør. Er i bruk som lokal møteplass. Arealet kan oppgraderes med benker og drikkevannsfontene.	200	Pri. 3
132	Fortausareal (132) og parkeringsareal (133) i krysset Norbygata og Tøyenbekken. Arealene ligger i nærheten av Interkulturelt museum og Urtehaven. Tøyenbekken er tidligere blitt brukt til lek og aktivitet i forbindelse med arrangementer på Interkulturelt museum, og bruk av dette arealet kan sees i sammenheng med det.	340	Pri. 3
133	Fortausareal (132) og parkeringsareal (133) i krysset Norbygata og Tøyenbekken. Arealene ligger i nærheten av Interkulturelt museum og Urtehaven. Tøyenbekken er tidligere blitt brukt til lek og aktivitet i forbindelse med arrangementer på Interkulturelt museum, og bruk at dette arealet kan sees i sammenheng med det.	450	Pri. 3
162	Areal opparbeidet med brostein og beplantning i krysset Tøyengata og Sørligata. Potensial for økt bruk ved oppgradering og etablering av drikkefontene.	130	Pri. 3

Delområde 15

Enerhaugen / Tøyen sør

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Tøyen er et svært tett befolket område i norsk målestokk, og dette gjelder særlig for boligområdene på begge sider av Jens Bjelkes gate. I likhet med Tøyen nord har derfor Tøyen sør svært stor befolkning i alle aldersgrupper og flere unge under 18 noe annet område i Oslo. Barn fra 0-6 år utgjør den største av gruppene under 18 år. I motsetning til Tøyen nord er det imidlertid ingen større målpunkter i Tøyen sør, noe som gjør at områdets egen befolkning er de primære målgruppene for leke- og aktivitetstilbud.

Sett i sammenheng med befolkningsmengden og alderssammensetningen, har Tøyen sør et mangelfullt tilbud på leke og aktivitetsarealer. Det er flere lekeplasser i området, men disse har behov for oppgradering, og store deler av Tøyen sør er også uten tilbud. Det er kun et aktivitetsareal i området, i Smedgata.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Gartnerløkka, vest i området, planlegges for oppgradering i regi av Bydel Gamle Oslo. Oppgraderingen baseres på anbefalinger fra Parkløft Tøyen, med mål om å utvide bruken av parken og å legge til rette for beboere og lokalmiljø.

Det pågår utredninger for å avgjøre framtidig lokalisering for justisfunksjonene i Grønland park, som grenser mot Tøyen sør. En endring av arealbruken her til bolig eller næring, kan påvirke befolkningen på Tøyen gjennom flere tilbud, men også gjennom større befolkningstetthet og mer bruk av eksisterende tilbud.

Delområde 15

Delområde 15

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

Tøyen sør har et mangelfullt leke- og aktivitetstilbud. Delområdet har imidlertid store potensialer, både gjennom oppgradering og gjennom etablering av nye tilbud.

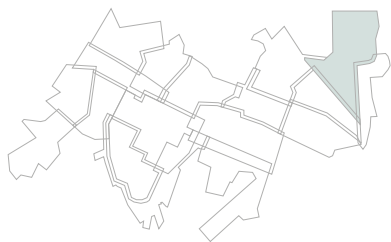
Mot Kjølberggata er det flere arealer som kan ses i sammenheng. Oppgradering og utvikling av disse arealene kan sammen bidra til å løfte området, og er prioritert fordi de kan gi et godt tilbud i en del av Tøyen sør som har få gode tilbud i dag, både for lek og for aktivitet for ungdom. I Eiriks gate, Sigurdsgate og Gunhilds gate kan lekearealer trinnvis utvikles på bekostning av gateparkering. Dette vil gi et offentlig tilgjengelig tilbud til de minste barna i et område med mange barn og få tilbud. Mellom Borggata og Smedgata kan eksisterende park- og aktivitetsanlegg åpnes mer opp for å skape økt opplevelse av trygghet og et forbedret tilbud for ungdom, en gruppe som har få tilbud i området i dag.

Delområde 15

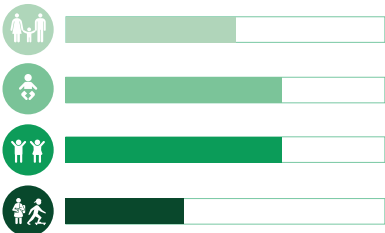
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
34	Drømmehagen. Eksisterende park med særlig stort potensial for utvikling gjennom enkle tiltak, ses sammen med 419.	920	Pri. 1
84	Smedgata park, lekeplass og aktivitetareal. Potensial for økt bruk gjennom oppgradering og mindre endringer.	2950	Pri. 1
94	Gatetun i Eiriks gate, Sigurgate og Gunhildsgate. Utformet som gatetun med mye parkering, men lite gjennomgangstrafikk. Potensial for trinnvis utvikling av leke- og aktivitetsareal på bekostning av parkering.	7360	Pri. 1
419	Lekeplass med behov for oppgradering. Stort potensial sett i sammenheng med oppgradering av areal 34.	490	Pri. 1
35	Parkeringsplass med stort potensial for utvikling. Arealet er i kommunalt eie. Delvis bortgjemt areal, kan ha potensial for lek for større barn.	630	Pri. 2
134	Gartnerløkka har tidligere hatt en liten og slitt lekeplass, men denne er avviklet i dag. Arealet har potensial for å videreutvikles med tanke på lek og som lokal møteplass. Arealet bør sees i sammenheng med gangforbindelsene inn til området. Gartnerløkka er behandlet i rapporten Parkløft Tøyen, og bydel Gamle Oslo arbeider med plassen, med tanke på oppgradering.	1060	Pri. 2
158	Lekeplass i tilknytning til areal 84, med behov for oppgradering.	140	Pri. 2
36	Delvis avlukket parkeringsplass i kommunal eie. Potensial for utvikling sett i sammenheng med arealene 35 og 34.	1030	Pri. 3
77	Restareal i privat eie. Har et visst potensial for utvikling, sett i sammenheng med utviklingen av Gartnerløkka, 134.	1570	Pri. 4

Delområde 16

Tøyen sentrum

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Tøyen sentrum har flere lekeplasser og store parkarealer, men med ulik standard. I området ved Sørli plass er det en ny lekeplass. Sommerfrydparken framstår som et område med et nedslitt leke- og aktivitetstilbud med tydelig potensial. Det er flere eksisterende lekeplasser i området som med oppgradering kan utvikles til et godt tilbud for nærmiljøet. I Tøyenparken er det ballplass og barnehager som er tilgjengelige om ettermiddagen og helger.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Eksisterende bad i Tøyenparken ble revet i 2020, og nytt Tøyenbad har forventet ferdigstilling i 2023. Munchmuseet i Tøyenparken vil flytte etter ferdigstilling av nytt museum i Bjørvika, og ny bruk av lokalene er ikke bestemt.

Delområde 16

Delområde 16

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

Tøyen sentrum har en stor særlig stor befolkning og høy tetthet av barn. Barn bør ha mulighet for lek og aktivitet i sitt umiddelbare nærområde. Det betyr behov for leke- og aktivitetsområder i alle deler av Tøyen sentrum.

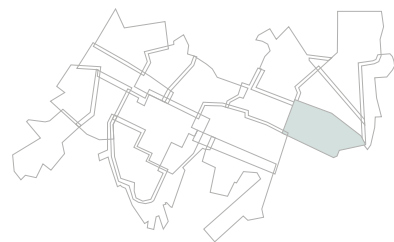
Området har flere leke- og aktivitetsarealer som ikke fungerer optimalt, og oppgradering som kan føre til et bedre tilbud i alle deler av området er derfor prioritert. Sommerfrydparken er et særlig tydelig eksempel, der flere arealer kan ses i sammenheng og gi et tydelig og godt tilbud. I tillegg til det tette boligområdet sør i området, består den nordlige delen av analyseområdet av Tøyenparken. Her er nytt bad og ny flerbrukshall under oppføring. Sammen med museene i Botanisk hage vil dette bli målpunkt som vil være attraktive for hele byens befolkning. Her ligger også to barnehager og en nedlaggd barnepark som er naturlig å tenke seg en utvikling av. Framtidig bruk av dagens Munchmuseum på Tøyen er ikke avklart, men dette bygget kan også bidra til Tøyenparken som målpunkt. Tøyenparken er også viktig for lokalbefolkningen og brukes blant annet av skolene i området. På bakgrunn av dette er flere områder i parken gitt prioritet 1, for oppgradering og utvikling til leke- og aktivitetsområder.

Delområde 16

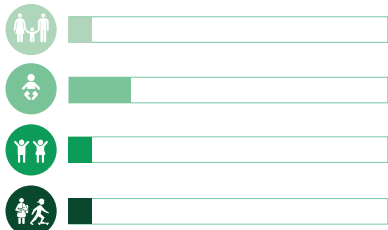
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
6	Lekeplass i langs gangvei fra T-banen til Munchmuseet. Behov for oppgradering/omprogramering. I kommunal eie, og regulert til friområde/park. Ses i sammenheng med areal 4.	350	Pri. 1
38	Idretts- og aktivitetsplass i tilknytning til Sommerfrydparken (areal 41) og må ses i sammenheng med denne. Totalt har området særlig stort potensial for utvikling.	620	Pri. 1
39	Lekeplass med i Sommerfrydparken med behov for oppgradering/omprogramering	250	Pri. 1
40	Utflytende fotgjengerareal i tilknytning til Sommerfrydparken (areal 41). Totalt har området særlig stort potensial for utvikling.	690	Pri. 1
41	Sommerfrydparken. Stort areal med stort uforløst potensial. Oppgradering bør være aktuelt. Midlertidige tiltak kan forberede en permanent løsning, men bør ikke bli en hvilepute.	4080	Pri. 1
125	Eksisterende park med med særlig stort potensial for utvikling gjennom oppgradering. Må ses i sammenheng med tilgrensende lekeplass (areal 126).	230	Pri. 1
126	Lekeplass med behov for oppgradering. Må ses i sammenheng med tilgrensende park (areal 125).	70	Pri. 1
444	Større areal i Tøyenparken med særlig stort potensial for utvikling. Vestre del av området, som skrår mot Finnmarksgata, er regulert til friområde og er kommunal eiendom. Østre del av området, mot Tøyenbadet er regulert til barnehage og er også eid av Oslo kommune, ved Omsorgsbygg. Deler av østre del er båndlagt etter lov om kulturminner.	9130	Pri. 1
4	Park stort potensial for utvikling. Inneholder ulike arealer som fremstår separate. Barnehagen er helt lukket, men bør vurderes åpnet mot park og aktivitetsområdet. Området er i kommunalt eie, og er regulert til friområde/park.	8140	Pri. 2
42	Parkeringsplass og gresskledd restareal. Bør ses i sammenheng med utviklingen i Sommerfrydparken (38,39,40,41).	580	Pri. 2
8	Parkeringsplass ved Tøyenkrysset. Ingen boliger som nabo. Kan være et areal som passer for aktiviteter som skaper mye lyd, som skating/ballspill. Parkeringsareal i privat eie.	1040	Pri. 3
92	Tomt areal mellom to gater, fungerer som sperring. Ulovlig gjennomkjøring over området. Kan være aktuelt for f. eks. vannlek i forbindelse med overvannshåndtering, eller andre tiltak som utfordrer standardutforming for sperring av gater.	260	Pri. 3
118	Gateareal med parkering. Arealet er i kommunalt eie, og har potensial for utvikling. Bør ses i sammenheng med eksisterende lekeplass i enden av gata.	1410	Pri. 3
141	Nedslitt lekeplass med potensial for utvikling. Brukes ikke mye i dag, kan åpnes opp mot tilstøtende områder. Er et område som er satt av til lek, men som ikke brukes. Eies av Oslo kommune og Studentsamskipnaden.	420	Pri. 3
155	Areal i tilknytning til Tøyen torg. Potensial for utvikling som ses i sammenheng med øvrige tilbud på torget.	920	Pri. 3

Delområde 17

Grønland park

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Grønland park er et stort parkområde som brukes til rekreasjon. Det er to lekeplasser tilpasset mindre barn inne på parkområdet, og en lekeplass i tilknytning til fengselsområdet. I Klosterenga park rett utenfor delområdet er det tilrettelagt for aktiviteter for større barn med blant annet fotballbane.

Delområdet i seg selv har liten befolkning, men er omkranset av boligområder med høy befolkningstetthet. Særlig er det mange som bor i området nord for Åkebergveien, og for disse kan Grønland park være en viktig ressurs.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Det pågår et arbeid for til å utvikle Plakathuset til et møtested på hjørnet av Åkebergveien og Grønlandsleiret. I denne forbindelse sees det også på uteareal tilknyttet huset.

Det pågår arbeid med mulig relokalisering av politistasjon og Oslo fengsel. En eventuell flytting av disse funksjonene vil påvirke området i stor grad, men resultatet av relokaliseringsarbeidet er foreløpig usikkert.

Klosterenga skal oppgraderes blant annet med bekkeåpning med byggestart vår 2021. Dette medfører at det området havner litt på sidelinjen.

Delområde 17

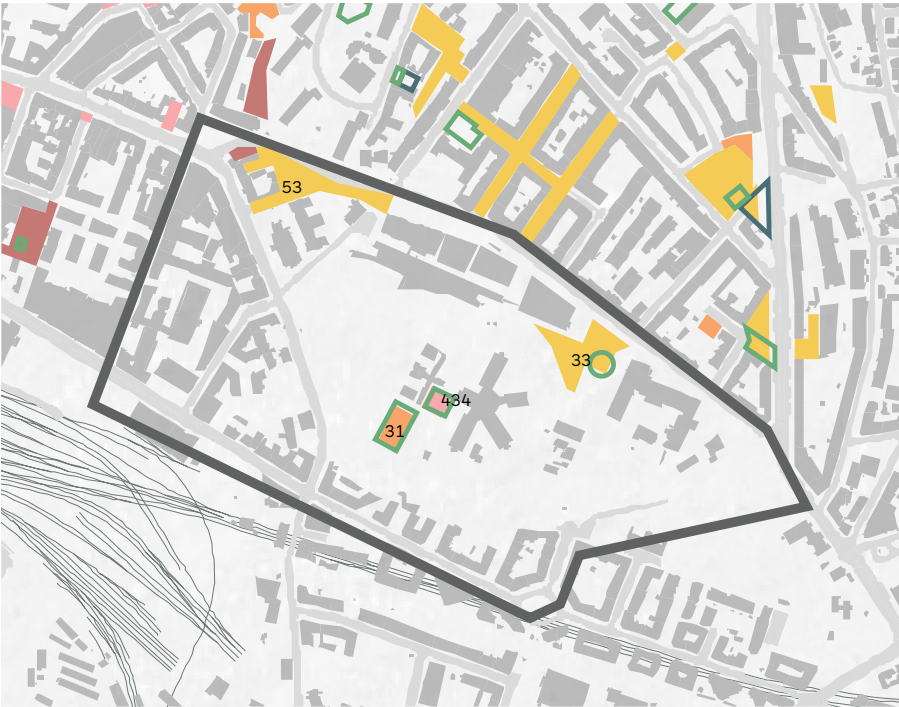
Delområde 17

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

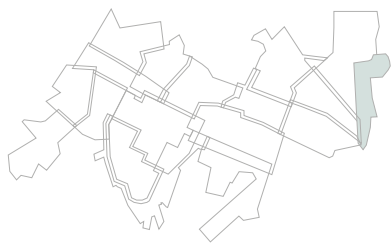
En viktig strategi for området vil være å videreutvikle de kvalitetene som allerede eksisterer og tenke på sammenhenger i parken. Et større areal med tydelig potensial mellom Oslo Fengsel og Åkerbergveien er gitt prioritet 1. på grunn av muligheter for tilbud for flere aldersgrupper i et tett befolket område, og på tross av usikkerhet knyttet til langsiktig bruk. Det er også identifisert tomter der det kan være aktuelt å etablere nye tilbud. Arealet ved Enerhaugkleiva og Åkebergveien har potensiale for lek og aktivitet tilpasset store barn og ungdom. Gamle bygninger og et nokså grønt uteareal gjør området til et attraktivt utgangspunkt for økt byliv, og arealet er derfor gitt prioritet 1.

Delområde 17

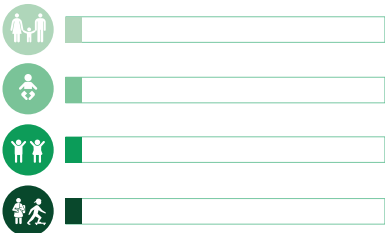
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
33	Parkareal i Åkerbergveien, mot Oslo fengsel. Arealet er i Statsbyggs eie noe som kan innebære at det vil være en usikker investering med tanke på langsiktig bruk av Oslo fengsel. Arealet ligger skjermet til og burde utformes sammen med lekeplassen på areal 32. Det anbefales oppgradering av eksisterendte lekeelementer og tilføring av nye.	5820	Pri. 1
53	Litt gjengrodd og ikke opparbeidet areal tilgrensende Åkerbergveien. Deler av arealet benyttes til parkering i dag. Arealet er i Oslo kommunes eierskap. Arealet har stort transformasjonspotensiale og vurderes som et tiltak som er lett å gjennomføre.	3680	Pri. 1
31	Lekeplassen kan videreutvikles ved å bygge videre på eksisterende tilbud. Plasseringen i parken gjør den attraktiv for småbarnsfamilier, og som destinasjonslekeplass. Utviklingen kan med fordel sees i sammenheng med lekeplassen (434) rett på innsiden av fengselsgjerdet. Dette må i så fall koordineres med Statsbygg. Det bør også sees på muligheten for å anlegge et toalett i parken, med tilknytning til lekeplassen.	1410	Pri. 2
434	Lekeplass med behov for oppgradering. Bør ses i sammenheng med areal 31.	750	Pri. 3

Delområde 18

Nedre Kampen

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Kampen park er det eneste leke- og aktivitetsområdet på Nedre Kampen. Parken har et mindre lekeplassareal innenfor en inngjerdet lekepark. Parken har imidlertid betydelig potensial for lek med riktig tilrettelegging. Sammenliknet med Tøyen og Grønland, har Nedre Kampen en lavere befolkningstetthet. Dette gir seg uttrykk i at antallet barn og unge også er lavere her enn de andre delområdene på Tøyen/Grønland.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Pågående arbeider i Klosterenga park, like sør for Nedre Kampen, vil gi nærområdet et oppgradert rekreasjonsområde. Det arbeides med ny turvei, flere møteplasser og bedre belysning samt åpning av Hovinbekken.

Delområde 18

Delområde 18

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

Svært få eksisterende leke- og aktivitetsområder gjør at Nedre Kampen har et dårlig tilbud til befolkningen innenfor sitt eget nærområde. Kampen park utgjør det tydeligste potensialet for å kunne etablere slike tilbud. Færre barn og unge enn områdene på Tøyen gjør imidlertid at dette arealet ikke gis 1. prioritet. I tillegg til Kampen park finnes det et areal lenger sør som kan ha potensial, spesielt for eldre barn og ungdom. Arealet kan være utfordrende å utvikle, og er derfor gitt 3. prioritet.

Delområde 18

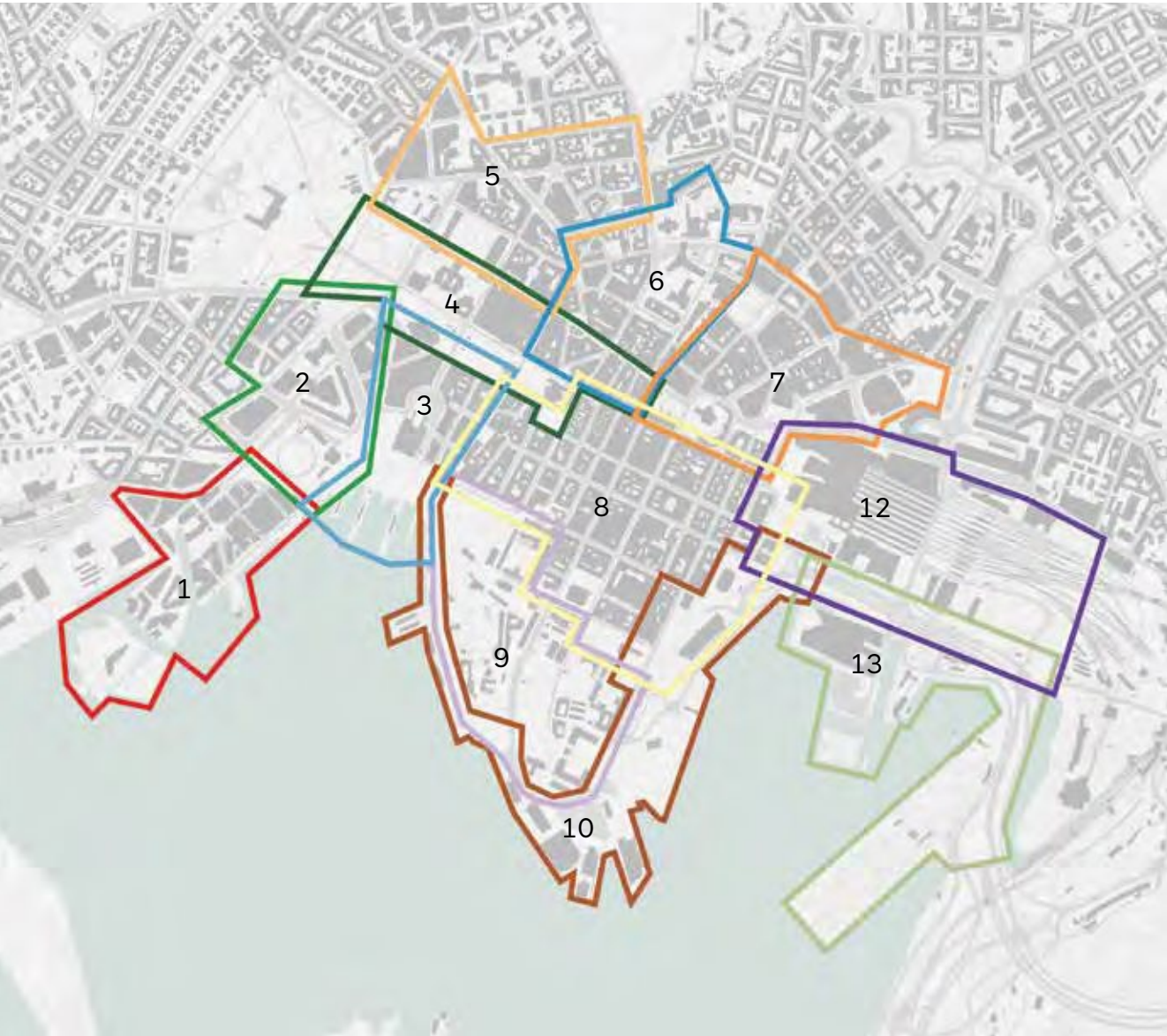
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
435	Kampen park. Store arealer med potensial for utvikling, både av enkle og mer omfattende art. Stort gruslagt areal som ikke fungerer optimalt. Parken mangler vedlikehold (lys og vann). Kan være egnet for tiltak som bemannet lekeplass, benker og ballspill.	16780	Pri. 2
86	Stort restareal i kommunalt eie. Regulert til bolig med tilhørende anlegg. Mye terreng og tett på naboeiendommer. Kan allikevel vurderes for kreative tiltak for lek eller aktivitet.	1190	Pri. 3

Oslo sentrum

Denne kartleggingen tar utgangspunkt i det grundige arbeidet som allerede er gjort med analyse av delområdene i Handlingsprogram for økt byliv i Oslo sentrum 2018-2027. Videre er strategiene formulert for hvert område lagt til grunn, med tanke på prioriterte byrom og konkrete tiltak for lek og aktivitet. Hvilke konkrete tomter som er prioritert for videre arbeid sammenfaller nødvendigvis ikke alltid da denne rapporten tar utgangspunkt i tilgjengelig areal og en vurdering av gjennomføringsrisiko, og har et særlig fokus på mulighetene for lek- og aktivitet.

I tillegg til handlingsprogrammet er Bylivsundersøkelsen og arbeidet med Bilfritt Byliv fra 2016 og frem til nå viktige referanser.

Behovene knyttet til lek og aktivitet i sentrum skiller seg fra dem på Tøyen og Grønland, da det i mindre grad dreier seg om nærmiljøanlegg, og heller destinasjonslekeplasser og lavterskel tilbud mellom andre gjøremål. Leke- og aktivitetsområder i sentrum skal i større grad bidra til å skape byliv og tilbud til besøkende i sentrum.

1. Tjuvholmen / Aker brygge	7. Jernbanetorget / Youngstorget
2. Vika	8. Kvadraturen
3. Rådhusplassen	9. Festningen
4. Nasjonaltheateret / Spikersuppa	10. Vippetangen
5. St. Olavs plass	12. Oslo S
6. Hammersborg	13. Bjørvika / Sørenga

I arbeidet med analyseområdet har vi tatt utgangspunkt i følgende grunnlagsmateriale:

Handlingsprogram for økt byliv 2018 - 2027:
Utarbeidet av Lala Tøyen og Rodeo arkitekter på oppdrag fra Oslo kommune ved Byråd for byutvikling og Byråd for miljø og samferdsel. Vedtatt 2018.

Bylivsundersøkelsen 2014:
Utarbeidet av Gehl arkitekter på oppdrag fra Oslo kommune.

Økt byliv: Handlingsplan 2020-2023 og tiltaksplan 2020:
Vedtatt av byrådet 2020.

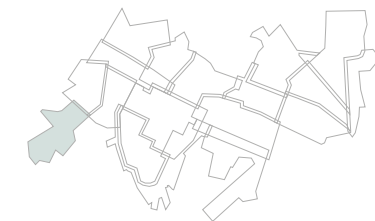
Havnepromenaden i Oslo Prinsipp- og strategiplan:
Planen er utarbeidet av Oslo kommune, med konsulentbistand fra White arkitekter AB, Rodeo arkitekter AS og Marius Grønning, arkitekt MNAL. Vedtatt i Oslo bystyre 2017.

Tiltak A7-C Mindre tiltak for lek og fysisk aktivitet for alle:
Internt notat, oppsummering av erfaring fra tiltak for lek og aktivitet i Bilfritt Byliv 2018-2019. Utarbeidet av Bymiljøetaten i 2019.

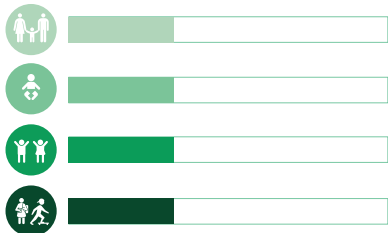
Verksted med Bymiljøetaten, drift i Bydel Gamle Oslo og Områdeløft:
Gjennomført september 2020.

Delområde 1

Tjuvholmen / Aker Brygge

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

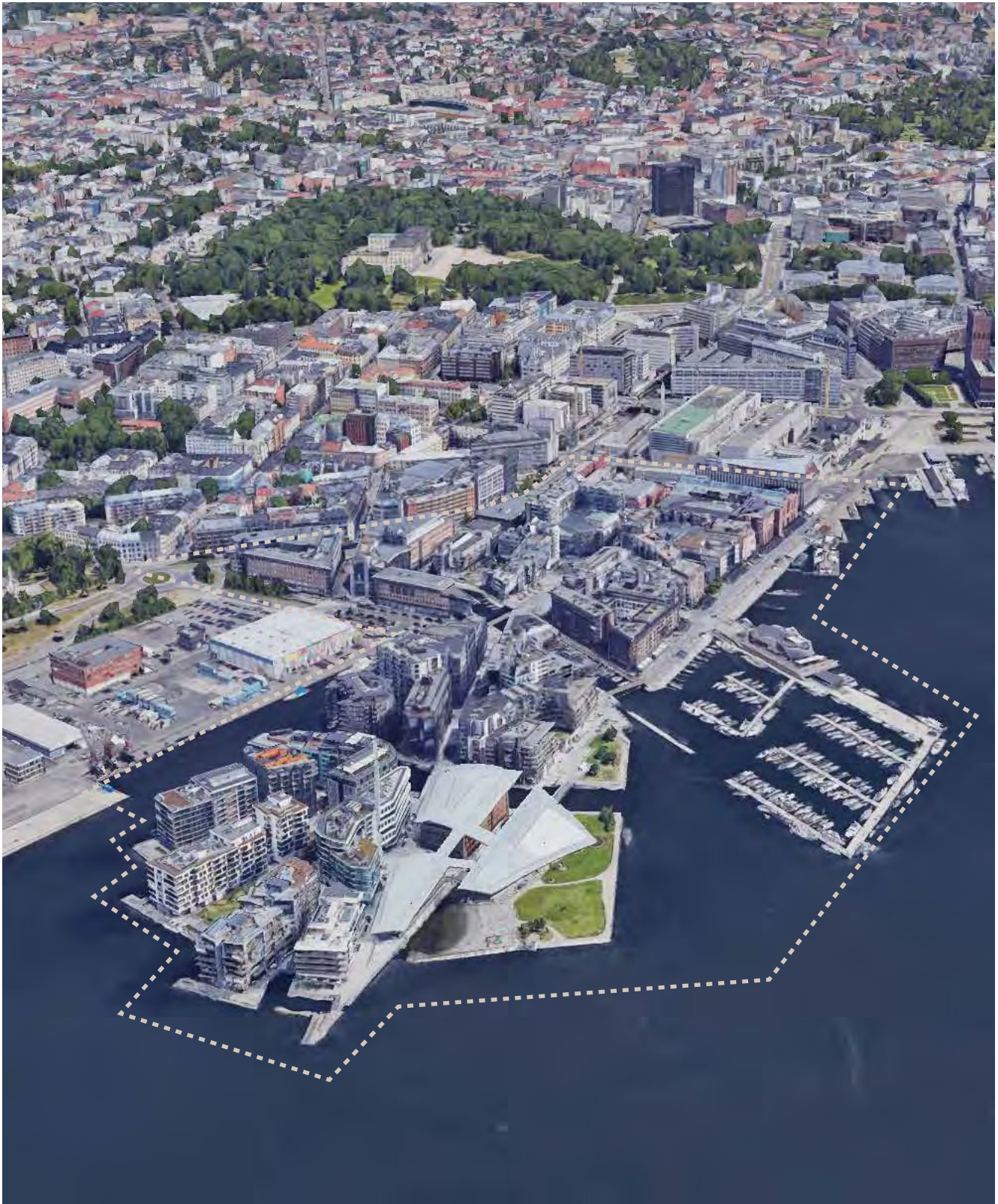
Det er to tradisjonelle lekeplasser innenfor delområdet, ved Stranden og i Kanalen. Lekeplassen i Kanalen er liten og ligger skyggefullt til. Lekeplassen ved Stranden er populær og har et større lekeområde. Begge består av apparater med fallunderlag av gummi belegg. Det er to barnehager innenfor området, hvorav en av dem er åpen for publikum utenom åpningstid.

Ytterst på Tjuvholmen og ved Astrup Fearnley-museet er det flere gressletter som er egnet for lek og aktiviteter, og et badeområde med sandstrand og brygge. Området preges av små gressplener og grå flater med flere skulpturelle elementer som kan brukes i frilek. Det er også flere fontener og vannrenner som brukes i lek.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Handlingsprogram for økt byliv fremhever ikke lek og aktivitet i en egen strategi for området. Programmet peker imidlertid på potensialet for økt aktivitet i møtet mellom sjø og sjøkanten.

Delområde 1

Delområde 1

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

Aker brygge og Tjuvholmen er et av Oslos meste besøkte område, og har høy andel besøkende året rundt. Privat eie og drift gjør det utfordrende å øke tilbudet her, og kartleggingen har ikke identifisert områder som har et potensial som tilsier 1. prioritet.

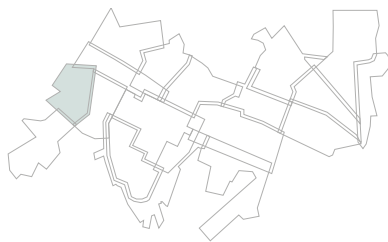
Eksisterende områder kan imidlertid utbedres gjennom tilrettelegging for økt lek og aktivitet langs sjøkanten både med små enkle tiltak og større ambisiøse som skaper en egen attraskjon.

Delområde 1

ID	Innledende vurdering	M²	Pri
283	Opparbeidet grusplass med skulpturelle elementer som innbyr til lek. Kan videreutvikles.	960	Pri. 3
310	Bryggetorget er markert som prioritert byrom i Handlingsprogram for økt byliv. Frem til 2014 lå kunstverket «Av en snegls dagbok» på torget, og inviterte barn til lek. Det bør vurderes å gjenetablere skulpturelle lekeelementer på torget, da det er et sentralt målpunkt i området og det ligger flere serveringssteder og offentlig tilgjengelig sitteplasser på og ved torget.	4570	Pri. 3
280	Populært park- og badeanlegg ved Astrup Fearnley Museet. Kan se på muligheter for å koble på aktiviteter knyttet til sjø og strandliv.	3880	Pri. 4

Delområde 2

Vika

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Det er ingen tilrettelagte tilbud for lek og aktivitet i Vika.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Munkedamsveien er en sentral akse for biltrafikken gjennom området og er under detaljregulering. Det er i tillegg flere pågående byggeprosjekt i området. Nye Ruseløkka skole, som er under oppføring kan bidra til å styrke byrommet med trygge uteaktiviteter for barn og unge.

Vurdering av muligheter

Det kan vurderes å utnytte enkelte parkeringsarealer i området med tiltak for lek og aktivitet. Parkerings- og gatearealet i forkant av Viktoria terrasse er eksempel på et slikt område. Potensialet er imidlertid ikke av en slik art at det gir grunnlag for høy prioritering. Uteområdet ved Ruseløkka skole, som er under oppføring, bør sikres offentlig tilgjengelighet også utenfor skolens åpningstid.

Delområde 2

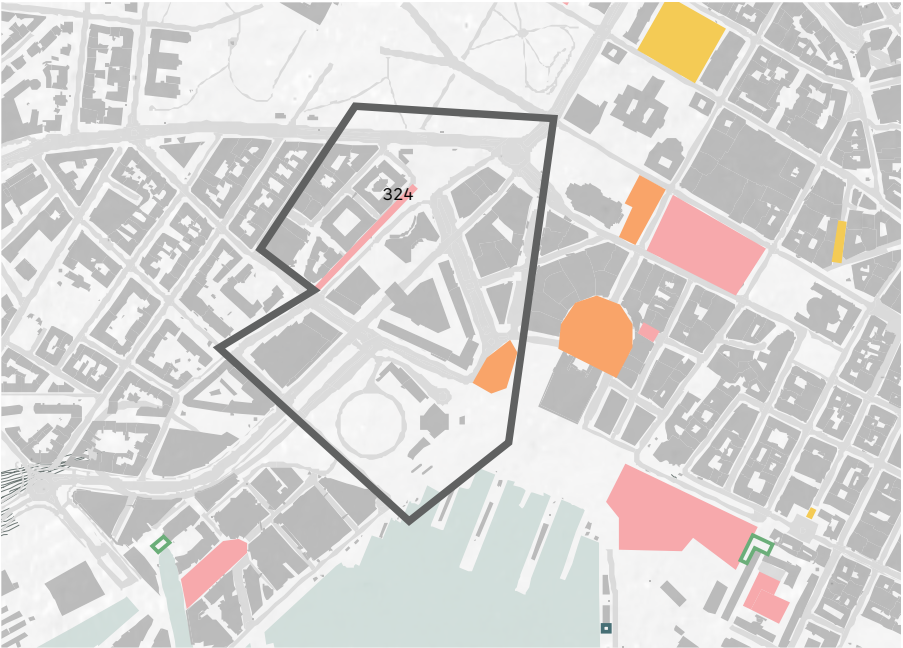
Delområde 2

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

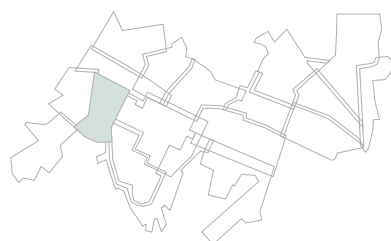

Delområde 2

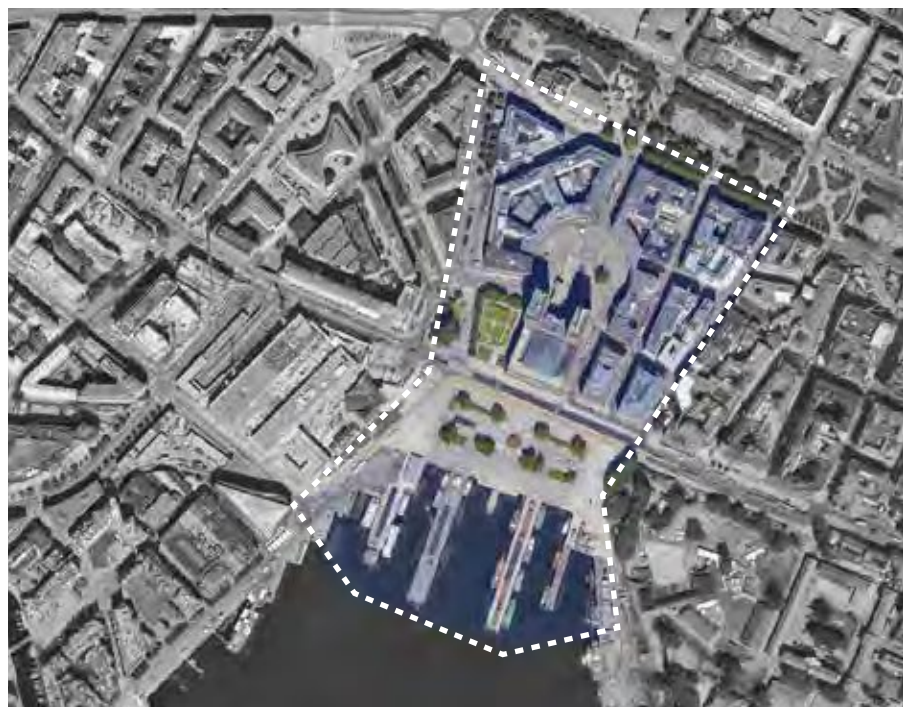
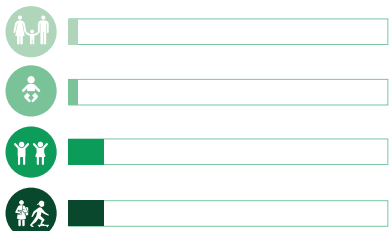
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
324	Utenfor Victoria terrasse er det i dag et parkeringsareal. Dette arealet har potensiale for å opparbeides som lekeplass, og bør vurderes i forbindelse med ny bruk av Victoria terrasse.	1580	Pri. 3

Delområde 3

Rådhuskvartalet

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Kronprinsesse Märthas plass er en opparbeidet hagepark med benker, men uten tilbud for lek eller aktivitet. Det er imidlertid etablert et lekestativ med klatremuligheter rett på utsiden av hagen, på Olav V's plass. Her er det også tilgang på drikkevann.

Trappen på Rådhusplassen er et kjent og populært område for skating og tiltrekker seg både barn, unge og voksne. Med Bilfritt Byliv har også Fridtjof Nansens plass fått et større aktivitetstilbud med midlertidige installasjoner som balanseline og kunstlek.

Både Rådhusplassen og Fridtjof Nansens plass er mye brukt til arrangementer, og trekker besøkende fra hele byen. I kvartalene rundt er det kulturtilbud som kino, teater og gallerier, samt serveringssteder. Området fungerer som en viktig ferdselsåre for fotgjengere mellom Nationaltheateret og Aker Brygge. Ferdselsåren brytes av trikkeskinner øst-vest over Rådhusplassen, noe som kan oppleves som en barriere og som et utrygt element for barn.

Delområde 3

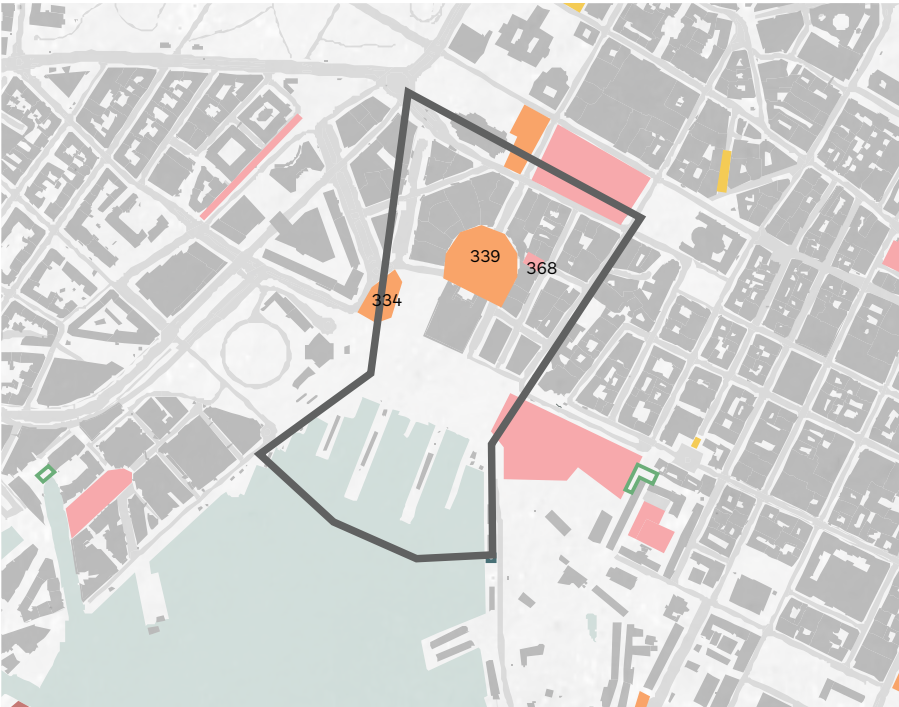
Delområde 3

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Innspill, planer og pågående prosesser i området

I handlingsprogram for økt byliv fremheves det at det bør etableres et prioritert aktivitetsområde for barn og unge, eksempelvis i Olav Vs gate. Olav Vs gate er nylig oppgradert med gågate i øvre del mot Nationaltheateret T-banestasjon.

I forbindelse med Bilfritt Byliv ble det gjennomført pilotprosjekt på Fridtjof Nansens plass med tanke på økt aktivitet, og disse tiltakene er videreført.

Lekeplassen på Olav Vs plass er midlertidig med tillatelse inntil mai 2021.

Vurdering av muligheter

Delområdet har mange besøkende, og nytten av tilbud for lek- og aktiviteter vurderes som høy. Kartleggingen har ikke identifisert områder som tilsier høyeste prioritering, men områder som i dag har midlertidige tilbud bør vurderes for videre utvikling. Som en del av det pågående arbeidet med Bilfritt Byliv har området de seneste årene blitt mer tilgjengelig for gående, og det er avsatt mer areal til servering og aktiviteter. Tiltakene på Olav Vs plass og Fridtjof Nansens plass er midlertidige og bør vurderes videreutviklet og eventuelt gjøres permanente.

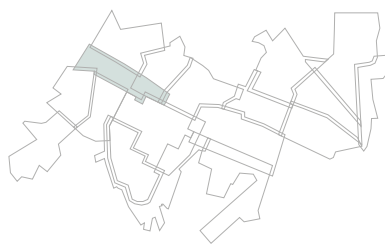
Delområde 3

ID	Innledende vurdering	M ²	Pri
334	På Olav Vs plass er det etablert en midlertidig lekeplass med et klatrestativ. Plassen ligger svært sentralt til med stor fotgjengertrafikk, og tilgrensende oppholdsarealer på Rådhusplassen og på Kronprinsesse Märthas plass. Denne plassen har potensiale til å videreutvikles til en permanent og stedstilpasset lekeplass.	1670	Pri. 2
339	Fridtjof Nansens plass har blitt brukt som temporært aktivitetsområde, med balanseline og andre aktiviteter, i forbindelse med Bilfritt Byliv. Bruken av plassen som temporært aktivitetsrom bør videreføres gjennom en bearbeidet strategi, som eksempelvis en variasjon i tilbudet gjennom året. Temporære aktiviteter passer godt i rommet da plassen raskt må kunne ryddes i forbindelse med formelle aktiviteter. Kjeld Stubs gate bør sees i sammenheng med aktivitetene på plassen.	7540	Pri. 2
368	Kjell Stubs gate. Stengt gateareal med et visst potensial for videreutvikling til lek- og aktivitetsformål. Må ses i sammenheng med aktiviteter på Fritjof Nansens plass.	440	Pri. 3

Delområde 4

Delområde 4

Nasjonaltheateret / Spikersuppa

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

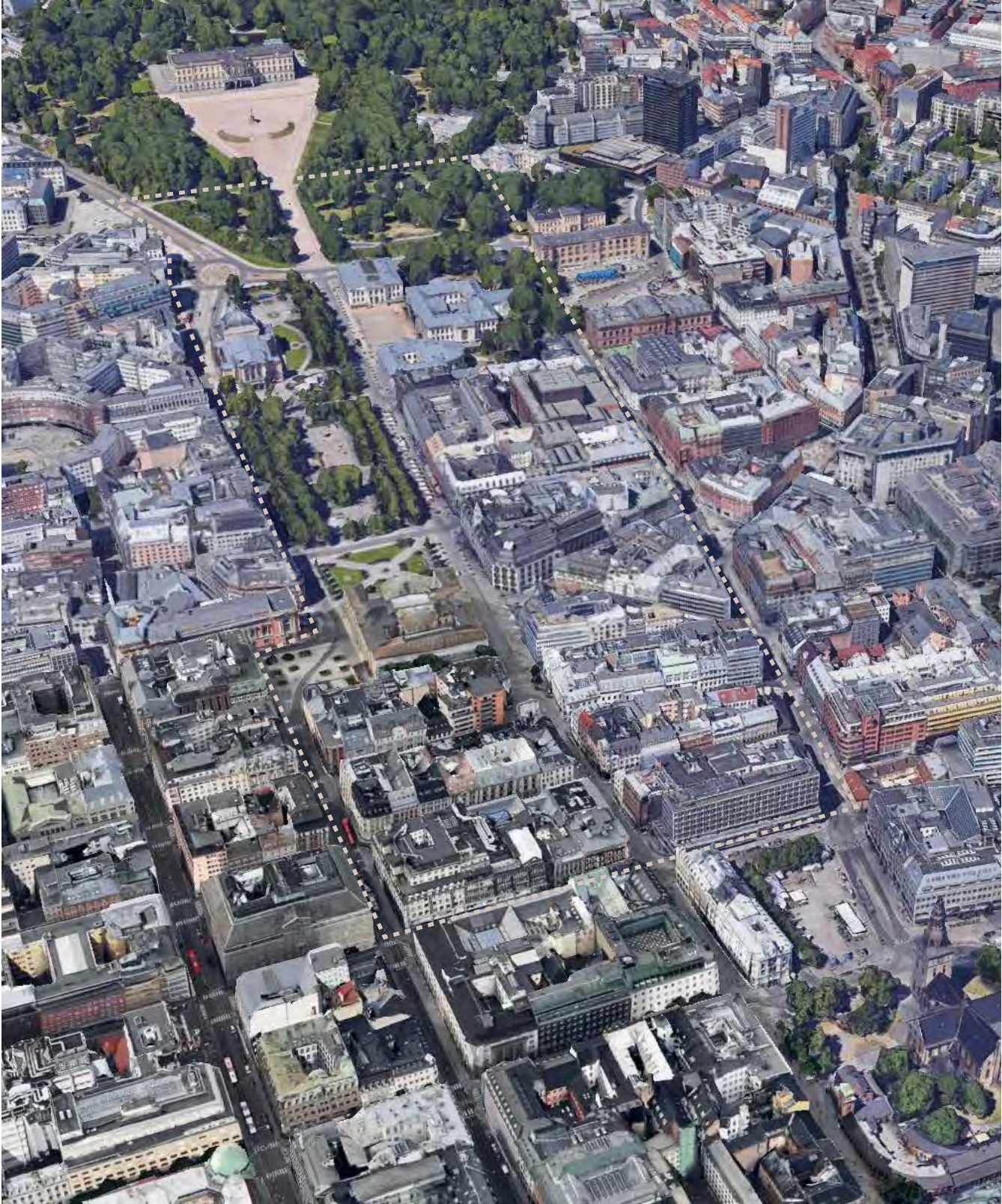
Spikersuppa er et populært målpunkt med variert aktivitet gjennom året, basseng om sommeren og skøytebane på vinteren. Spikersuppa har også tilbud for drikkevann og toalett. Utover dette er det ingen tilrettelegging for lek eller aktivitet i området.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

I Handlingsprogram for økt byliv beskrives området som kjerneområdet i den aktive bylivssonen og er scorer høyt på komfort og trivsel i bylivsundersøkelsen. Spikersuppa fremheves som et område med stort potensiale for tilrettelegging for barn.

Det er planlagt rehabilitering av Nationaltheateret med snarlig oppstart, og i den sammenheng bør man se plassen foran teateret i sammenheng med Universitetsgata.

Det gjennomføres ulike sikringstiltak i og rundt Stortingsbygningen, både i Karl Johans gate, Akersgata, Wessels plass og Eidsvolls plass, som kan gi føringer for hva det er mulig å gjennomføre av lek- og aktivitetstiltak i området.

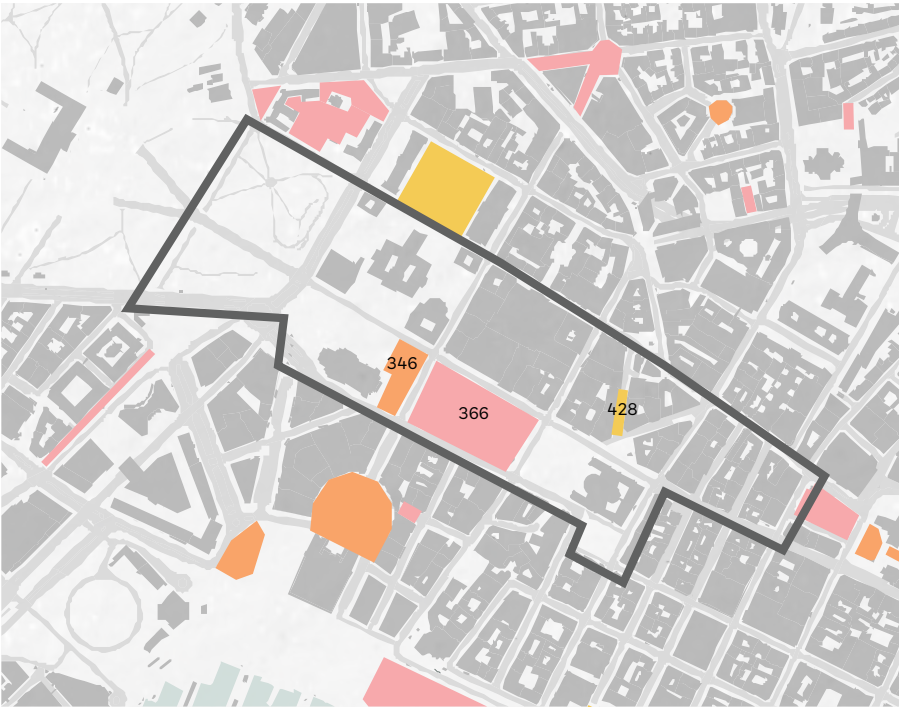
Delområde 4

Prioriteter

- 1. Prioritet
- 2. Prioritet
- 3. Prioritet
- 4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

Delområdet er en svært sentral del av Oslo sentrum, har mange besøkende og er et målpunkt i seg selv. Gågatearealer i sentrum har et visst potensiale for å romme lek, men har også høy fotgjengertrafikk. For dette delområdet fremheves Arbeidergata som særlig aktuelt for enkle tiltak, da den ikke har like høy fotgjengertrafikk som de andre gågatene i sentrum, og kan tilføre et nytt element i de sentrale bygatene.

Universitetsgata, mellom Karl Johanns gate og Stortingsgata bør ses i sammenheng med plassen foran Nationaltheateret som lokalisering for nytt lekeområde. Pågående prosess rundt av rehabilitering av Nationaltheateret gjør imidlertid at et tiltak her ikke er gitt 1. prioritet. Spikersuppa allerede har etablert bruk med vinteraktiviteter og som helårs arrangementsområde.

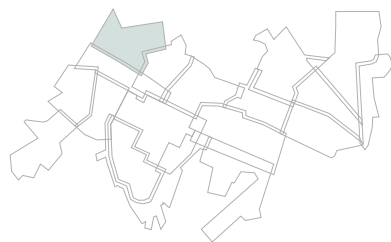
Det foreslås også å se på mulighetene for å kombinere aktivitet med sperrelementene skal plasseres ut i Karl Johans gate og rundt Stortinget.

Delområde 4

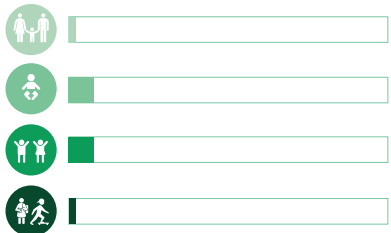
ID	Innledende vurdering	M ²	Pri
428	Arbeidergata. Sentral gågate med mindre trafikk enn nærliggende gater som Lille-Grendsen og Karl Johanns gate. Særlig stort potensial for høy bruk gitt de store folke-mengdene i området. Egner seg som areal for midlertidig, varierende bruk.	470	Pri. 1
346	Universitetsgata er stengt for biltrafikk, og bør sees i sammenheng med forplassen foran Nationaltheateret. Her er det potensiale for å etablere en større lekeplass på sikt, eventuelt arbeide med temporære tiltak. Arealet er regulert til friområde/park. Arealet ligger sentralt til med tilgrensende oppholdsarealer og serveringssteder. Prioriteres over Spikersuppa som allerede har etablert bruk med vinteraktiviteter og som helårs arrangementsområde.	3910	Pri. 2
366	Spikersuppa. Kan vurderes for enkle tiltak, men allerede i bruk til blant annet skøyter om vinteren og diverse arrangementer.	11300	Pri. 3

Delområde 5

St. Olavs plass

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Det er få tilbud rettet mot lek og aktivitet i delområdet i dag, med et mindre, midlertidig lekeareal på Tullinløkka som et unntak.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Tullinløkka er avsatt til torg i områderegulering for gater og byrom i Oslo sentrum. I påvente av endelig utforming har arealet i dag et mindre lekeareal for de aller minste, samt et større areal avsatt til arrangementer. Tullinkvartalet, mellom Kristian Augusts gate, Universitetsgata, Pilestredet og St. Olavsgate er under utbygging, og er planlagt med gatetun og nye passasje gjennom kvartalet.

Delområde 5

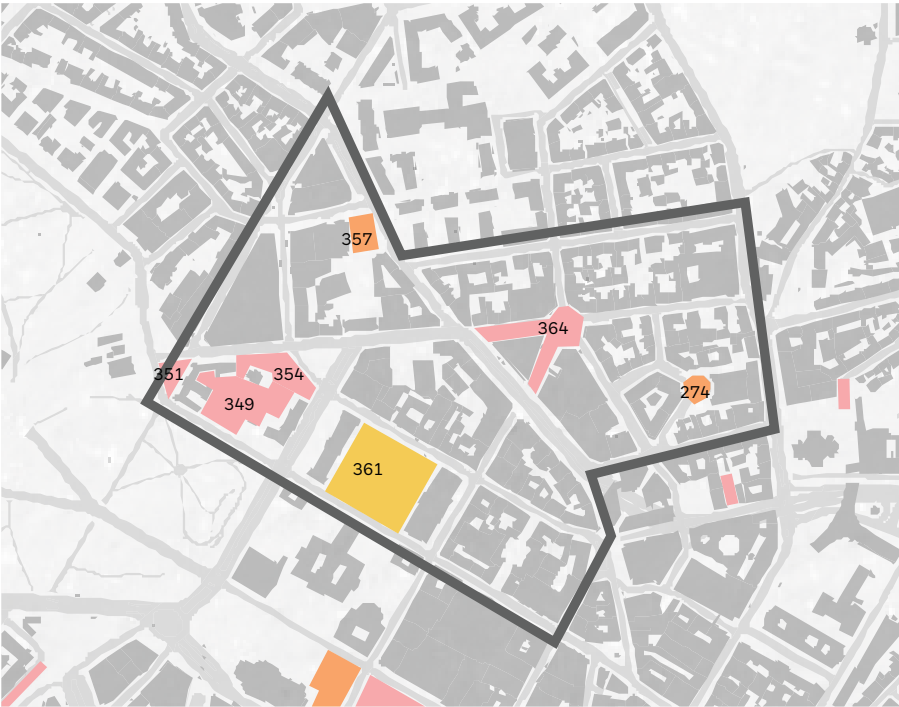
Delområde 5

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

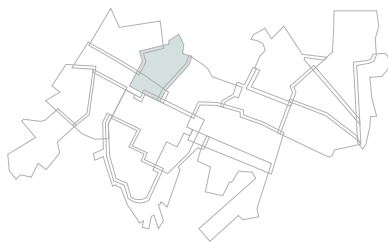
Det er flere store byrom i dette delområdet som kan gis økt bruk gjennom tilrettelegging for lek og aktivitet. Tullinløkka er et tydelig eksempel. Størrelsen på plassen, omgivelsene mellom Universitetet og museumsbygninger og den sentrale lokaliseringen gjør at dette arealet er gitt 1. prioritet. Et annet område som med fordel kan ses i sammenheng og åpnes for offentligheten er områdene mellom St. Olavsgate og Kristian IVs gate (349, 354). Delområdet St. Olavs plass har også en del mindre byrom som kan løftes fram. Areal 274 utenfor Frelsesarméens hovedkontor er et eksempel på et skjult byrom med stort potensiale i et område bestående av bolig og næring.

Delområde 5

ID	Innledende vurdering	M²	Pri
361	Bruken av Tullinløkka har vært i spill i mange år. Arealet er regulert til torg, og er i dag opparbeidet med asfalt og mindre lekeinstallasjoner. Arealet har stort potensiale som destinasjonslekeplass for hele byen, og det bør arbeides langsiktig med å få til dette.	7920	Pri. 1
274	Stort trafikkareal utenfor Frelsesarmeens Tempelet korps som er i Oslo kommunes eie. Ligger utenfor allfarsvei, men med tilgrensende boområder og aktiviteter tilknyttet Tempelet. Relativt stort areal og sentralt område, med potensiale for å opparbeides som lekeplass, men fordrer at det arbeides aktivt med å kartlegge og inkludere potensielle brukergrupper.	1180	Pri. 2
357	Parkeringsareal i Oslo kommunes eie som har potensiale for å utvikles til aktivitetsområde og oppholdsareal. Vurderes i utgangspunktet uegnet som lekeplass på grunn av trafikksituasjonen, og mangel på tilgrensende tilbud.	1350	Pri. 2
349	Parkeringsplass med potensial for utvikling. Må ses i sammenheng med areal 354.	5270	Pri. 3
351	Stor frittliggende plass mellom Holbergsgate og Wergelandsveien. Stort potensiale for arrangementer og lignende.	610	Pri. 3
354	Hagen og forplassen til Statens Kunstakademi og Kunst- og designhall HiOA. Arealene må sees i sammenheng, og det bør vurderes om det skal åpnes mer for offentligheten og mulighet for å anlegge en lekeplass på området.	1570	Pri. 3
364	St. Olavs plass og tilgrensende gatearealer i St. Olavsgate og Universitetsgata. Deler av arealet har potensial for utvikling, blant annet ved frigjøring av arealer som i dag benyttes som parkering.	3900	Pri. 3

Delområde 6

Hammersborg

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Det er lite tilrettelagte tilbud for lek og aktivitet i Hammersborg. Kristparken, som tilgrenser Hammersborg i nord, inneholder fotballbane og tuftepark.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Nytt regjeringskvartal er under bygging og vil etter dagens planer stå klart innen 2027. Dette området er i kartleggingen holdt utenfor, men også områdene utenfor regjeringskvartalet vil påvirkes av denne utbyggingen.

Vurdering av muligheter

Utvikling av nytt regjeringskvartal legger store føringer på hvilke permanente leke- og aktivitetsområder det er mulig å utvikle på Hammersborg. Det allike-vel verdt å vurdere om midlertidig tiltak som tilrettelegging for ballspill kan gjennomføres i påvente av byggestart. Det er identifisert enkelt arealer som kan ha potensial for lek- og aktivitet, men utvikling av nytt regjeringskvartal og eiendomsforhold gjør at de er gitt en lav prioritet.

Delområde 6

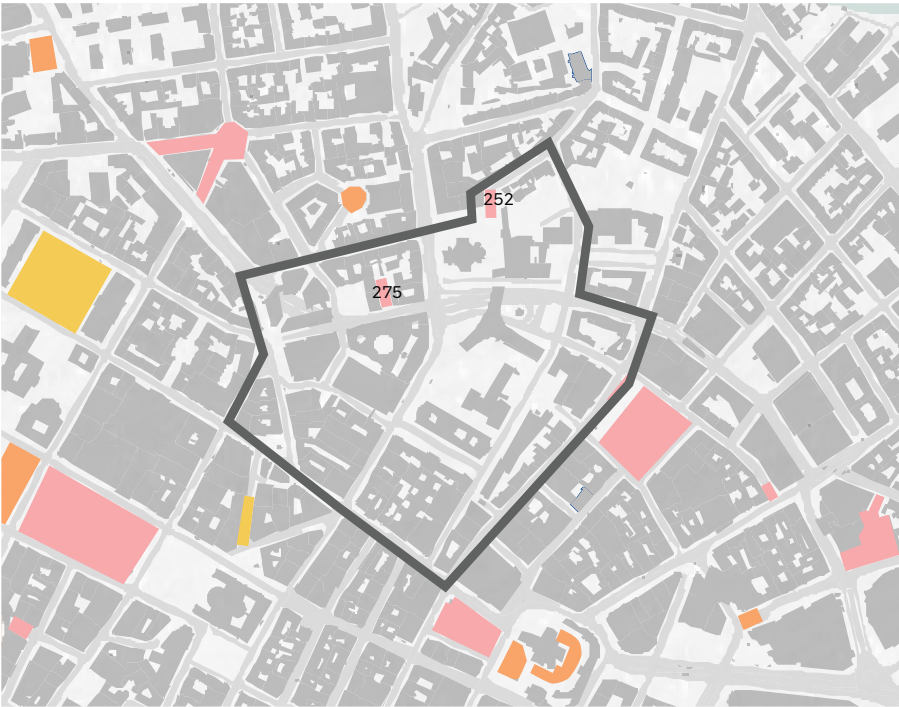
Delområde 6

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

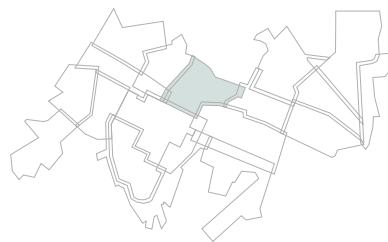
Delområde 6

ID	Innledende vurdering	M ²	Pri
252	Brosteinslagt areal med noe potensial for utvikling. I kommunal eie, regulert til friområde/park.	770	Pri. 3
275	Areal mellom to gavlvegger. Benyttes i dag som parkeringsplass. Pågående plansak oppstartet i 2016. Et vist potensial for midlertidige tiltak som ballspill.	890	Pri. 3

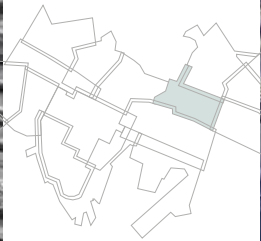
Delområde 7

Jernbanetorget / Youngstorget

Delområde 7

Dagens Dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Delområdet har i dag ingen gode lek- og aktivitetsarealer. På Stortorget er det etablert et mindre balanseelement, men torget innbyr ikke til utstrakt lek. Youngstorget har ikke spesifikk tilrettelegging for lek og aktivitet utover at plassen er stor og har lite biltrafikk. Fontenen på plassen kan fungere til vannlek om sommeren.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Utviklingen knyttet til Regjeringskvartalet vil påvirke Youngstorget i noen grad, gjennom restriksjoner på tilgrensende områder, spesielt i en byggeperiode. Storgaten er under ombygging med antatt ferdigstilling i 2021. Ombyggingen skal gi forbedrede forhold for kollektivtransport og bredere fortau. Ombyggingen fører til at kollektivtransporten i dag benytter midlertidige traseer gjennom området.

Vurdering av muligheter

Det er mangel på tilbud for barn og unge i de sentrale delene av Oslo sentrum. Youngstorget og Stortorget har potensial for å kunne romme et godt leke- eller aktivitetstilbud. Avhengighetene er imidlertid mange, og tiltak for disse områdene er i dermed ikke prioritert for konseptutvikling i dette arbeidet.

Delområdet har flere potensialer knyttet til gatestumper/blindveier som kan utvikles til ulike formål, men omgivelsene med mye trafikk og høyt aktivitetsnivå gjør at ikke alle er like godt egnet for lekeplass. Et tydelig eksempel er Stenersgata som må bygges om når trikketraseen igjen legges til Storgata. Arealer i tilknytning til Oslo domkirke kan være egnet for mindre, stedstilpassede tiltak for lek og aktivitet.

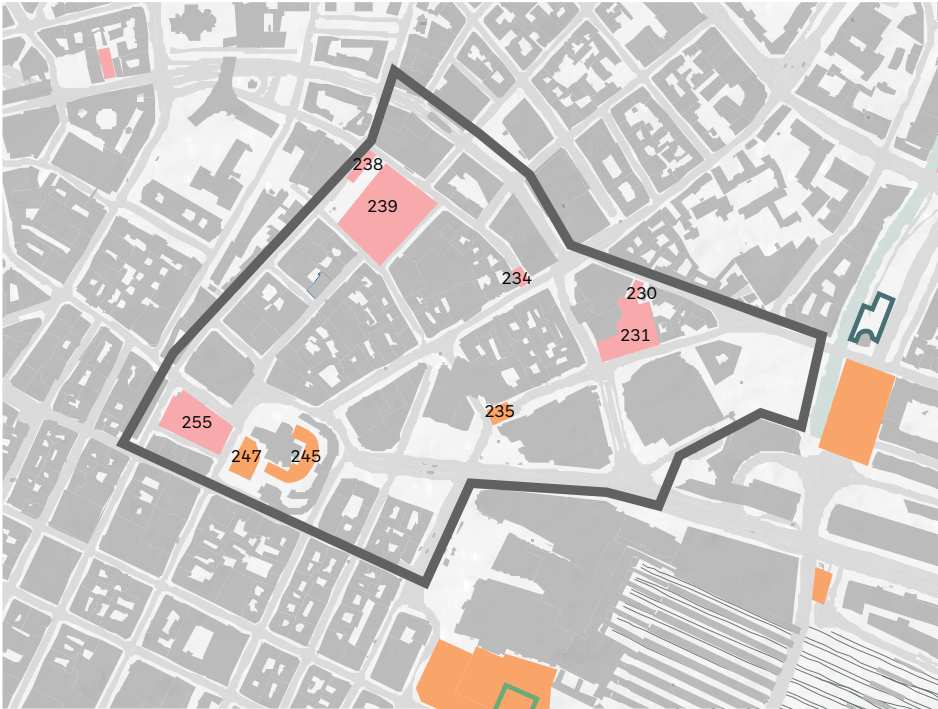
Delområde 7

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

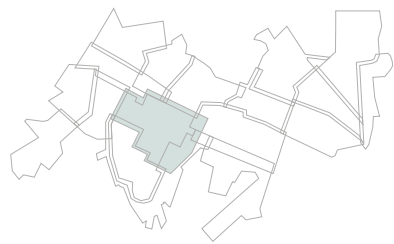

Delområde 7

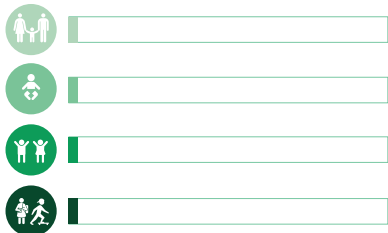
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
235	Gatestump/snuplass i Stenersgata. Stort potensial for utvikling. Benyttes i dag som midlertidig trikketrase. Etablering av ny bruk bør vurderes ved omlegging av trikketraseen, den vurderes ikke som et egnet sted for lek og aktivitet i seg selv, men ved en oppgradering av byrommet bør det være elementer for lek og aktivitet.	640	Pri. 2
245	Grønt areal ved Oslo domkirke, stort potensial for stedstilpasset, mindre lekeområde.	1100	Pri. 2
247	Grønt areal bak Oslo domkirke, stort potensial for stedstilpasset, mindre lekeområde.	1050	Pri. 2
230	Tomt, avstengt areal i Brugata med et visst potensial for midlertidig bruk i påvente av utvikling av området, f eks ballspill. I privat eie, og med pågående plansak til offentlig ettersyn i 2018.	410	Pri. 3
231	Gunereustaket. Takareal til bruk for parkering. I privat eie. Pågående plansak til offentlig ettersyn i 2018. Potensial for bruk i påvente av utvikling av området.	3200	Pri. 3
234	Gatestump i Youngsgate med potensial for utvikling.	480	Pri. 3
238	Kommunalt eid fortausareal i Møllergata, over Youngstorget. Benker og mindre beplantning er etablert. Kan vurderes for utvikling av mindre tiltak for lek og aktivitet.	240	Pri. 3
239	Youngstorget. Stort areal, og tidvis brukt til utleie og begivenheter. Bør allikevel ha rom for leke- eller aktivitetsareal av mindre art, permanent eller midlertidig for utprøving. Tiltak må ses i sammenheng med øvrig bruk av torget. Kan være utfordrende å etablere noe som kan fungere som målpunkt her, da tiltaket kan drukne i omgivelsene.	6270	Pri. 3
255	Stortorget. Potensial for mindre tiltak, men anses som mindre egnet for større tiltak grunnet dagens bruk som torg med torghandel og mye fotgjengertrafikk.	3330	Pri. 3

Delområde 8

Kvadraturen

Dagens dekningsgrad

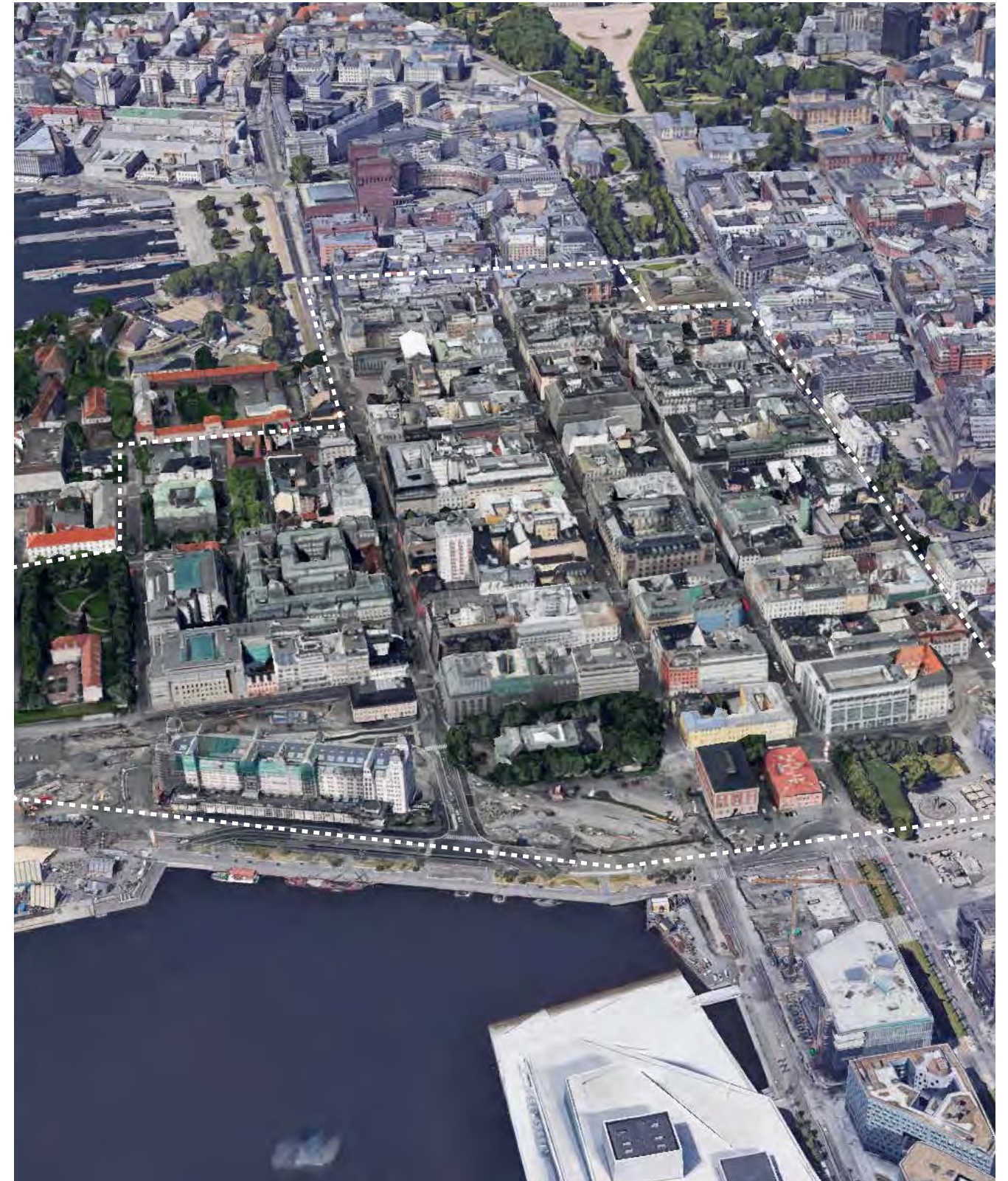
Eksisterende tilbud

Delområdet har i dag ingen gode lek- og aktivitetsarealer. På Stortorget er det etablert et mindre balanseelement, men torget innbyr ikke til utstrakt lek. Youngstorget har ikke spesifikk tilrettelegging for lek og aktivitet utover at plassen er stor og har lite biltrafikk. Fontenen på plassen kan fungere til vannlek om sommeren.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Utviklingen knyttet til Regjeringskvartalet vil påvirke Youngstorget i noen grad, gjennom restriksjoner på tilgrensende områder, spesielt i en byggeperiode. Storgaten er under ombygging med antatt ferdigstilling i 2021. Ombyggingen skal gi forbedrede forhold for kollektivtransport og bredere fortau. Ombyggingen fører til at kollektivtransporten i dag benytter midlertidige traseer gjennom området.

Delområde 8

Delområde 8

Prioriteter

- 1. Prioritet
- 2. Prioritet
- 3. Prioritet
- 4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurderning av muligheter

Det er mangel på tilbud for barn og unge i de sentrale delene av Oslo sentrum. Youngstorget og Stortorget har potensial for å kunne romme et godt leke- eller aktivitetstilbud. Avhengighetene er imidlertid mange, og tiltak for disse områdene er i dermed ikke prioritert for konseptutvikling i dette arbeidet.

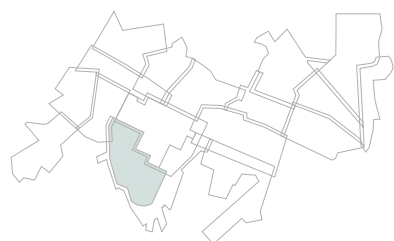
Delområdet har flere potensialer knyttet til gatestumper/blindveier som kan utvikles til ulike formål, men omgivelsene med mye trafikk og høyt aktivitetsnivå gjør at ikke alle er like godt egnet for lekeplass. Et tydelig eksempel er Stenersgata som må bygges om når trikketraseen igjen legges til Storgata. Arealer i tilknytning til Oslo domkirke kan være egnet for mindre, stedstilpassede tiltak for lek og aktivitet. Groshparkjen markerer seg som et område med stort potensiale.

Delområde 8

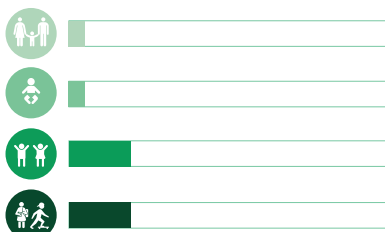
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
387	Areal i enden av en gate, ved Christiana torg. Dette er en sentral og solrik plassering med tilgrensende serveringssteder. Mulig areal for midlertidig tiltak.	200	Pri. 1

Delområde 9

Festningen

Dagens dekningsgrad

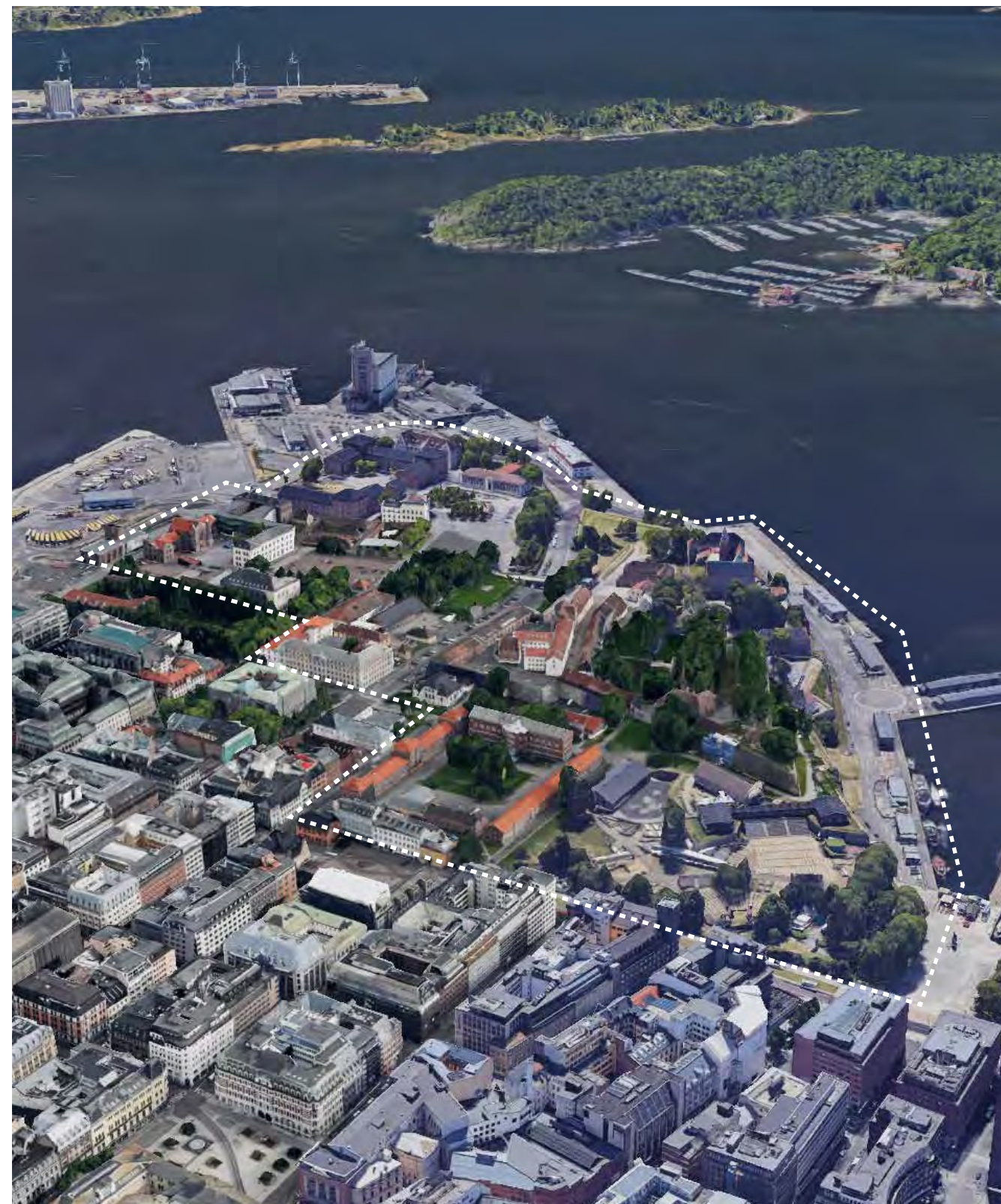
Eksisterende tilbud

I tillegg til det kulturhistoriske området ved Akershus festning som har store friområder, er det diverse kunst- og kulturtilbud i Kongens gate og i Kvadraturen. Kontraskjæret er en mye brukt til større arrangementer. I 2017 åpnet en lekeplass i det offentlig tilgjengelige gårdsrommet i Myntgata 2.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

I Handlingsplanen for økt byliv foreslås det blant annet å fremme festningsområdet som en helårlig bypark og å tilrettelegge Kongens gate ved Akershus festning for arrangementer og familievennlige byromsaktiviteter.

Delområde 9

Delområde 9

Prioriteter

- 1. Prioritet
- 2. Prioritet
- 3. Prioritet
- 4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

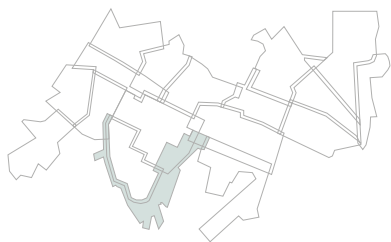
Det vurderes å være et særlig behov for å aktivisere festningsområdet langs Kongens gate ytterligere. Her finnes det arealer tilgjengelig for å skape et stedstilpasset tilbud for flere målgrupper, særlig for familier. Det anbefales at utformingen for lek og aktivitet på dette arealet har en historisk forankring. Arealene i delområde festningen prioriteres allikevel lavere enn arealer i tilknytning til havnepromenaden, fordi vernehensyn gjør at gjennomføring antas å være komplisert og tidkrevende. På Kontraskjæret er det potensial for utvikling, men en eventuell utvikling her må ses i sammenheng med de ulike arrangementene som finner sted her. Selve lekeplassen og byrommet i Myntgata 2 anbefales videreutviklet for lek og aktivitet. I tillegg bør arealer innenfor Akershus festning vurderes for stedstilpassede leke- og aktivitetstilbud, for å gjøre området til et mer attraktivt og komplett område for byens befolkning.

Delområde 9

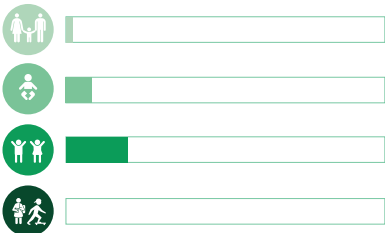
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
397	Parkareal i Kongensgate. Mildlertidige tiltak på arealet i dag. Stort potensial for stedstilpasset tilbud til alle aldre, men omgivelsene gir store begrensninger.	3740	Pri. 2
370	Kontraskjæret. Potensial for utvikling, men området er i dag i utstrakt bruk til ulike arrangementer.	16420	Pri. 3
381	Gårdsrom i Myntgata 2. Potensial for videre utvikling, men avhenging av framtidig bruk av Myntgata 2.	1970	Pri. 3
404	Lekeplass i Myntgata 2, behov for oppgradering/omprogrammering.	1260	Pri. 3

Delområde 10

Vippetangen

Dagens dekningsgrad

Eksisterende tilbud

Langs Akershusstranda ligger Gastenparken. Dette er en liten, nyoppført aktivitetspark med tilhørende sitteplasser. Det ligger en lekeplass ved Langkaia med enkle lekeapparater og sitteplasser. Denne parken er etablert i forrige handlingsplanperiode av Bilfritt Byliv. Langs Havnepromenaden forøvrig er det flere aktivitetstilbud i form av bade- og saunafasiliteter, og det er etablert flerbruksmøbler ved festningskaia.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Delområdet er inkludert i Fjordbyplanen, vedtatt i 2008, som legger føringer for utvikling av området. I videreføringen av planen er det utarbeidet et forslag til programplan for Vippetangen-området som skisserer utvikling med boliger, næring og byrom for opphold og lek. Et viktig prinsipp er å knytte fjorden og havna opp mot aktiviteten på land. Denne planen er ikke vedtatt, da det ikke er enighet mellom partene.

I Prinsipp- og strategiplan for Havnepromenaden foreslås det å arbeide med test-beds for ulike aktiviteter, og strekningene langs sjøkanten i dette delområdet er sentrale arealer i denne planen. Mye av det eksisterende aktivitetstilbudet er realisert som en del av dette handlingsplanen.

I Handlingsplanen for økt byliv påpekes det at området trenger flere attraksjoner, gjerne med aktiviteter som bygger opp under havnekultur og status som fjordby.

Delområde 10

Delområde 10

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurderning av muligheter

Delområdet preges av funksjoner knyttet til havnevirkksomheten, eksempelvis store parkeringsarealer og inngjerdede «sluser». Enkelte byrom og bygninger rommer ny aktivitet som tiltrekker seg publikum og arbeidstakere. Turruten Havnepromenaden går gjennom området, og bringer med seg publikum som ikke nødvendigvis har ærend i området, og er en potensiell brukergruppe dersom det etableres tilbud for lek- og aktivitet i området. I de fremtidige planene for Vippetangen er det skissert et felles byrom med lekemuligheter ytterst på Vippetangen. Dette er et godt og viktig grep for byen, og lekeplassen vil kunne bli en målpunktlekeplass for hele byen som kan bygge videre på identiteten i området, med fjord, havn og fiske som mulige stikkord. Et forbildeprosjekt i så måte er Geoparken i Stavanger.

Slik på Vippetangen fremstår nå oppleves det imidlertid ikke modent nok til å etablere et større midlertidig lekeareal i påvente av de fremtidige planene. Det er mye trafikk i området, og arealene er fortsatt i aktiv bruk knyttet til havnevirkksomhet. Det anbefales derfor at nye tilbud i området innenfor handlingsplanperioden viderefører strategien i Prinsipp- og strategiplan for Havnepromenaden med enklere lek- og aktivitetstilbud som kan variere over tid, i tilknytning til promenaden. Lekemoduler er derfor en strategi som kan fungere godt innenfor dette delområdet, men det er ikke angitt en spesifikk tomt for dette.

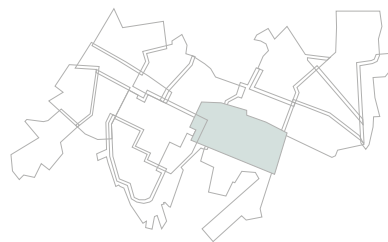
Nærmere Oslo S ligger Groschparken, et stort og flatt areal som i dag benyttes til bussparkering. Arealet ligger sentralt ved Oslo S og Jernbanetorget, og er omgitt av trafikkarealer. Lokalisering, dagens bruk og omkringliggende arealer gjør at Groschparken kan være godt egnet for lek og aktivitet som ikke enkelt passer inn i andre områder. Groschparken er derfor gitt høy prioritet.

Delområde 10

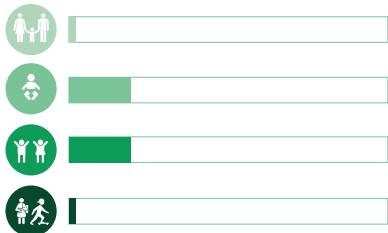
ID	Innledende vurdering	M²	Pri
216	Groschparken. Eksisterende parkeringsplass med særlig stort potensial for utvikling. Eid av Oslo kommune og regulert til friområde/park.	3600	Pri. 1
266	Tenaljeplassen på Vippetangen. Benyttes i dag til parkeringsplass. Arealet har et særlig stort potensial for utvikling, kan fungere som et målpunkt med sin sentrale beliggenhet langs havnepromenaden. Arealet eies av Oslo havn KF og er regulert til industri med tilhørende anlegg. Området er gjenstand for en pågående prosess med områderegulering med målsetting om å legge til rette for å bevare viktige kulturmiljø, etablere et attraktivt bymiljø og skape gode offentlige rom, torg og parker.	3460	Pri. 1
377	Areal på Vippetangen med særlig stort potensial. Må ses i sammenheng med areal 266. Eid av Oslo havn KF.	2910	Pri. 1
380	Areal på Vippetangen med særlig stort potensial. Må ses i sammenheng med areal 266. Eid av Oslo kommune.	1060	Pri. 1
258	Parkeringsplass mellom Havelageret og Skippergata. Arealet er i privat eie, og er regulert til bolig, forretning, kontor. Arealet har stort potensial for utvikling, men nærliggende områder i tilknytning til havnepromenaden vurderes å ha større verdi for utvikling til leke- og aktivitetsarealer.	3520	Pri. 2
225	Parkareal med potensial for utvikling med mindre tiltak for å aktivere havnepromenaden ytterligere.	300	Pri. 4
250	Parkareal med potensial for utvikling med mindre tiltak for å aktivere havnepromenaden ytterligere. Aktuell for lokalisering av offentlig toalett, men kan være utfordrende grunnet vanskelig tilgang til avløp.	1060	Pri. 4

Delområde 12

Oslo S

Dagens dekningsgrad

Eksisterende tilbud

På Christian Frederiks plass er det nylig etablert en midlertidig lekeplass og i det tilstøtende grøntarealet, Paléhagen, er det et huskestativ. Det er også en liten lekeplass i forbindelse med en barnehage øst i Barcode.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

I Handlingsplan for økt byliv er det anbefalt midlertidige tiltak med fokus på lek og aktivitet. Oppholdsarealene rundt Oslo S skal oppgraderes og tilrettelegges for bedre flyt gjennom området, dette gjelder særlig for Christian Frederiks plass og Paléhagen.

Delområde 12

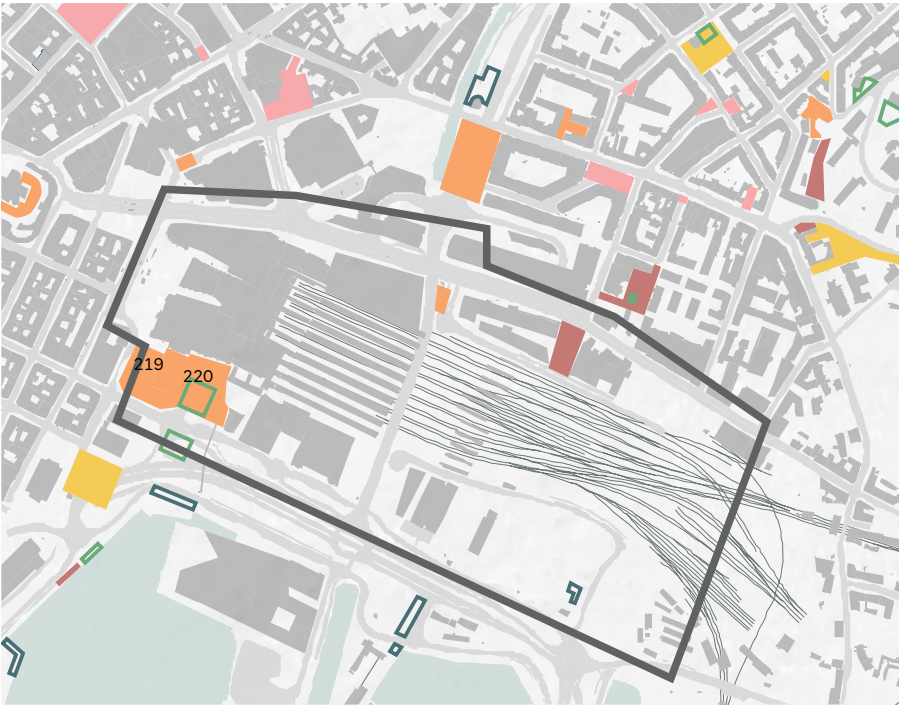
Delområde 12

Prioriteter

- 1. Prioritet
- 2. Prioritet
- 3. Prioritet
- 4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

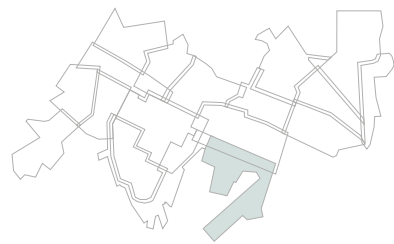
Den beste muligheten for å tilrettelegge for lek og aktivitet i dette delområdet er i forbindelse med oppgradering av Paléhagen og Christian Frederiks plass. Som et av de første plassene man møter når man ankommer Oslo er det viktig at velkomsten gjelder for alle aldersgrupper. I vår prioritering av områder har imidlertid den nærliggende Groshparken i delområdet Vippetangen blitt vurdert som viktigere, og det er derfor ikke gitt førsteprioritet til videreutvikling av arealene i Paléhagen og Christian Frederiks plass, selv om et permanent tilbud til barn og unge her anbefales.

Delområde 12

ID	Innledende vurdering	M²	Pri
219	Christian Fredriks plass. Stort areal med eksisterende lekeplass. Aktuell for utvidelse, men ses i sammenheng med Groschparken (areal 216), som anses å ha større potensial.	3610	Pri. 2
220	Christian Fredriks plass. Stort areal med eksisterende lekeplass. Aktuell for utvidelse, men ses i sammenheng med Groschparken (areal 216), som anses å ha større potensial.	7400	Pri. 2

Delområde 13

Bjørsvika / Sørenga

Dagens dekningsgrad

Eksisterende tilbud

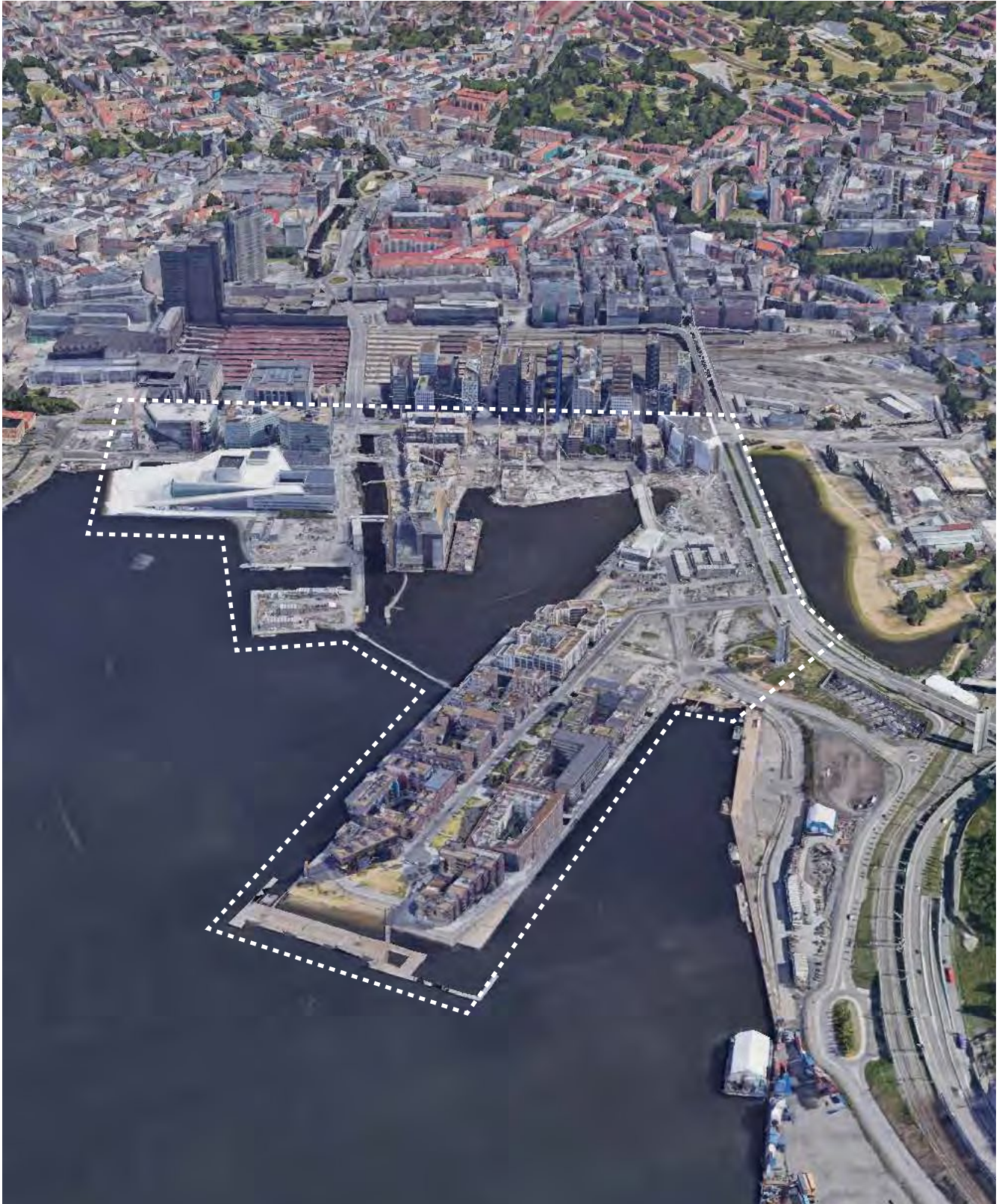
Siden delområdet nylig er opparbeidet og stadig er under opparbeidelse er det flere nye tilbud for lek og aktivitet her. Utenfor Deichmanske bibliotek er det et stort barnevennlig vannbasseng som ble åpnet sommeren 2020. Dette blir mye brukt av både store og små på varme sommerdager. I Bispevika ved Munch brygge er det et torg med vannlek og en tradisjonell lekeplass med lekestativ og fallunderlag. På Sørenga er det lekeplasser i åpne bakgårder og i forbindelse med Sørenga barnehage.

Sørenga sjøbad ligger ytterst på Sørenga, her er det sandstrand, brygge og flere gresslsetter som egner seg for lek og aktivitet. Det er flere fontener og vannrenner som brukes til lek, og det er tilbud for drikkevann og toalett ved badeanlegget. Det er også muligheter for å leie utstyr til ulike vannaktiviteter ved Friluftshuset driftet av DNT.

Innspill, planer og pågående prosesser i området

Handlingsplanen for økt byliv foreslår en overordnet strategi som skal koble området bedre til sentrum. Det er også anbefalt at Sørenga og Ekeberg får en sterkere forbindelse, for å oppnå dette er det foreslått en aktivitetssekvens fra Sørengallmenningen til Middelalderparken. Ny skole og idrettsplass er under planlegging og styres av Undervisningsbygg.

Delområde 13

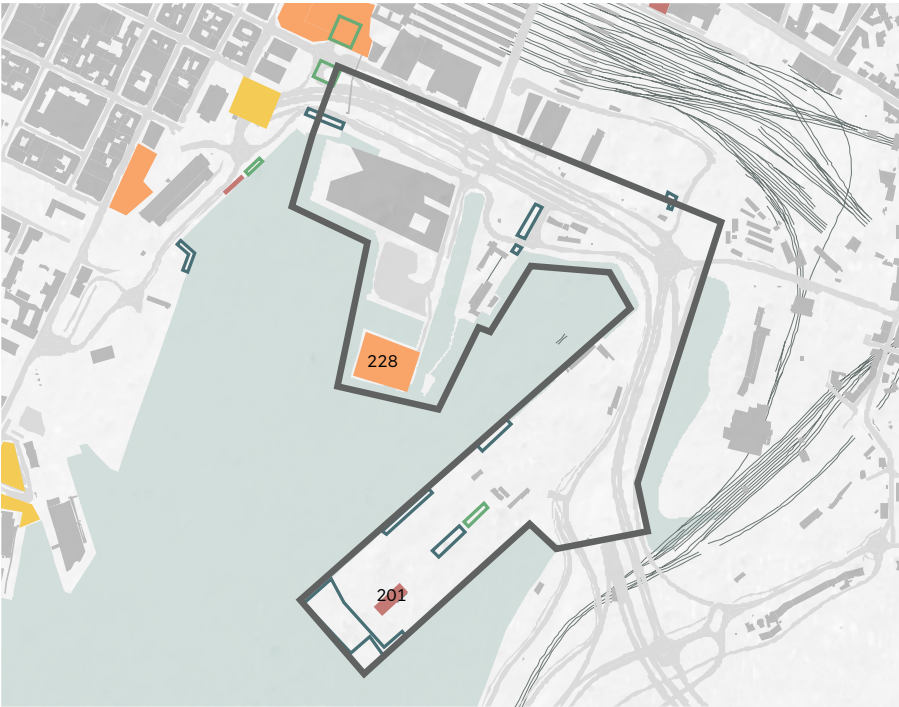
Delområde 13

Prioriteter

1. Prioritet
2. Prioritet
3. Prioritet
4. Prioritet

Eksisterende

- Eksisterende lekeplass
- Aktivitetsplasser

Vurdering av muligheter

Sukkerbiten skal bli byens nye badestrand og rekreasjonsområde. Dette arealet har stort potensiale for lek, aktivitet, toalett og drikkefontene, men er på grunn av pågående prosess rundt videre utvikling blitt holdt utenfor kartleggingen. På Sørenga sjøbad er det høy aktivitet på sommerstid, den nye gressplen her kan benyttes for å etablere et vintertilbud for aktivitet. På grunn av at området nylig er etablert og delvis er under oppføring, er det ikke identifisert arealer som er gitt første prioritet for utvikling til leke- og aktivitetsareal. Lek og aktivitet i tilknytning til vannkanten eller på vannet har stor potensiale.

Delområde 13

ID	Innledende vurdering	M²	Pri
228	Sukkerbiten. Arealet har stort potensial for utvikling. Ved opparbeidelse bør drikkefontene og toaletter etableres.	7410	Pri. 2
200	Nylig opparbeidet gressplen på Sørenga. Noe potensial for økt aktivitet.	890	Pri. 4

3

Prioriterte arealer

Målpunkter, nærområder og enkle tiltak

Vi har tidligere definert tre overordnede grupperinger av tiltak; målpunkter, nærområder og enkle tiltak. Disse kategoriene gjenspeiler grad av omfang og effekt på bylivet.

- Grad av omfang: med dette menes prosjektets størrelse og kompleksitet med tanke på både prosess og opparbeidelse, kostnad og tidsramme for gjennomføring av prosjektet
- Effekt på bylivet: De forskjellige tiltakene har forskjellig type effekt på bylivet, og de treffer forskjellige brukergrupper.

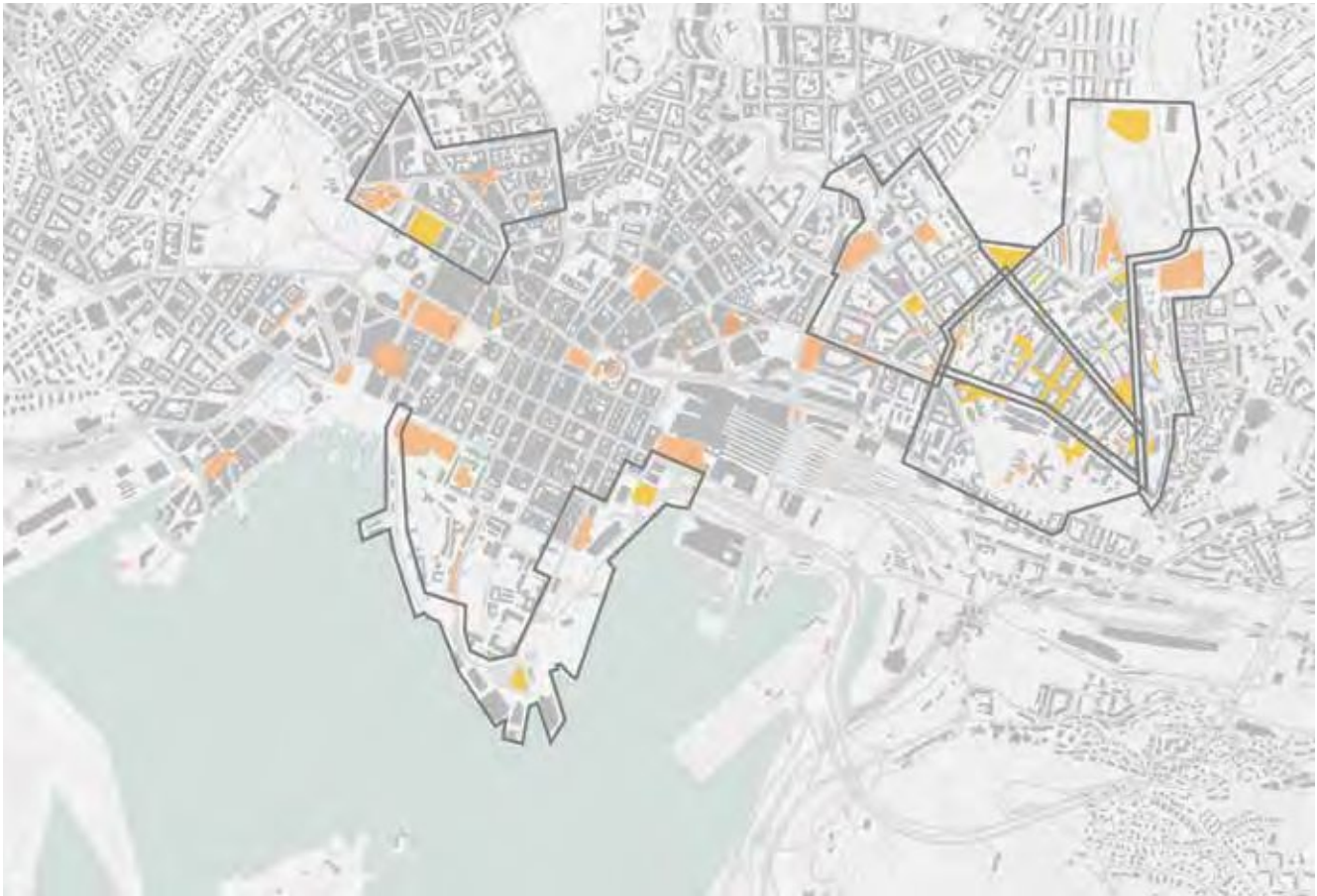
Bruken av kategorier gir en pekepinn på hvorvidt prosjektet er et lavterskeltiltak eller krever en lengre prosess og større budsjett, samtidig som det viser til en ønsket, eller foreslått påvirkning på omgivelsene. Kategoriene er hovedsakelig ment som et hjelpemiddel for å fastslå, og videre forstå, omfang og effekt av et prosjekt. Kategoriene er verken uttømmende eller ekskluderende, og det er glidende overganger mellom kategoriene. For eksempel vil en opp- eller nedskalering av et prosjekt kunne gjøre at det passer bedre inn i en annen kategori.

Om hovedkandidatene

Hovedkandidatene eller de prioriterte områdene som følger, er valgt ut for å danne et bredt spektrum av tiltak som er vurdert som hensiktsmessige å starte arbeidet med for å nå den ambisiøse målsettingen i bilfritt bylivssastningen og for Oslo som by. Utvalget er basert på info, inspill og tilgjengelig underlag, men det kan være at det kommer frem saker i prosessen videre som gjør det naturlig å omprioritere. Flertallet av de prioriterte områdene ligger i sentrum. Mange temporære tiltak av både mindre og større karakter markert i underlaget er ikke tatt med her for å begrense innhold og omfang.

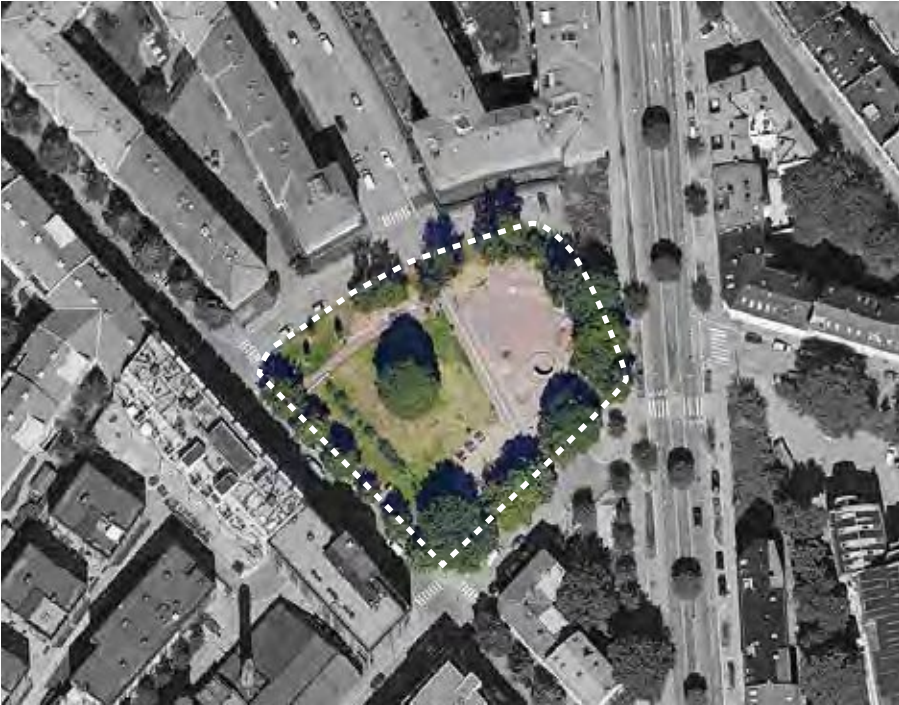
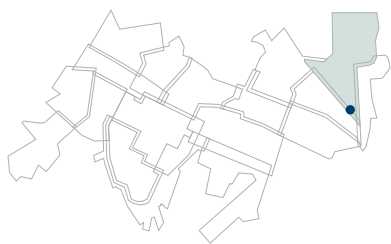
Prioriteter

- 1. Prioritet
- 2./3. Prioritet

16. Tøyen sentrum

Sommerfrydhagen

Fakta

Sommerfrydhagen er et parkområde på 5000 m² i Tøyen sentrum. Parken, inkludert Sverres ´ gate er regulert til friområde. Parken er delt inn i flere eiendommer, hvor alle er i Oslo kommunes eierskap.

Dagens situasjon

Sommerfrydhagen ble etablert i 1995, og ble i noen områder tilrettelagt for unge i rullestol. Parken er delt i flere soner, med et areal med gressplen og enkel beplantning, et område med belegningsstein og skulpturelle elementer, en lekeplass og en sone med basketballbane og treningselementer. Parken brukes i dag både til lek, rekreasjon og til arrangementer for nærmiljøet.

Sommerfrydparken ble vurdert som en del av Parkløft Tøyen. I en spørreundersøkelse utarbeidet i forbindelse med analysen kommer det frem at parken har variert bruk, og respondentene beskriver at de bruker parken både sammen med barna for å leke, for å omgås venner og også for å være for seg selv.

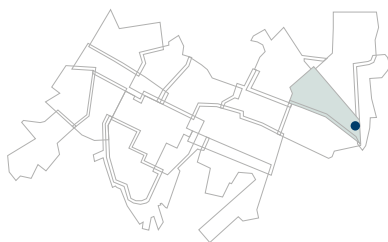
Brukerene fortalte også at parken er en populær arena for arrangemeneter.

Kvaliteter	• Møteplassfunksjon for ulike aldersgrupper • Universell utformet lekelandskap.
Potensialer	• Utvide arealet til parken ved å inkludere Sverres gate og Bisp Nikolais ´ gate, og tilrettelegge for aktiviteter for litt eldre barn og ungdom (f.eks. sparkesykkel og sykkel. • Utvide leketibudet for mindre barn, ved å bygge videre på grønne kvaliteter og etablere et leketilbud med høyt innslag av natur og vegetasjon.
Svakheter	• Parkarealet fremstår noe oppstykket, med blindveien Sverres ´ gate som en særlig barriere. • Lite tydelig identitet og sammenheng i elementene i parkene. • Det er rapportert om brukerkonflikter i parken knyttet til rusmisbruk.
Krav	• Det bør arbeides med å finne en egnet plassering for toaletter og drikkevannsfontene i parken. • Prosjektet bør ha særlig fokus på identitetsbygging og inkludere brukene • Skal Bisp Nikolaus ´ gate inkluderes må den omreguelres, eller det må søkes om dispensasjon. • Bygge videre på anbeaflinger fraParkløft Tøyen • Bør behandles som et investeringsprosjekt med forprosjekt.

15. Enerhaugen / Tøyen sør

Håkons gate friområde

Fakta

Parken i Håkons gate er på ca 1400 m². Tomten inkluderer en lekeplass og en park, hvor parken er regulert til friområde og lekearealet er regulert til tomt for offentlig bygning (uteareal for barnehage). Området eies av Oslo Kommune.

Dagens situasjon

Dette arealet består av et tradisjonelt parkrom med muligheter for opphold, og et mindre lekeareal rettet mot små barn. Lekearealet består av noen nedslitte lekeapparater, mens parkarealet har nylig gjennomført noen oppgraderinger.

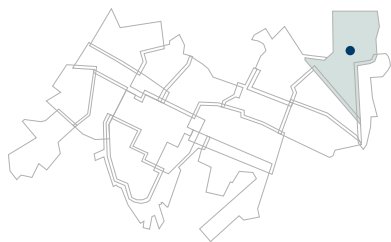
Stedet er skjermet fra Kjøllberggata med et tett gjerde, noe som er bra for støynivået, men fører til at området oppleves som bortgjemt. Ellers grenser arealet til boligbebyggelse, Haakons gate (lite trafikkert, kun kjøring til boligene) og kafeen “Den grønne hage”.

Kvaliteter	• Kombinasjonen med parkareal og lekeplass gir mulighet for programmert og uprogrammert lek, samt høy grad av taktilitet og naturinnslag. • Fine rom for opphold for foreldre som følger barn. • Stort, fleksiblet området til variert bruk
Potensialer	• Videreføre tiltak foreslått i rapporten Parkløft Tøyen • Oppgradere lekeplassen og integrere den i parkarealet, slik at området oppleves som ett sted. • På grunn av størrelsen på lekeområdet og plasseringen bør det tilrettelegges for småbarnslek med «tumleplass» og gode oppholdssoner.
Svakheter	• Tett vegetasjon, som slipper inn lite lys • Manglende belysning • Eksisterende leketilbud er lite og nedslitt leketilbud • Oppleveres som adskilt og bortgjemt
Krav	• Behov for bedre belysning • Bearbeide eksisterende vegetasjon for å få inn mer naturlig lys • Utvikle området i dialog med beboere og næringslokalene - Det Grønne Kjøkken.

16. Tøyen sentrum

Heibergløkka

Fakta

Heibergløkka er et området på omtrent 3000 m². Området er regulert til friområde - park, og eies av Oslo kommune.

Dagens situasjon

Heibergløkka er et større parkareal med flere tilbud som er rettet mot barn. Området inneholder en barnehage, Tøyen parkourpark og Kirsebærlunden lekeplass. Til tross for sin geografiske nærhet oppleves de tre arealene som adskilt. Heibergløkka barnehage har en kraftig teglsteinsmur som skjærer den fra Økernveien og Ring 2, mens et metallgjerde og tett vegetasjon skiller barnehagen fra de omkringliggende grøntarealene. Kirsebærlunden lekeplass er en tradisjonell, men noe sparsommelig utstyrt lekeplass med kjente elementer som sklie, balanseelementer og rollelek/fantasilek (lekebåt).

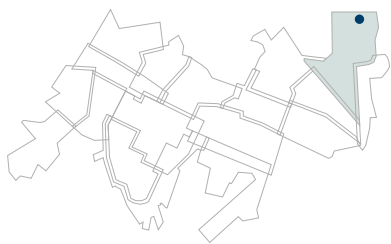
Tøyen t-banestasjon ligger like ved, og Heibergløkka ligger langs gangveien derfra mot Tøyenparken og Tøyenbadet. Det ligger flere boliglameller vest for området, også en del sosialboliger som nå pusses opp i regi av boligbygg.

Kvaliteter	• Populært til aking om vinteren. • Opplevs som trygt for småbarn da lekeområdene er avskjermet fra biltrafikk. • Naturlig stoppested på vei fra t-bane/boliger til Tøyenparken og det kommende Tøyenbadet.
Potensialer	• Oppgradering av eksisterende lekeområder, og mulighet for samleik mellom barnehagen og lekeplassen. • Tilgjengeliggjøre barnehagen ved å åpne opp og tydeliggjøre porter. • Et leketilbud tilpasset det hellende terrenget.
Svakheter	• Flere barn sier at de opplever at parken har mye søppel, støy og at det er mørkt. • Utfordring med solforhold i den vestvendte skråningen som vender mot blokkene, som gjør at området fremstår noe mørkt og kaldt.
Krav	• Etablere dialog med Omsorgsbygg i utviklingen av et helhetlig lekeområde • Beholde noen åpne og fleksible gressarealer og bakker, til opphold, fri lek og aking om vinteren. • Medvirkning med boligblokkene som vender mot parken.

16. Tøyen sentrum

Tøyen park

Fakta

Området i Tøyen park på ca 10.000 m² er regulert til friområde og barnehage, og eies av Oslo Kommune.

Dagens situasjon

Arealet ligger midt i Tøyenparken, rett vest for Tøyenbadet og øst for Finnmarksgata. Terrenget er lett skrånende, og området består hovedsakelig av åpen plen med noen større parktrær som omkranser parkrommet. Det ligger tre barnehager her med hvert sitt lekeareal innenfor området. Arealet ligger ikke i umiddelbar nærhet til boliger, men i gangavstand til de tett befolkede boligområdene på Tøyen og Grønland.

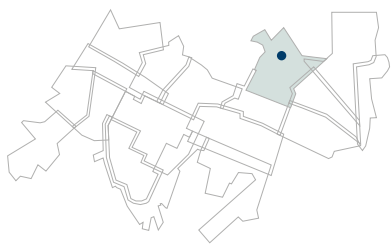
Tøyenparken for øvrig er i dag et stort og viktig parkområde og i kombinasjon med botanisk hage er det en av byens største grønne lunger. Parken er et populært friareal for både barn, ungdom og voksne, med grilling og parkliv på sommeren, og aking og skiløype på vinteren. Fra stedsanalysen for Tøyen vet vi at barna på både Vahl og Tøyen skole benytter seg mye av parken, både alene, og med foreldre eller skole.

Kvaliteter	- Nærhet til det kommende Tøyenbadet (ferdig i 2023), et viktig målpunkt for området. - Allerede eksisterende tilbud for barn med de tre barnehagene
Potensialer	- Iverksette midlertidige tiltak med høy kvalitet som enten kan flyttes eller videreutvikles når planene foreligger. - Opparbeidelse av et lekeareal som binder barnehagene sammen og skaper et stort og variert tilbud for familier. - Skape et målpunkt for lek ved å dekke flere behov over lenger tid. - Tilpasset et nytt leketilbud til terrenget
Svakheter	Arealet er en del av Øyafestivalen, og er derfor inngerdet i deler av høysesongen.
Krav	- Nye tiltak i området må ta høyde for både parkpreget og dagens fleksible bruk. - Dialog med Omsorgsbygg om mulig samskaping sammen med barnehagene i området. - Ta stilling til usikkerheten forbundet med områdene og tilbudet rundt.

14. Grønland nord

Urtehaven

Fakta

Urtehaven er et område på 5000 m² i delområdet Grønland nord. Tomten er regulert til friområde/park og eies av Oslo kommune.

Dagens situasjon

Urtehaven er et åpent areal i en ellers tett kvartalstruktur, plassert mellom Tøyen og Grønland. Mot nordvest grenser arealet til moskeen Central Jamaat Ahle Sunnat, og arealet er for øvrig omgitt av boliger. Urtegata, mot nordøst, er opparbeidet som gågate med en tre-allé, benker og bordtennisbord. Plassen er opparbeidet i flere nivåer og besatt med brostein. Det ligger en barnehage på plassen og det er nylig etablert et tilhørende lekeareal med apparater tilpasset barn i barnehagealder. Mot sørøst plassen er det et enkelt lekestativ, og det er også etablert dyrkningskasser. I sørvest er det en skulpturell fontene, og en åpen paviljong som virker som den er mest brukt av fugler. Plassen er avgrenset med trær på alle kanter.

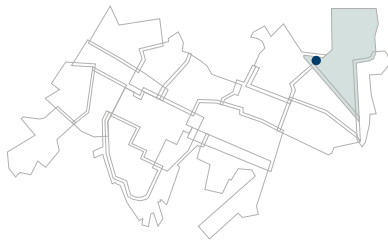
Plassen ligger rett ved Frelsesarméens kafé Fyrlyset, og mange brukere av kafeen benytter seg også av plassen. Urtehaven fremheves i Programplan 2020 for Områdeløft Bydel Gamle Oslo som et sted der gatekriminalitet og russcenen er fremtredende. Samtidig forteller Bergersen i Tøyen Unlimited at ungdom i området beskriver plassen med kjærlighet, og at den er viktig for nærmiljøet både som samlingspunkt og identitetsmarkør. Plassen brukes også som forplass til moskeen.

Kvaliteter	• Møteplassfunksjon for ulike aldersgrupper • Stort, fleksiblet området til variert bruk
Potensialer	• En hehetlig oppgradering i samspill med nærmiljøet • Videreutvikle området som et møtested på tvers av generasjoner, med et særegent leketilbud (målpunkt) • Utnytte barnehagen som en base for en bemannet lekeplass, med ulån av utstyr og fasiliteter som vann og toalett
Svakheter	• Lite grønt/variasjon i underlag • Utrivelig utforming • Lite inspirerende lekeområder • Brukergruppekonflikt (oppleves utrygt) • Stykkvis oppgradering
Krav	• Etablere ulike soner for ulike aktiviteter og brukergrupper • Inkludere de ulike brukergruppene i oppgraderingen av plassen/området • En full oppgradering som inkluderer overgangen til områdene rundt • Drift og vedlikehold • Årshjul - et helhetlig aktivitetsprogram

16. Tøyen sentrum

Snippen

Fakta

Snippen er en offentlig park på 5500 m². Området er regulert til friområde, og eies av Oslo Kommune.

Dagens situasjon

Snippen lekepark er lokalisert i en parklomme, tilgrensende Botanisk hage, Tøyengata og Jens Bjelkes gate.

Lekeparken består av en klatreskulptur med lys, et lekehus, en sandkasse, hengekøyer og et sitteamfi. Med et særegent organisk preg, og plassering i en allerede etablert park med plen og store parktrær, oppleves dette som en annerledes lekeplass. Selve leketilbudet i seg selv fungerer godt, og det er ikke behov for en generell oppgradering av det eksisterende.

Lekeparken utgjør en del av parken, og arealet består for øvrig av en plen og høytvoksende trær der det er etablert noen større opphevede plantekasser, i samme stil som lekeelementene. Disse driftes av Spirende Oslo.

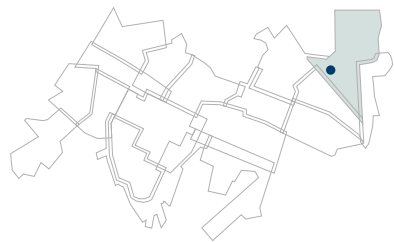
Det oppleves som et stort potensial å utvide lekeplassen inn i det eksisterende parkarealet vestover, og knytte de allerede etablerte elementene bedre sammen.

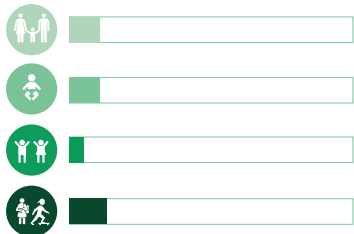
Kvaliteter	• Relativt nytt lekeområde av kunstneren Hans Henrik Øhlers • Ligger opp mot de tettest befolkede områdene på Tøyen, og er derfor et viktig nærområde.
Svakheter	• Teknisk infrastruktur i parken knyttet til fjernvarme og strøm kompliserer etableringen av større installasjoner • Tette og lavstammede trekroner gir mye skygge. • Omranset av trafikk på to av tre sider.
Potensialer	• Videreutvikling av eksisterende identitet, med lekeapparater som tydelig skiller seg fra tradisjonelle. • En utvidelse av eksisterende tilbud som tilrettelegger for opphold over lenger tid • Bedre koblingen opp mot Botanisk hage med port og sti.
Krav	• Opparbeiding bør inneholde en form for fysisk skjerming mot trafikken, enten i form av sitteelementer, volumdannende vegetasjon på bakkeplan eller terrengformer • Fremtidige tiltak må ta stilling til teknisk føringer i grunnen (se erfaringer fra prosjektering av eksisterende lekeplass)

16. Tøyen sentrum

Schubelersgate

Dagens Dekningsgrad

Fakta

Schubelersgate er et mindre området på omtrent 300 m². Området er regulert til friområde /park, og eies av Oslo kommune.

Dagens situasjon

Friområdet i Schubelersgate er et kompakt areal som i dag inneholder en svært liten fotballbane, et lekeapparat for små barn plassert i en sandkasse, samt et lite grøntareal med mulighet for opphold. I forhold til størrelsen så rommer denne lille parken mange tilbud, men er i dårlig forfatning.

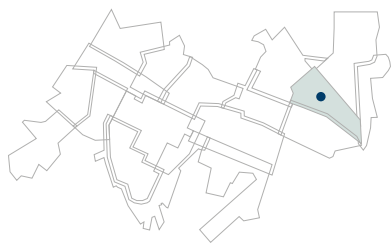
Arealet ligger mellom to gavlvegger, en skråning opp til en bygårdsfasade og Schubelersgate. Arealet er i hovedsak omgitt av boliger, i et nabolag som er et av dem med høyest barnetettthet i indre by.

Kvaliteter	• I følge Parkløft Tøyen er dette et område de fleste har positive tanker om, men at det brukes lite. • Den skjermede plasseringen og forholdsvis frodige vegetasjonen gjør at området oppleves som en lomme med stort potensiale
Svakheter	• Arealet oppleves slitt og områdene for lek og aktivitet er gitt lite plass. Det påpekes at plassen virker uferdig og gror igjen. • Brukerkonflikter mellom rusmisbrukere og barn som leker
Potensialer	• En oppgradering av området som en helhet, med utvidelse av lek og aktivtetsområdene (øke tilbudet) og fokus på småbarn. • Utvide fotballbanens grunnflate til å inkludere dagens lekeplass, og flytte lekeplassen inn i parkens grønne areal. • Benytte eksisterende terrengforskjeller for å skape spennende lekemuligheter.
Krav	• Oppgraderingen må ikke gå på bekostning av muligheten for opphold i området. • Plassens sørvestvendte benker og fungerende fontener bør ivaretas. • Utvikling av området må gjøres i samråd med naboer og brukere.

15. Enerhaugen / Tøyen sør

Borggata - Smedgata friområde

Fakta

Området mellom Borggata og Smedgata er på omtrent 3000 m² og er regulert til friområde. De to tomtene som grenser mot Smedgata eies av Oslo kommune, mens feltet som grenser mot Borggata er i privat eie.

Dagens situasjon

I en passasje mellom Borggata og Smedgata ligger et lek- og aktivitetsområde som inneholder både fotballbane, basketballkurv og en liten lekeplass. Deler av parken er relativt nyanlagt, men helheten preges av restarealer og behov for vedlikehold. I nedre del som har utgang mot Borggata flyter området sammen med boligenes bakgårder og det er vanskelig å skille mellom privat, halvprivat og offentlig. Øvre del, hvor fotballbanen ligger, vender mot Smedgata og ellers lukkede fasader.

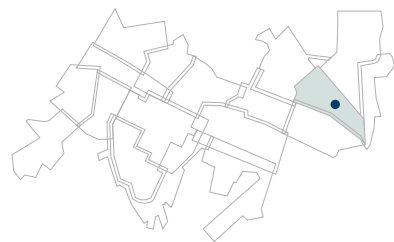
Passasjen ligger i et svært tett befolket område og er en mye brukt gangforbindelse i området.

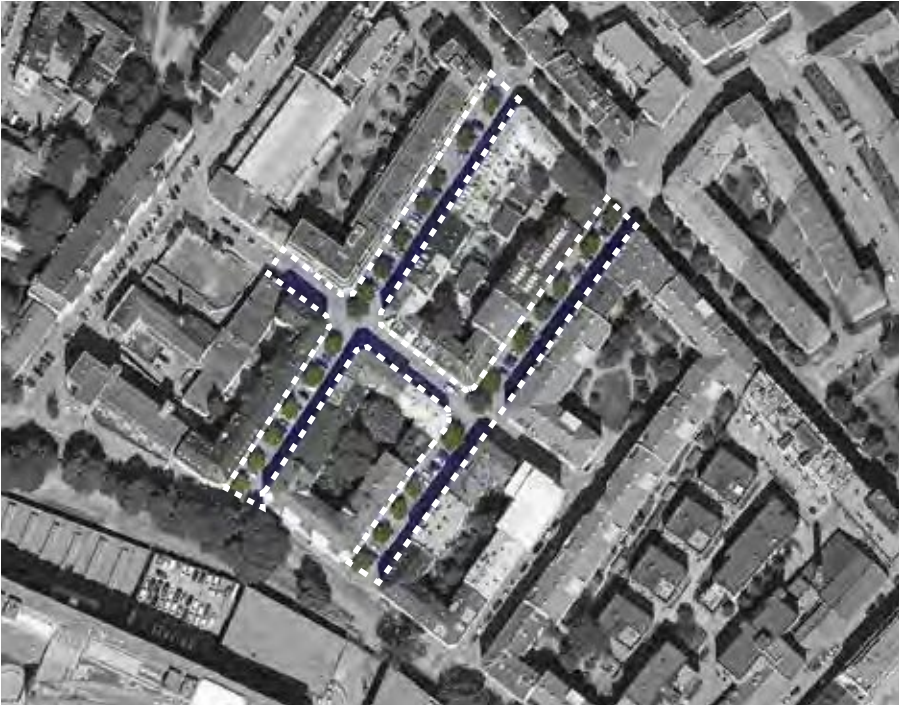
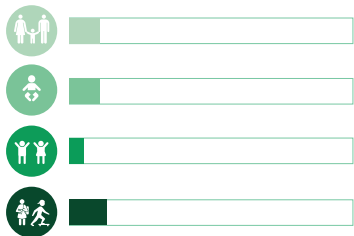
Kvaliteter	• Et populært møtepunkt for ungdommer i området. • Et viktig sted for uorganisert aktivitet.
Potensialer	• Målrette tilbud for å øke graden av tilstedeværelse gjennom hele dagen, og dermed skape trygghet. • Utvide dagens aktivitetstilbud, med funksjoner som appellerer til eldre barn og ungdom. • Undersøke muligheten for å bruke fondveggene som en ressurs i aktivitetstilbudet.
Svakheter	• I følge Parkløft Tøyen finner få plassen trivelig. • Mange brukere av området har ført til konflikter og episoder med vold og en uoversiktlig, uønsket aktivitet fører til at området kan oppleves utrygt.
Krav	• Skape mer oversikt og belysning for å begrense tilstedeværelse av uønsket aktivitet. • Flytte lekeplassen, og åpne opp pasasjen i begge ender, slik at området føles som en del av byen rundt. • Videreføre anbefalte tiltak i Parkløft Tøyen. • Igangsetting av forprosjekt for å lage en helhetlig plan for området. • Bruke årshjul og døgnhjul som verktøy i oppgraderingen av plassen.

15. Enerhaugen / Tøyen sør

Gunhilds-, Eriks- og Sigurdsgate

Dagens Dekningsgrad

Fakta

Området rundt Gunhilds-, Eriks- og Sigurdsgate strekker seg over 7300 m². Arealene er regulert til gatetun, og eies av Oslo kommune. De to parsellene i Gunhilds gate mellom Eriks gate og Borggata er privat eid.

Dagens situasjon

I området rundt Gunhilds-, Eriks- og Sigurdsgate ser vi den høyeste befolkningstettheten i indre by. Her er det boliger som i varierende grad har tilgang på gode oppholdssteder i interne gårdsrom. Tilgangen på gode oppholdsrom i umiddelbar nærhet er viktig og mangler i dette området.

Gatene er pent opparbeidet med høy kvalitet på utforming, materialbruk og en del gatetrær. Gatetverrsnittet i gatene er romslig og det er kun tilrettelagt for kjøring i ett kjørefelts bredde og bilparkeringen er vinkelrett på gaten, som opptar en stor andel av bygulvet. Tilsvarende er det lite plass til mennesker og opphold.

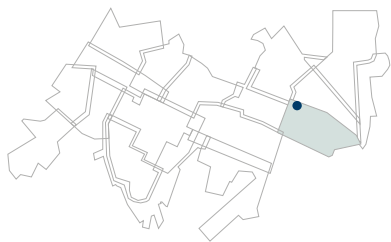
Det er generelt lite trafikk som passerer gjennom området, og mye av denne er antageligvis knyttet til parkering.

Kvaliteter	Parkering som er delt opp i mindre lommer, og er dermed tilrettelagt lommepark-tiltak
Potensialer	- Bytte funksjon, fra parkeringsplasser til oppholdssteder på noen av parkeringsplassene. - Tilrettelegge for små lommer med lek, avskjermet med en kant eller benk mot de trafikkerte områdene. - Variasjon i tilbud i de ulike lommene som kan realiseres over tid, og tilrettelegge for et helhetlig tilbud for nabolaget
Svakheter	- Området er preget av parkering og gjennomkjøring. - Få oppholdssteder og nærlekeplasser for områdets beboere. - Nye områder for opphold og lek medfører fjerning av parkeringsplasser, med potensielt høyt konfliktnivå.
Krav	- Fjerning av parkeringsplasser bør utføres i samarbeid med Bilfritt byliv, og videreføre erfaringer fra dette prosjektet. - Alle tiltakene bør ta utgangspunkt i en medvirkningsprosess med beboerne for oppfylle behov og tilrettelegge for lokalt eierskap.

17. Grønland park

Enerhaugkleiva

Fakta

Einerhaugkleiva er et område på omtrent 1000 m². Arealet er regulert til tomt for offentlig bygning og byggeområde for offentlig utbygging/allmennyttig formål, og eies av Oslo kommune.

Dagens situasjon

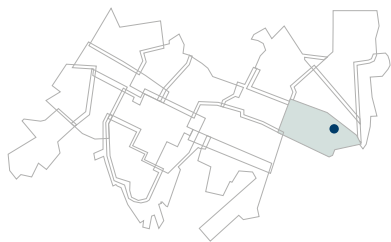
På et lite areal klemmt inn mellom Åkebergveien og Grønlandsleiret, ligger det som kunne vært definisjonen på et restareal. Arealet er i dag en grusplass som brukes til parkering. To sider er omkranset av vegetasjon i varierende størrelse, en side har en teglsteinsmur hvor murpussen er i ferd med å gå i oppløsning, og den siste siden er en åpning ut mot Enerhaugkleiva, en endevei som knytter seg til Grønlandsleiret. Plassen knytter seg også opp mot Åkerbergveien, ved en lite brukt sti gjennom vegetasjonen i nord. Den naturlige vegetasjonen og den romskapende teglsteinsveggen er viktige elementer å jobbe videre med.

Kvaliteter	- Plakathuset som ligger i enden av Åkebergveien pusses opp og skal bli et tilbud for lokalmiljøet, med en variasjon av aktiviteter. - Få boliger i nærhet til stedet gjør det egnet for aktivitet med høy intensitet og støy
Potensialer	- Et uteareal tilpasset ungdom, i forlengelse av aktiviteten i plakathuset - Godt tilrettelagt for å etablere en aktivitetspark for ungdom. - Bygge videre på elementer som teglstensmuren og vegetasjonen.
Svakheter	- Området er noe bortgjemt - Lite sosial kontroll av området
Krav	- Omregulering av tomten, eventuelt søk om dispensasjon og gjennomføring av midlertidige tiltak. - Etablere en gangakse fra Åkebergveien til Grønlandsleiret for å øke sosial kontroll av området - Konsept for belysning, i og med at det idag er delvis bortgjemt - Medvirkning med lokal ungdom, som i dag har få arealer i området

17. Grønland park

Fengselsparken

Fakta

Fengselsparken er et område på omtrent 1000 m². Arealet er regulert til fri-område - park, og eies av Statsbygg.

Dagens situasjon

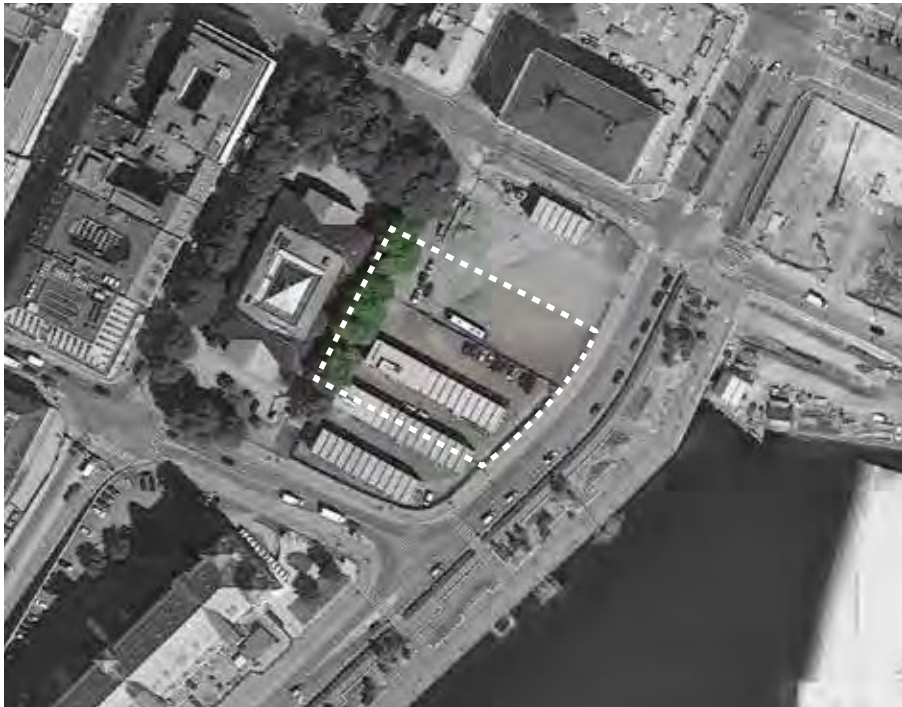
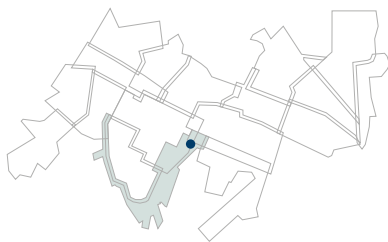
Rundt Oslo botsfengsel finnes det store grøntarealer hvor deler nå er i ferd med å bli oppgradert, mens andre har behov for mer innhold. På nordsiden av botsfengselet ligger et slikt areal i området hvor parken møter Åkebergveien. Arealet knytter seg til resten av Botsparken med en gangsti som går langs fenselet og sør-vestover. Nordover er det hovedsakelig boliger, men svært høy befolkningstetthet. Denne delen av Botsparken omtales i stedsanalysen for Tøyen som et møtested som et godt sted å være for familier og småbarn, noe som gjør at ungdommer i området også føler at det er trygt å være her. Det trekkes også fram som et sted hvor mange ulike grupper fungerer godt sammen.

Kvaliteter	- Eksisterende stiforløp knytter parkens ulike lekearealer sammen. - Arealet har store grønne arealer og fullvokste trær, og ligger tilbaketrukket fra trafikk - Det er ikke behov for terrengendringer eller utskifting av dekke.
Potensialer	- Områdets størrelse gjør det mulig å skape et tilbud for mer enn en mål-gruppe uten at det vil skape konflikt. - Utvikling av en nærmiljølekeplass med utvidet tilbud for småbarn og større barn. - Videreutvikle og utsmykke fengselsmuren i forbindelse med lekeområdene. - Møteplass for familier, med tilbud til alle aldersgrupper.
Svakheter	Lite programert i forhold til parkens størrelse
Krav	- Tiltak må planlegges godt og plasseres strategisk, slik at det ikke går på bekostning av åpne gressarealer, da området brukes til soling og grilling om sommeren. - Eventuelle tiltak må gjøres i samarbeid med Statsbygg - Tiltaket må sees i sammenheng med videreutviklingen av området i forbindelse med ny bruk av fengselet og oppgraderingen av Klosterenga park

10. Vippetangen

Groschparken

Fakta

Groschparken er et område på 3600 m² i begynnelsen av Vippetangen. I reguleringsplanen er arealet delt inn i tre formålssoner; et sentrert Friområde flankert av to byggeområder. Arealet er delt i flere eiendomsteiger, hvor området regulert til friområde (park) er eid av Oslo kommune, Statens vegvesen og Oslo Havn KF. Byggeområdet sør på arealet er i hovedsak delt mellom Statens Vegvesen og Oslo Havn, mens byggeområdet nord i hovedsak er delt mellom Oslo Kommune og Oslo Tollkammer.

Dagens situasjon

Groschparken er et stort og flatt areal uten noen form for eksisterende tilbud. Det ligger i tilknytning til Børsen og rett overfor Langkaia, fjorden og Operaen. Den er omgitt av relativt høyt trafikkerte veier. Arealet ligger i umiddelbar nærhet til kollektivknutepunktet på Oslo S og Jernbanetorget, samt handel og kulturelle tilbud.

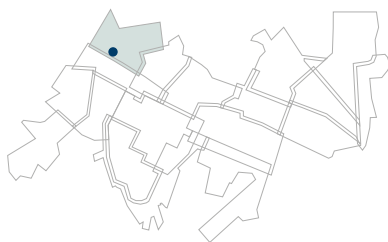
I forbindelse med en plansak fremmet av Hav Eiendom i 2012 var trasévalg for Fjordtrikken et særlig tema, da flere alternativer leder trikken over området. Ruter gjennomførte en konsekvensutredning knyttet til traséer til Fjordtrikken i 2015, men det er ikke avklart endelig trasévalg for en eventuell trikkelinje.

Kvaliteter	• Sentral plassering (nær Oslo S) og tilgjengelig for hele byen • I nærhet til allerede etablerte målpunkter som Oslo City og Nye Deichmann • Regulering som tilsier at området bør få en ny bruk som park
Potensialer	• En av få uutviklede tomter i sentrum. • Tilrettelegge for ungdom, da det er mange tilbud for andre aldersgrupper i området • Aktiviteter som tåler og lager mye støy, som skating, parkour og klatring. • Møteplass for flere enn de som benytter seg av aktivitetstilbudet.
Svakheter	• Mange eiere og interessenter kan gjøre utviklingen av tomten krevende. • Høy planleggings horisont og høy gjennomføringsrisiko • Omkranset av trafikkerte veier på tre sider
Krav	• Samarbeid og avklaring av fremtidig bruk mellom de ulike eierne. • Utføre en mulighetsstudie som ser nærmere på mulig videre bruk av arealet

5. St. Olavs plass

Tullinløkka

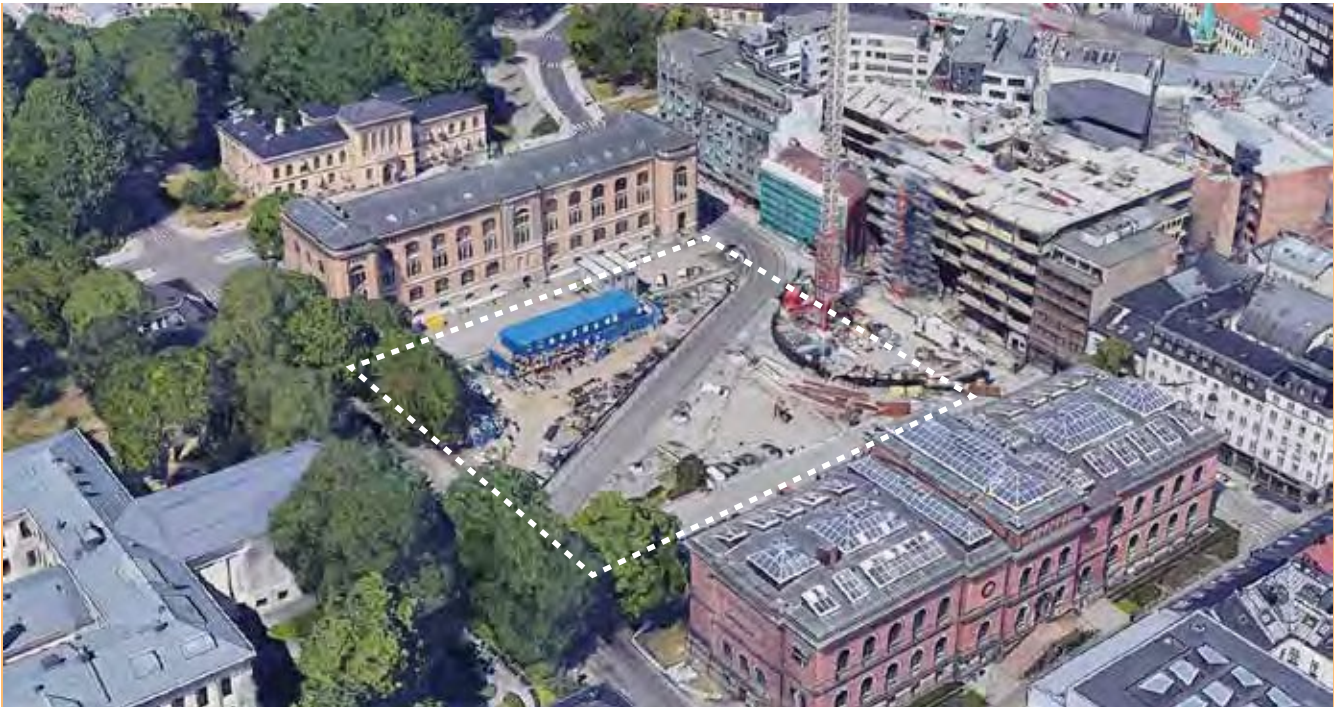
Fakta

Tullinløkka (ID 361) er et området på 8100 m² regulert til torg. Området ligger på samme tomt som Kulturhistorisk Museum. Begge er eid av Statsbygg.

Dagens situasjon

I 2016 gjennomførte Statsbygg en konseptvalgutredning (KVU) for statens bygninger og eiendommer i Tullinløkka-området. Området omfatter Nasjonalgalleriet, Tullinløkka, Kulturhistorisk museum, Akademihagen og Norges geografiske oppmåling. I KVU'en anbefales det at det etableres et Byuniversitet på eiendommene, der deler av Tullinløkka bebygges og deler opparbeides som park.

I dag er Tullinløkka tilbakeført til den utformingen den ble gitt 2011, etter å ha vært riggplass i lengre tid. Denne utformingen er midlertidig og består av et stort sentralt asfaltareal, en liten lekeplass med plastdekke og en gressplen med av kryssende gangstier. Asfaltarealet er tiltenkt midlertidige arrangementer, men utenom dette er ikke området programmert.

Kvaliteter	• Et av få store arealer i Oslo sentrum der det er et etablert tilbud til barn • Sentral plassering, men oppleves tilbaketrukket og rolig. • Nærhet til kulturinstitusjoner
Potensialer	• Et tydeligere program som integrerer plassen med omkringliggende byrom og museumsinstitusjoner. • Lett tilgjengelig, og gode muligheter for å fungere som en destinasjon for heldagsutflukter sett i sammenheng med Kulturhistorisk museum (f.eks- bemannet byggelekeplass) • Midlertidige leketilbud imens det avgjøres hva som skal gjøres på plassen
Svakheter	• Store asfaltområder avholdt til potensielle arrangementer innebærer at store områder på plassen vil være ubrukt brorparten av tiden. • Sparsommelig tilbud til opphold og lek. • Lite inspirerende lekeområder
Krav	• Utarbeide et mulighetsstudie eller lignende som illustrerer potensialet. • Dialog/samarbeidsavtale med Statsbygg

Prioriterte tiltak

Oversikt over prioriterte tiltak.

Område	Tiltak	Hvorfor	Ønsket fremdrift
Sommer-frydhagen (s.100-101)	Etablere et større målpunkt med stedspesifikke leke- og aktivitetstilbud for små og store barn. (UU lek) Belysning og tilrettelegging for gode møteplasser / opphold.	Enkelt å gjøre bedre, området er spilt inn som ønsket tiltak under lang tid fra området rundt. Stor plass tilgjengelig mulighet for noe eventyrlig. Passer for flere aldersgrupper	Skisseprosjekt (samt start på forprosjekt 2021)
Håkonsgate lekeplass (s.102-103)	Nærmiljølekeplass og aktivitet. Oppgradering og optimalisering av leketilbud for mindre barn. Forbedre belysning og tilrettelegging for gode møteplasser/ opphold.	Enkelt å gjøre bedre siden det er et område avsatt for lek og aktivitet. Området er spilt inn som et ønsket tiltak for oppgradering under lang tid fra nærmiljøet. Kafe med uteservering som ligger i tilknytning til parken kan bidra til et godt byliv.	Skisseprosjekt 2021
Heibergløkka (s.104-105)	Nærmiljølekeplass. Oppgradere til en bedre, mer stedstilpasset lekeplass som utnytter eksisterende bakke. Fin ”lommepark”. Mulig sambruk med barnehage.	Enkelt å gjøre bedre siden det er et område avsatt for lek og aktivitet. Området er spilt inn som et ønsket tiltak for oppgradering under lang tid fra nærmiljøet.	Skisseprosjekt (samt konseptfase, bestilling) direkte gjennomføring høsten 2021
Tøyenparken (s.106-107)	Ny lekeplass med naturtema sammen med oppgradering av eksisterende nedlagt barnepark. Første fase i etableringen av et større målpunkt. Samskaping med barnehagene /OBY.	Enkelt å gjøre bedre siden det er et område avsatt til lek og aktivitet. Det finnes ikke noe tilbud for nabolag/nærmiljø i dette området på dagtid. To forskjellige målgrupper kan få en mulighet å møtes og interagere (foreldre til barn i barnehage og de som bor i området). Del av parkering blir til lek.	Skisseprosjekt (samt konseptfase, bestilling) direkte gjennomføring høsten 2021

Urtehaven (s.108-109)	Stedspesifikt leke- og aktivitetstilbud. Styrke identiteten på plassen og gi den en egen karakter og byliv. Ny belysning og tilrettelegging for gode møteplasser / opphold.	Området er spilt inn som et ønsket tiltak under lang tid fra området rundt. Har et stort uutnyttet potensiale. Hus midt i parken som kan bli aktivert/revitalisert og komme tiltaket til gode. Utviklingsmuligheter med avsperring av gate for biltrafikk, og med det skape bilfritt område videre ned til gata Grønland.	Skissering samt medvirkning/KVU sammen med BGO 2021
Snippen (s.110-111)	Etablere en temporær sykkel eller sparkesykkelpark.	Synlig tiltak som viser at det skjer noe. Enkelt å bygge videre på i prosjektperioden (for flere aldersgrupper, ferdighetsnivåer etc.) flyttbart - gjenbruk. Bydelen har et av de laveste snittene i sykkelbruk.	Skissering og direkte gjennomføring, utrulling 2021
Schubelersgate (s.112-113)	Etablere infill basket eller fotball på rest eller parkeringsareal. Sammen med oppholdsmuligheter.	Synlig tiltak som viser at det skjer noe. Enkelt å bygge videre på i prosjektperioden (for flere aldersgrupper/ ferdighetsnivåer etc.). Flyttbart - gjenbruk.	Skissering og direkte gjennomføring, utrulling 2021
Borggata / Smedgata (s.114-115)	Etablere temporært leketilbud	Synlig tiltak som viser at det skjer noe. Enkelt å bygge videre på i prosjektperioden (for flere aldersgrupper/ferdighetsnivåer etc.). Flyttbart - gjenbruk. Mulighet for å teste ut kvalitet på produkter (eks. forskjellige trampolintyper og fallunderlag).	Skissering og direkte gjennomføring, utrulling 2021
Gunhilds- og Eriks- og Sigurdsgate (s.116-117)	Etablere temporære (mindre) leke- og eller aktivitetstilbud sammen med møtestedet og beplantning. Bytte ut p-plasser med aktivitet og sosiale møtestedet.	Skaper byliv i et område som er dominert av biler og parkering. Lek og aktivitet foregår i bakgårdene og det finnes få muligheter for interaksjon mellom folk i dag.	Start skisseprosjekt, samt konseptfase 2021, ferdigstillet sommer 2022

Prioriterte tiltak

Fortsettelse av oversikt prioriterte tiltak.

Område	Tiltak	Hvorfor	Ønsket fremdrift
Enerhaugs-kleiva (s.118-119)	Etablere en aktivitets-/ treningsplass eller lignende for større barn, unge og voksne. Belysning og tilrettelegging for gode møteplasser/oppholdssoner.	Arealet er i dag en grusplass som brukes til parkering. Klemmt inn mellom Åkerbergveien og Grønland kirke. Sentral og fin plassering.	Skisseprosjekt (samt start på forprosjekt 2021) Ferdigstillelse sommer 2023.
Fengsels-parken (s.120-121)	Bygge videre på eksisterende tilbud og etablere et stedspesefikt og mer spennende (permanent eller temporært) tilbud, med tilrettelegging for gode møteplasser/oppholdssoner.	Ligger ved et boligområde med svært høy befolkningstetthet. Sentralt plassert med gjennomgang til botsparken. Kun tilbud for de aller minste.	Start skisseprosjekt, samt konseptfase 2021, ferdigstillet sommer 2022
Groschparken (s.122-123)	Etablere et større målpunkt for større barn og unge. Rullende aktivitet med god belysning og tilrettelegging for gode møteplasser/oppholdssoner.	Groschparken er et stort og flatt areal uten noen form for eksisterende tilbud. Det ligger i tilknytning til Børsen og rett overfor Langkaia, fjorden og Operaen. Perfekt som et aktivitetssted for større barn og unge.	Start skisseprosjekt, samt konseptfase 2021, delprosjekt ferdig sommer 2022 og målpunkt ferdig sommer 2023.
Oslo S	Bygge videre på eksisterende tilbud, men med mer unikt tilbud. Etablere en større målpunkt som lek- og aktivits-tilbud for små og store barn. Belysning og tilrettelegging for gode møteplasser/ oppholdssoner.	Enkelt å gjøre bedre siden det er lagt opp til denne type bruk. Stor plass tilgjengelig - mange muligheter for noe eventyrlig med signalverdi når man kommer til hovedstaden.	Skisseprosjekt (samt start på forprosjekt 2021) Ferdigstillelse sommer 2023.
Tullinløkka (s.124-125)	Etablere et større målpunkt for barnefamilier inne i byen. Temalek som spiller på plassen eller historisk museum. Grønt med god belysning og gode møteplasser/oppholdssoner.	Sentral plass inne i byen som har en historie med aktivitet for barn og unge bak seg (sykkel bland annet) Det trengs slike steder inne i byen for å få et variert byliv der også barnefamilier er inkludert.	Undersøkelser og skisseprosjekt 2021. Ferdigstillelse sommer 2023.

Prioriterte temporære tiltak

Oversikt over temporære tiltak.

Område	Tiltak	Hvorfor	Ønsket fremdrift
Herbslebsgate	Temporær aktivitets- og lommepark	Gate som kan testes ut til aktivitet og opphold og skape forbindelse mellom RNP og Snippenparken.	Skissering og direkte gjennomføring / utrulling 2021
Nordbygata, Kolstadgata, Utenfor flerberuhs-hallen,Tøyen	Temporær aktivitets- og lommepark	Et sentralt område på Tøyen som står tomt i vente på skolegårdsprosjektet. Kan relativt enkelt fylles med lek og/ eller aktivitet, samt møteplasser.	Skissering og direkte gjennomføring / utrulling 2021
Nordbygata, Kolstadgata, Utenfor flerberuhs-hallen,Tøyen	Temporær park for rullende aktivitet/sykkel/scoot.	Synlig tiltak som raskt skaper et lavterskeltilbud og en destinasjon. Hvis det lages i god kvalitet kan det senere flyttes til andre steder.	Skissering og konseptutvikling 2021, utførelse/ utrulling 2022
Sirkusplassen (alt. Snippen, Tøyenpark	Bemannet byggelek /rissikolek pop-up	Skape et nytt og spennende tiltak for lek og aktivitet i Oslo. Temporært tiltak fungerer som en testpilot for å etablere noe av lignende karakter permanent .	Skissering og konseptutvikling 2021, utførelse 2022
Kampenparken	Historisk lek / Fysisk leke utstilling ute.	Skape et helt nytt og spennende tiltak for lek og aktivitet samtidig som man forteler om historie og byutvikling. Sammen med BYA/ Riksantikvaren med flere.	Skissering og konseptutvikling 2021, utførelse 2023
Nordbygata, Kolstadgata, Utenfor flerberuhs-hallen,Tøyen	Infill basket (s. 162)	Skape et helt nytt og spennende tiltak for aktivitet med tydelige farger som samtidig viser en forandring i byrommet.	Skissering og konseptutvikling 2021, utførelse 2022

4

Strategi og utførelse

Variasjon

For å enklere kunne skape en variasjon av tilbud har vi arbeidet med tre overordnede grupperinger av tiltak; **målpunkter, nærmiljø og enkle tiltak**. Disse kategoriene gjenspeiler grad av omfang og effekt på bylivet og byen.

Gorilla sklie.

Målpunkter

Målpunkter er særegne leke- og/eller aktivitetsområder som blir velkjente steder i byen og som tiltrekker seg brukere ut over de som bor i nærheten. De er ofte, men ikke utelukkende, større investeringer med behov for langsiktig planlegging. Et målpunkt er ofte utformet med et spesifikt konsept og en klar identitet og som har størrelse og flerfunksjonalitet nok til å dekke behovet til flere brukergrupper over lengre tid, slik at en familie f.eks. velger det som utflykt. Utformingen av målpunktene kan være stedlig forankret og forsterke stedets historie, eller det kan være helt nye konsepter som bringer en ny tiltrekningskraft til stedet.

Gräfnäs slotsspark.

Nærmiljø

Et godt tilbud for lek- og aktivitet i nærområdet er med på å bidra til et godt byliv. Hvis det legges tilrette for flere aldersgrupper og gode møtesteder for de voksne så øker antallet timer som barna og familiene tilbringer i det offentlige parkene og byrommet og med dette genererer mere sosial aktivitet og interaksjon mellom folk. Arealer i sentrum som er mindre i størrelse, kan også passe inn i denne kategorien da de er med på å øke den generelle dekningsgraden av lekeplasser i byen. De har også en viktig funksjon som steder man kan besøke på vei til eller fra andre ærender eller aktiviteter i byen

Enkle tiltak

Enkle tiltak er tiltak som ikke er like tidkrevende eller omfattende, men som samtidig bidrar til at man bruker en stund på litt lek, aktivitet- og/eller opphold.

Enkle tiltak med lav kostnadsramme og kort vei fra idé til igangsetting er gode virkemidler for rask endring og for å øke dekningsgraden. Tiltak kan være fullgode prosjekter i seg selv, med en langsiktig plan og permanent opparbeidelse, men de kan også være midlertidige tiltak for å teste ut en bruk i påvente av permanente tiltak. Tiltakene bør skape engasjement, følelse av endring og investeringsvilje og bør derfor være robuste og av høy kvalitet.

Kvarteret Drakenberg i Stockholm, Sverige.

Vinterbruk og sommerbruk

Mange leke- og aktivitsplasser brukes veldig lite når høst og vinteren kommer. For å forlenge perioden for de tiltakene man gjør er det derfor viktig å tenke på hele årshjulet.

Enkle tak/ overdekking

Noen parker har utendørs aktiviteter tilgjengelige hele året ved å ha enkle, men store tak (ref. skate iNørrebroparken/Superkilen). Dette skaper på en relativt billig og enkel måte en aktivisering av en plass og bidrar til byliv også på høsten og vinteren.

Takoverbygg i Nørrebroparken.

Bynatur

Opplevelser av natur i byen er en viktig del av det å skape gode opplevelser og en herlighetsverdi rundt de tiltak man etablerer. Det er fullt mulig å tenke på de estetiske kvalitetene som en integrert del av leken. Enkle stier klippet mellom høyt gress/buskasje kan for de minste bli til et eventyrlig lekelandskap samtidig som det gir området et avslappende, naturlig og rekreativt preg. Eksemplet ved siden av er fra drømmeparken i Enköping av Piet Oudolf, og viser hvordan plantet natur kan skape fine kvaliteter.

Drömparken Enköping designet av Piet Oudolf.

Vinteraktivitet

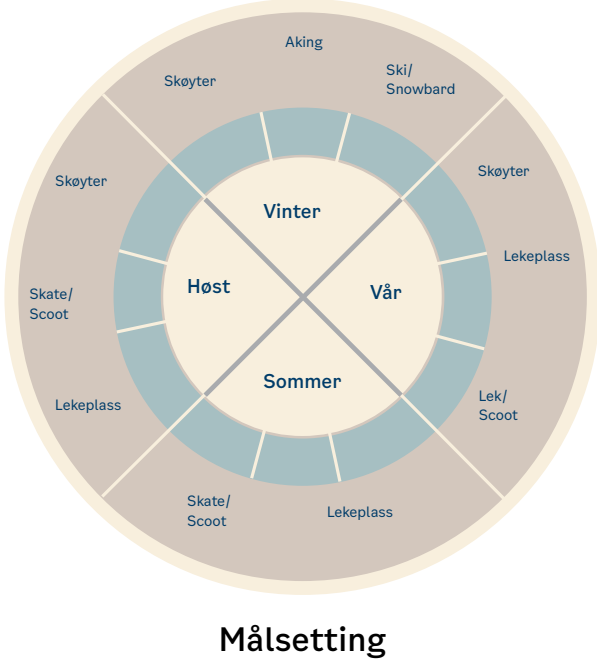
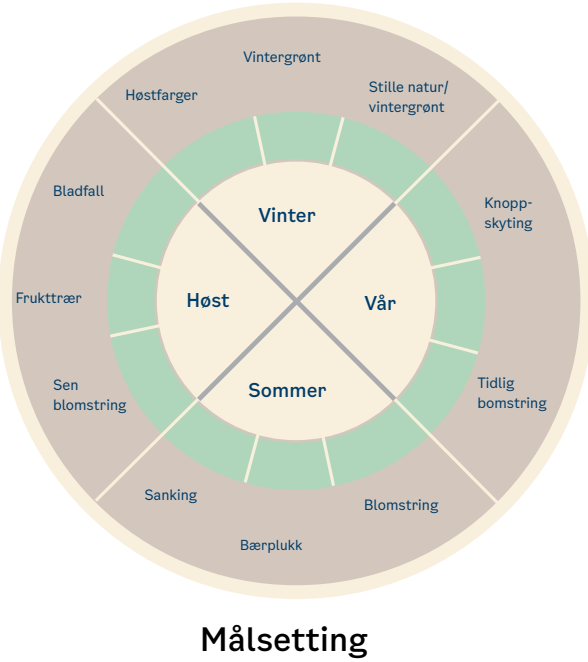
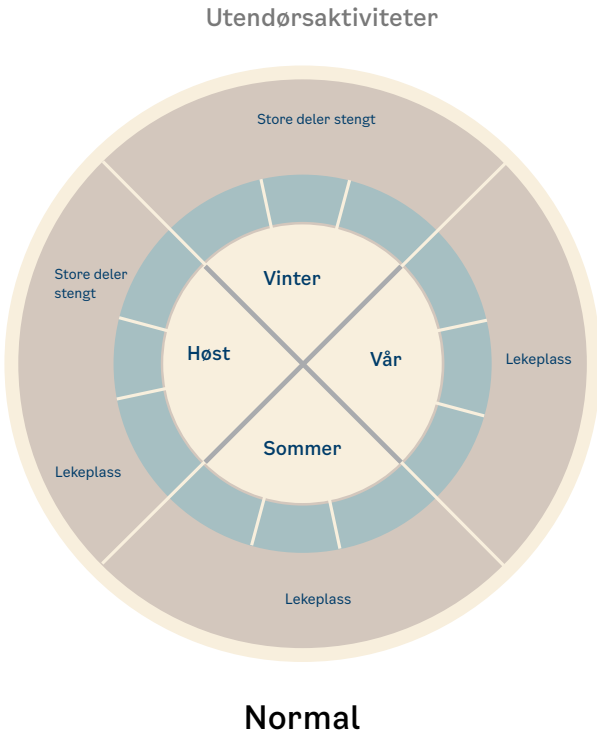
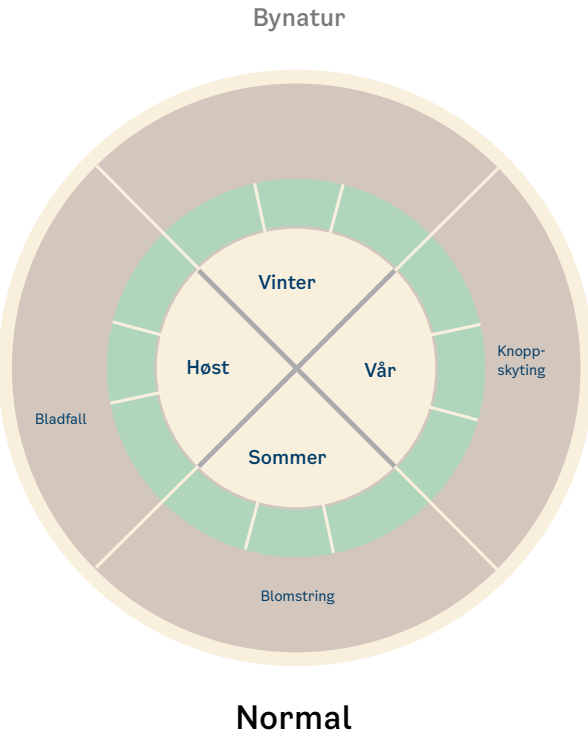
Kunstisbaner kan skape et spennende tilbud, og kan tilpasses forskjellige steder og situasjoner.

I Olafiagangen på Grønland i Oslo ble skøytebanen laget i form av en «sti» som snudde seg rundt søylene under en bro. Dette er et relativt kostbart tiltak, men dersom det tilrettelegges med benker på gode, strategiske steder skapes det både aktivitet og et godt byliv, med sosiale møter og interaksjoner. Det som tiltrekker seg folk og som skaper god stemning er som regel annen menneskelig (positiv) aktivitet. Derfor er det ekstra viktig å legge til rette for vinteraktivitet i byrommene for med det å kunne skape et godt byliv.

Pop-up skøytebane i Olafiagangen, 2020/2021.

Årshjul

Utførelse

Hva man gjør er viktig men også hvordan. Å arbeide ut fra en tydelig strategi er viktig hvis de målsetninger (for lek og aktivitet/byliv) som finnes for Oslo som by skal oppnås (ref. kommuneplan, byrådsplattform etc.). Skalering av tiltakene, enten om det er permanente eller temporære, er et sentralt tema her. Ofte kreves det flere og større tiltak enn man tror for å oppnå en ønsket effekt eller transformasjon av et byrom.

Innvolvering/ Kunnskapsformidling

Borgere og driftspersonell må inkludres i utvikling og etableringen av nye leke- og aktivitetsplasser. De «stille stemmene» (de som ikke roper høyst på medvirkningsmøtene) og særlig jenter er viktig å fange opp her. Når nye strategier og ideer introduseres må disse være lett offentlig tilgjengelig, og bli fulgt opp med kommunikasjon. Et høyt informasjonsnivå skaper en god prosess.

Medvirkning med brukergrupper.

Merverdi

Forventninger til en hovedstad er som oftest noe høyere enn til andre byer. Det forventes at denne kan noe «mer» og har spennende tilbud og løsninger som viser veien for andre steder/byer. Dette er en spennende utfordring som åpner for mange muligheter, og kan handle om alt fra miljøvennlige løsninger og testbeds som kan fungere som operative lekeplasser, til driftsmodeller og samarbeid med andre aktører. Det viktige er at man ved hvert enkelt tiltak undersøker hva den maksimale effekten kan bli og hvordan man samtidig kan skape makismal merverdi for byen.

Ved temporære tiltak bør man også se på de samme premissene/temaene som et utgangspunkt for at tiltaket skal få maksimal effekt. Et eksempel på en strategi for temporære tiltak som kan «noe mer» er sykkelbanen som Frigo (friluftsliv i gamle oslo) har og låner ut. Denne kan både settes opp på skoler og gi et enkelt tilbud for aktivitet, som den kan brukes som en stor sykkelpark hvis man for eksempel om sommeren samler alle moduler til en stor park. (ref. s. 161). Dette å se på merverdien på forskjellige måter og bygge videre strategisk er noe som blir viktig for en god måloppnåelse ved slutten av prosjektperioden.

Get a bike. Break free! En sykkelpark arrangert av FutureBuilt i 2013.

5

Referanser

5.1 Kategorier

5.2 Leketyper

5.1.1 Målpunkt

Målpunktene skal være tiltak som gjennom størrelse, tydelighet og program også vil gi økt byliv og attraktivitet for et større område og for en større del av byens befolkning.

Et målpunkt kan være utformet med et spesifikt konsept med en klar identitet og som derfor tiltrekker seg byens innbyggere og besøkende, men det kan også være en mer ordinær lekeplass som har størrelse og flerfunksjonalitet nok til å dekke behovet til flere brukergrupper over lengre tid, slik at en familie f.eks. velger det som utflukt.

Utformingen av målpunktene kan være forankret i et sted, og forsterke stedets historie, eller det kan være helt nye konsepter som bringer en ny tiltrekningskraft til stedet.

Skovlegepladsen av Monstrum i Viborg, Danmark. Foto: Janne Kragh Pedersen

Salute Lekeplass av AFA i Gorky Park, Moskva, Russland. Foto: Anton Donikov

5.1.2 Nærmiljø lekeplasser

Et godt tilbud for lek- og aktivitet i nærområdet er med på å bidra til et godt byliv. Hvis det legges tilrette for flere aldersgrupper og gode møtesteder for de voksne så øker antallet timer barna og familiene tilbringer i de offentlige parkene og byrommene. Dette genererer mer sosial aktivitet og interaksjon mellom folk.

Arealer i sentrum som er mindre i størrelse, kan også passe inn i denne kategorien da de er med på å øke den generelle dekningsgraden av lekeplasser i byen. De har også en viktig funksjon som steder man kan besøke på vei til eller fra andre ærender eller aktiviteter i byen.

Mindre nærmiljøanlegg kan også bli stedstilpasset og trenger ikke alltid å være fra katalog. Dette skaper ofte mer identitet til et område som her fra Brumlebyen i København der bolighusenes farge og utseende har blitt et tema.

Gräfsnäs slottspark lekplats i Alingsås, Sverige.

Lekeplass i Brumleby, Danmark. Foto: Leif Jørgensen/ Wikimedia Commons 2014

5.1.3 Enkle tiltak

Enkle tiltak er tiltak som ikke er like tidkrevende eller omfattende som målpunkter eller nærområder, men som stadig vekker bidrar til at man bruker en stund på litt lek, aktivitet- og eller opphold.

Enkle tiltak har lav kostnadsramme og kort vei fra idé til igangsetting. Tiltak kan være fullgode prosjekter i seg selv, med en langsiktig plan og permanent opparbeidelse, eller de kan være midlertidige for å teste ut en bruk i påvente av mer permanente tiltak.

Tiltakene bør være tegn på en reell endring og investeringsvilje, og bør derfor være robuste og av høy kvalitet.

Et opparbeidet uteområde i Kvarteret Drakenberg i Stockholm, Sverige.

Offentlig bordtennis bord. Foto: HENGE table inc.

5.2.1

Bemannede lek- og aktivitetsplasser

Bemannede lekeplasser finnes det mange av i Danmark, Sverige og Finland. Denne typen lekeplass har et stort fokus på det sosiale og aktivitetstilbudet. Utemiljøene har ofte et variert tilbud, med naturvitenskap, teknikk og matematikk. Byggelek er også et vanlig program, da personalet sikrer trygge omgivelser.

På bemannede lekeplasser er samskaping og samarbeid i fokus, og det er både mulig å være besøkende eller en aktiv deltaker (både som voksen og barn). Bemannede lekeplasser gjør det også mulig for barn å leke alene, uten å bli overvåket av foreldre eller andre foresatte.

Rålis parklek er en bemannet lekeplass i Stockholm. Lekeplassen tilbyr aktiviteter som småsnekring, byggelek, grill og aktivitetslek for barn. Det finnes også uteområder med pingpong, bandy, fotball, plaskedam, skaterampe og petanque, med mulighet for å låne utstyr av lekeplassen.

Lekeplassen er også tilrettelagt med hjelpemidler for personer og barn med funksjonsnedsettelse.

Børnenes jord i Aarhus, Danmark.

Foto: Rålis Parklek Kungsholmen, Stockholm.

5.2.2

Byggelek

Byggelekeplassen er et lekeplass-konsept der barn både er brukere og skapere. Byggelekeplassene finnes i mange former, men den mest vanlige versjonen er et avgrenset området med ulike materialer som gummi hjul, tønner, tau, paller og plankverk. Mange byggelekeplasser utnytter også rester fra byggeplasser.

Byggelekeplassene er ofte driftet av en eller flere ansatte, som står for verktøy og veiledning for de som skulle ønske det. Mange lekeplasser er kun tillatt for barn og fri lek. Byggelekeplassene tillater og oppmunterer barn til å følge og utvikle deres fantasi.

Hovedparamteret til byggelekeplasser er å lage en tilstrekkelig infrastruktur, med avgjerding, et variert landskap, samt elementer og materialer å bygge med.

Kolle 37. Byggelekeplass i Tyskland.

The Yard byggelekeplass i New York, USA. Foto: Christopher Lee

5.2.3 Bemannet lek - natur og dyr

Bondegårdslekeplasser gir barn og voksne en mulighet til å interagere og leke med dyr i åpne og naturlige omgivelser. Bondegårdene er bemannet, og arrangerer ofte aktiviteter for barn og elever, samt arbeidstrening for voksne.

Et eksempel er Kampen Økologiske barnebondegård. Gården ble åpnet i 1994, og har siden dengang huset små og store dyr, og tatt imot barn og voksne som får lære om husdyr, gårdsliv og grønnsaker. Det er omtrent 70 000 besøk i året fordelt over pedagogisk tilrettelagte tilbud, arrangementer og enkeltbesøk på åpen gård.

Bergvang besøksgård i Asker. Foto: Rolf Øhmann

Kampen Økologiske Barnebondegård

5.2.4 Temalekeplass

Temalekeplasser har en tydelig identitet eller historie, som gjør denne typen lekeplass særlig egnet som et målpunkt. Temalekeplasser er ikke bestemt av type lek.

Tårnlekeplassen er et eksempel på en temalekeplass, der fem miniutgaver av Københavns mest berømte bygninger utgjør et lekelandskap med broer, skiler og klatremuligheter.

Dinosaur lekeplass av Lappset i Madrid, Spania

Tårnlekeplassen av Monstrum, København, Danmark.

5.2.5 Oppdagelseslek

Oppdagelseslekeplassen er en forløper til byggelekeplassen, og oppstod for første gang i 1943 i Emdrup, Danmark under navnet «Skrammellegeplads».

Oppdagelseslekeplassen kan ha mange former og uttrykk, fra naturlige omgivelser til restelandskap fra industri eller byggeplasser. De er typisk definert av en ubestemt form for lek, uten tilstedeværelse av produserte strukturer og rigide lekeapparater.

Sentralt for oppdagelseslekeplasser er barns frie lek og utfoldelse, og løse elementer som tilrettelegger for oppfinnsomhet og kreativitet. Løse elementer kan være i form av naturlige elementer som strå, pinner og gjørme, eller byggematerialer som planker og spiker, gamle dekk og hjul, og tilfeldig elementer som ikke umiddelbart tilsier en bruk.

Oppdagelseslekeplasser kan med fordel være bemannet, men må tilrettelegges så de også kan brukes utenom åpningstid.

Oppdagelseslekeplass.

Glamis Adventure playground, London.

5.2.6 Klatrelek

Klatrelek er et bredt begrep, som kan omfavne alt fra klatretrær til landskap av nett, eller vertikale klatrestrukturer som i Stasjonsallmenningen i Bjørvika. Vertikal klatrelek i urbane situasjoner frigjør for eksempel områder til lek og bevegelse. Slike elementer kan med modifisering settes oppå hverandre og utgjøre «høyhus for lek».

Klaterlekeplasser kan være lærerike steder, der barn utvikler motorikk og andre basisferdigheter, men muliggjør også for opphold og avslapning. Lekeplassene bør inkludere flere ulike motoriske utfordringer, og kan utvikles både som enkle tiltak og som målpunkter for hele byen.

Weaving Dream - en lekeinstallasjon av klatrenett designet av Atelier MIC i Yingchun, Sichuan, Kina.

Stasjonsallmenningen i Bjørvika, Oslo. Designet av SLA Arkitekter.

5.2.7 Pop-up lek

Flere steder i byen er det plasser som kan egne seg til lek, men som også skal dekke andre behov. Her kan det være mulig å arrangere pop-up lekearrangementer. Arrangementene kan være av ulik varighet, som for eksempel sykkellek med moduler man kan flytte fra sted til sted, eller en dag med ulike aktiviteter eller en spesiell type lek, slik Verdens beste dag på Festningen er et eksempel på.

Denne type strategi har en litt annen innretning enn en fysisk investering, da den gjerne krever bemanning og tett oppfølging i pop-up perioden. Det er imidlertid en strategi som gjør at man kan ta i bruk arealer som ellers ikke er tilgjengelig for lek, og som kan være en attraksjon i seg selv - det er noe som må oppleves før det forsvinner igjen.

En pop-up lekeplass kan med fordel plasseres i et sentralt område, så det er lett tilgjengelig og synlig for publikum.

Inflatables, en vandreende utstilling designet av TOPOTEK 1. Foto: Biljana Bosniakovic

En historisk fontene omgjort til lekeskulptur: AROS av Palma Estudio. Foto: Onnis Luque

5.2.8 Pop-up byggelek

Pop-up lek kan være en måte å tilby konsepter og aktiviteter som det er vanskelig å ha på en permanent lekeplass. Et eksempel på dette er "byggelekeplasser".

Pop-up byggelekeplasser kan arrangeres med løse elementer som kan settes sammen på ulike måter (Imaginary Playgrounds), eller utvikle seg over tid med byggematerialer i tre. Disse elementene kan med fordel flyttes til et annet lekeområde hvis pop-up lekeplassen legges ned.

En pop-up byggelekeplass bør ha en bemanning som står for verktøy/utstyr og gjør det mulig for barn å ha en fri lek uten foresatte. Pop-up byggelekeplasser kan arrangeres over lenger tid, eller som en rekke arrangementer.

Imaginary playgrounds designet av arkitekt David Rockwell. New York, USA.

Storskala jenga fra Yellow Ocotopus

5.2.9

Temporære flerbruksmøbler

Ikke alle tiltak som tilrettelegger for lek og aktivitet trenger å være rettet mot en bestemt form for lek. Ofte kan en skulptur eller et interessant møbel være nok for å legge grunnlaget for at lek skal skje. Det å tilføre et byrom et spesialtilpasset møbel, som tilrettelegger for både opphold og lek, kan tilføre en verdi både i form av estetikk, men også funksjon. Noen steder i byen passer det seg ikke å plassere et møbel som er rettet direkte mot lek. Dette er ikke fordi det ikke er et behov for lek på den aktuelle plassen, men heller at det er andre hensyn som også må tas. En slakkline eller en trampoline er sårbare for hærverk og hardhendt bruk og egner seg derfor ikke for alle byrom.

Med strategien flerbruksmøbler er tanken å identifisere arealer med behov for lek, men hvor plassering av et tradisjonelt lekeapparat ikke er ønskelig. Utformingen av flerbruksmøbelet vil måtte ta utgangspunkt i stedets forutsetninger, og er en mulighet for å tilføre byen funksjonell kunst. Flerbruksmøbelet bør plasseres i tilknytning til andre bymessige kvaliteter som for eksempel serverings- og kulturtilbud.

Denne typen tiltak har stort potensial for samarbeid med aktører fra kunst- og kulturlivet, og en sentral samarbeidspartner for en slik strategi er Kulturretaten.

Areal 428 Arbeidergata er et godt eksempel på et areal som egner seg for en slik strategi.

Leke- og sittelandskap designet av Nihon Sekkei, inc. i Toyko, Japan. Foto: Katsuhisa Kida / Fototeca

Lekeplass av Richter Spielgeräte i Krasnodar, Russland.

5.2.10

Lek og kunstinstallasjoner

Kunstinstallasjoner kan være både midlertidige og permanente, designet for et bestemt sted eller ha en mer generell utforming. De er som regel ikke definert av et program til en spesifikk målgruppe, men tillater brukeren å lese inn muligheter. Kunstinstallasjoner kan være interaktive, med elementer som lyd og lys eller gjennom funksjon og materialer.

Duphuskene er et kunstprosjekt designet av Lateral Office. Prosjektet består av interaktive dumphusker som ble plassert på Broadway Avenue, og stengte for biltrafikk. Dumpuskene lyste opp gateløpet og forvandlet gaten til en midlertidig lekeplass.

Interaktive dumphusker designet av Lateral Office. New York, USA.

Pénétrable av Jesús Rafael Soto, Chicago, USA.

5.2.20 Arrangementer

Lekearrangementer kan være i form av en sport eller et tema, som for eksempel tivoli. Arrangementer i offentlige byrom bør arrangeres i samarbeid med det offentlige, men kan arrangeres over relativt korte tidsperioder. Pop-up arrangementer fungerer som målpunkter, med mange tilreisende og kan gi liv til ellers tomme eller trafikkerte områder.

NYC gatefotball cup ble satt opp og tatt ned igjen i løpet av 24 timer, og hadde mer en 240 voksne deltagere, og 100 barn.

Ved å gjenta arrangementer flere år på rad tilrettelegges det for en tilhørighet og investering utover selve arrangementet. Et eksempel på dette er olabilløpet Nordberg grand prix, som har blitt arrangert hvert år siden 2001. De siste årene har det deltatt mer enn 100 olabiler og mer enn 3000 deltakere.

Arrangementer som dette er ofte i regi av frivillige.

NYC Cup, Times Square.

Nordbeg Grand Prix

5.2.20 Historiske lekeplasser

Historiske lekeplasser er i spenningsfeltet mellom ustilling og lekeplass, og kan bestå av å fremheve lekeinstrumenter og stiler fra ulike tidsperioder.

Mange tidligere lekeplasser hadde et annet spill i farger, funksjoner, utforming og i hvilke utfordringer de presenterte.

Historiske lekeplasser har potensial som en temalekeplass, med en stor varisjon i strukturer, leketilbud og farger.

Klatrestativ med ulike former for motorisk utfordring.

Klatrestativ med integrert vannspreder.

5.2.11 Naturlek

En naturlekeplass er en lekeplass med naturlige omgivelser eller apparater laget i naturmaterialer. Det kan for eksempel være etablerte klatreruter i levende eller døde trær, hytter eller gangveier bygget av siter eller områder tilrettelagt for vann og søle som barn kan leke i. Klatring i trær og på knauser har også høyere risikofaktor enn standard lekeplasser. Mange forskere peker på viktigheten av dette: barn som lærer seg å ta risikoer tidlig i livet, lener ofte mot å tørre å ta mer risikable valg som voksne.

Klatretre. Foto: Childrenandnature.org

Naturlekeplassen i Valbyparken, Danmark.

5.2.12 Vannlek

Små barn har en stor interesse og tiltrekning til vann og lek som omhandler vann. Leken kan være i forbindelse med fontener, overvannsbasseng, regn eller instrumenter som leder vann. Områder med vann er spesielt godt egnet til lek og avkjøling om sommeren.

Vannlek kan utformes i forbindelse med overvannshåndtering, som grunne vannspeil der småbarn kan vasse eller som pop-up lekeplassere i form av basseng eller sklier.

Fontener i Bjørvika, Oslo. Foto: Werner Anderson

Salut playground av AFA, Gorky park, Russland. Foto: Anton Donikov

5.2.13 Rullende aktivitet-skate

Skateparker kan designes som større områder eller som infill. Skate er et lavterskel tilbud, som i motsetning til andre idretter har få krav til utforming eller design. Områder for skate er som regel designet spesifikt til et sted og brukere, og blir ofte til målpunkter for både opphold og skate. Det finnes tre hovedkategorier for skatepark design: bowl, plaza og flow park.

En typisk skatepark består av flere ulike former som for eksempel half-pipes, helpipes, bowls, pools, pyramider.

Infill skatepark laget av Agence Constructo og artist Raphaël Zarka. Rue Leon Cladel, Paris.

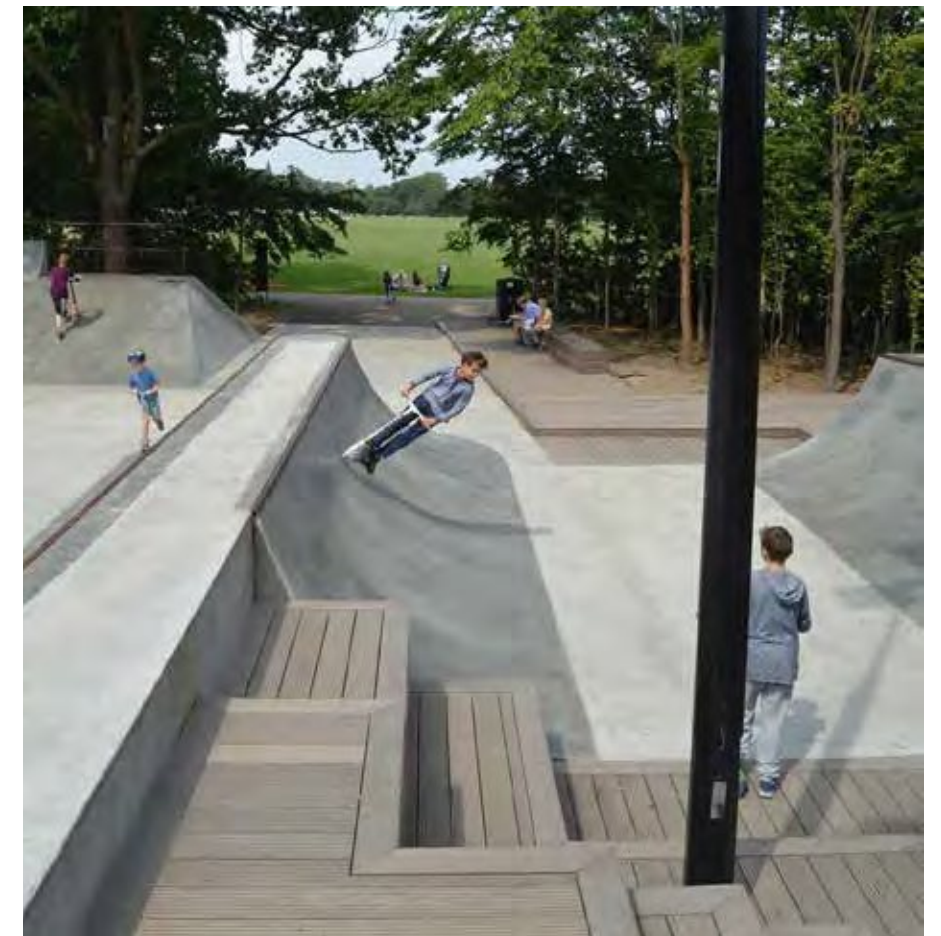

Rålis skatepark, Stockholm, Sverige.

5.2.14 Sparkesykkel

Sparkesykkel- / scootbane av GHB landskabsarkitekter i Fælledparken oppsto etter konflikt i den andre parken for skate. Københavns kommune løste det med å bygge en egen for de på scoot i stedet for å innføre tidsbegrensninger eller dager. Mer aktivitet for alle.

Scoot/sparkesykkel har et annet kjøremønster og brukergruppe. Det trengs egne steder for denne aktiviteten for å skape et godt tilbud men ikke minst for å unngå konflikter med skate og andre brukere som ellers ofte oppstår.

Sparkesykkelbane i Fælledparken, København. Designet av GHB landskab.

Sparkesykkelbane i Aktivitetsparken i Farum, Danmark. Designet av BOGL landskab.

5.2.15 Sykkellek

Sykkellek lærer barn og unge å manøvrere på sykkelen, oppmerksomhet og reaksjonsevne og å koordinere syn og bevegelse.

Permanente sykkelløyper kan være i form av en tydelig definert løype eller som en modifisering av et naturlig landskap (i park eller skog). En sykkelløype bør utformes med små bakker og forskjellige underlag, for eksempel gress, sand, gjørme eller vandpytter.

Bracken Ridge BMX Track, Brisbane.

Trans' matorn sykkelpark i Heggedal sentrum.

5.2.16 Pop-up sykkellek

Sykelmoduler kan enkelt transformere en plass til et aktivitetsted for sykkel som her på en skolegård i Oslo under sommerferien. Tiltaket kan enkelt skaleres opp eller ned, og tilpasses eller endres under prosjektperioden for å skape variasjon.

Hvis tiltaket skaleres opp og kompletteres med aktiviteter eller sykkelopplæring / mekketilbud så kan det bli til et større tilbud og målpunkt i en bestemt periode.

Get a bike. Break free! En sykkelpark arrangert av FutureBuilt i 2013.

Prosjektforslag FutureBuilt 2013 .

5.2.17 Ballek infill

Baskeball kan være et arealkrevende tilbud, men infill basketbaner kan lett tilpasses tilgjengelig arealer, som steder som venter på å bli bygget ut og restearealer.

En basketballbane kan etableres med relativt enkle midler. Et jevnt og hardt underlag og to kurver vil i de fleste tilfeller være tilstrekkelig for å tilrettelegge for sporten, men ved å gi området en tydelig identitet (maling og belysning) kan relativt enkle tiltak bli til et målpunkt/unikt sted for brukere.

Det er viktig å være bevisst på at det er en del støyutfordringer knyttet til basketball og en bør derfor ta nærhet til naboer med i betraktning når dette tiltaket vurderes.

Streetbasket i Pigalle, Paris. Foto: Alex Penfornis

Pigalle Basketball, Rue Duperré, Paris.

5.2.18 Spill og aktivitet

Det bør med fordel tilrettelegges for spill og aktivitet i byrom. Tiltakene kan være integrert i parker, som baner til petanque eller plen til kubbe, eller i form av bordtennis, sjakk eller biljard.

Disse tiltakene kan enkelt utføres, og bli et møtested for forbipasserende og lokale.

Plaseres det flere i ett område kan tiltaket tilrettelegges som et målpunkt, og tiltrekke større grupper som på Schaus plass i Oslo.

Tiltakene kan med fordel males eller gis en farge for å stå tydelig frem og inspirere til bruk og lek.

Foto: Henge inc.

Park med pentaque i Le Lavandou, Var, Frankrike

5.2.19 Hoppelek

Hoppelek kan plasseres i sammenheng med større lekeplasser eller som enkeltstående områder. Trampolinene kan være lange eller frittstående. Hvis de plasseres på rekke legges det til rette for hopp fra trampoline til trampoline, og at flere kan hoppe samtidig. Trampoliner inviterer til lek og aktivitet, både for voksne og for barn.

Guldbergs byplass i København er både et torg, offentlig lekeplass og skolegård for Guldberg skole. Et av plassens hovedgrep er en større flate med innbygde trampoliner. Plassen er tegnet av av Nord arkitekter.

Trampolinepark i Havnegade, København.

Trampoliner i Guldbergs byplass. Foto: 8 80 Cities

5.2.20 Skolegård/byrom

Områder som fungerer som bytorg, offentlig lekeplass og skolegård gir beboere og muligheten for å bruke kvartalet mer aktivt enn tidligere. Byen inviteres med inn i skolegården, og skolens områder blir gjort tilgjengelige for lek og opphold selv utenfor skoletid.

På Guldberg byplass i København finnes for eksempel et fjellignende område med en sklie, små trampoliner, sittemøbler og et klatrelandskap. Plassens åpne sone kan brukes til eventer i og utenfor skoletid, til å romme både mennesker, telt og scener til større arrangementer.

Ved å åpne opp skolegårder skapes det grobunn for sosial dannelse på tvers av alder og bakgrunn og mellom skoleelever, lærere og lokalsamfunnet.

Guldberg byplass - skolegård, offentlig lekeplass og bytorg. København, Danmark. Foto: Nicholas Ransome

Amager Fælled skolegård, København, Danmark. Designet av NORD Architects.

5.2.21 Sklier (transport og lek)

En viktig del av implementering av lek, er samspillet mellom funksjon og lek. Skiler kan med fordel introduseres til steder med eksisterende bakker, og aktivere et område uten store endringer, samt tilrettelgge for transport fra A til B. Skilene kan enten graves ned i bakken, så de ikke hemmer tverrgående bevegelser, eller bygges på terrenget. Sklier kan brukes hele året, og graves de ned i bakken vil de heller ikke begrense aking om vinteren.

Jo større tiltaket blir (lengde eller bredde), detso større er muligheten for å etablere et målpunkt med en unik identitet, så vel som å invitere forbipasserende i alle aldre.

Sklie i Belgia av Atlantics.

Sklie i De Slierberg, Nederland.

5.2.22 Hinderløyper

Hinderløyper er ofte implementert i områder med relativt tette trær, og består av en rekke ulike balanse- og klatreøvelser. Ved å legge tilrette for ulike øvelser, optimeres bruket av hele løypen, samt at det gjøres mulig for flere å bruke løypen samtidig. Hinderløper kan både være enkle tiltak, spent ut mellom eksisterende trær, eller større tiltak med oppbygging av tårn og løyper. Et sentralt fokus bør være gjennomgående bruk av bærekraftige materialer, og konstruksjoner som ikke påfører trær eller brukere skader.

Ekebergparken er et eksempel på hinderløype for barn, med klatrenett, balanseliner og rutsjebane.

Hindeløype på Linderud gård.

Hinderløype i Tokyo, Japan.

Litteraturliste

Handlingsprogram for økt byliv 2018 - 2027. Utarbeidet av Lala Tøyen og Rodeo arkitekter på oppdrag fra Oslo kommune ved Byråd for byutvikling og Byråd for miljø og samferdsel. Vedtatt 2018.

Bylivundersøkelsen 2014. Utarbeidet av Gehl arkitekter på oppdrag fra Oslo kommune.

Økt byliv: Handlingsplan 2020-2023 og tiltaksplan 2020. Vedtatt av byrådet 2020.

Havnepromenaden i Oslo Prinsipp- og strategiplan. Planen er utarbeidet av Oslo kommune, med konsulentbistand fra White arkitekter AB, Rodeo arkitekter AS og Marius Grønning, arkitekt MNAL. Vedtatt i Oslo bystyre 2017.

Tiltak A7-C Mindre tiltak for lek og fysisk aktivitet for alle. Internt notat, oppsummering av erfaring fra tiltak for lek og aktivitet i Bilfritt Byliv 2018-2019. Utarbeidet av Bymiljøetaten i 2019.

Verksted med Bymiljøetaten, drift i Bydel Gamle Oslo og Områdeløft. Gjennomført september 2020.

Hva nå, Tøyen? 2015. Sosiokulturell stedsanalyse av Tøyen, utarbeidet av Arbeidsforskningsinstituttet på oppdrag fra Områdeløft.

På sporet av det nye Grønland 2017. Sosiokulturell stedsanalyse av Grønland, utarbeidet av Arbeidsforskningsinstituttet på oppdrag fra Områdeløft.

Parkløft Tøyen 2015. Byutviklingsprosjekt for Bydel Gamle Oslo i tilknytning til Tøyenløftet i Oslo Studio Oslo Landskapsarkitekter DA (SOLA), har i samarbeid med Rodeo arkitekter AS og Zenisk AS

Programplan for områdeløft Bydel Gamle Oslo 2019. Utarbeidet av Områdeløft og vedtatt av bydelsutvalget.

Befaring med Bymiljøetaten, drift i Bydel Gamle Oslo og Områdeløft. Gjennomført september 2020.

Verksted med Bymiljøetaten, drift i Bydel Gamle Oslo og Områdeløft. Gjennomført september 2020.

Intervju med Anja Bergersen, prosjektleder Plakathuset og i Tøyen Unlimited. Gjennomført september 2020. Gjennomgang av erfaringer fra sommerprosjekt knyttet til ungdoms bruk av uteområder på Tøyen, Grønland og Bjørvika.

6

Kilder

Bymiljøetaten

Kontaktinfo

E-post

Besøksadresse

Postadresse

Internett

+47 23 48 20 30

postmottak@bym.oslo.kommune.no

Karvesvingen 3, 0579 Oslo

Postboks 636 Løren, 0507 Oslo

www.bym.oslo.kommune.no